# דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ב"ל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

יום ראשון, כ"ט בסיון תשמ"ו, 6 ביולי 1986 ● גליון 18851

היום 12 עמודים ● המחיר 73 אג', באילת 63 אג'.


**היום בדבר**


● להמליץ ולאשר / דרור שרביט
● מוסר ההשכל וקולר האשמה / עמוס עוז
● יחסים בסימן סימני־שאלה / שלמה שפיר
● לא קודש קודשים / מנחם הכהן
● ספורט מורחב עמ' 9 – 10
● כוכבים ולילות עמ' 12


**מזג האויר**

חם ויבש בהרים
ירושלים: 16־28, רמת הגולן: 18־29, נהריה: 18־29, צפת: 16־28, נמל חיפה: 18־29, טבריה: 20־35, נצרת: 18־31, עפולה: 19־31, השומרון: 18־29, הקריה ת"א: 20־29, נתב"ג: 19־30, יריחו: 20־38, עזה: 20־28, באר שבע: 14־32, אילת: 23־38.

# האחיות מדווחות על חולים שמתו בגלל השביתה; בורג מציע לאייש המחלקות באנשי חיל־הרפואה

## היום שובתים גם עובדי המינהל והמשק והעובדים הפארא־רפואיים בבתי־החולים – שביתת מד"א הסתיימה ● רק קיסר והברפלד פעלו אתמול ליישוב הסכסוך ● 5,000 מיטות ריקות בבתה"ח אחרי שבועיים

יערה, בת חמישה חודשים, עברה ניתוח לב פתוח בבית־החולים „איכילוב" בתל־אביב. בהעדר אחות מאכיל אותה אביה.
(צילום: ישראל סאן)

מאת הנקה הרניש, כתבת „דבר"

מזכיל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד פעלו אתמול לבוא לסיום שביתת האחיות והאחים בבתי החולים, שנכנסת הבוקר ליומה ה־14. השביתה תימשך גם היום במתכונת „הרגילה", אך צפויה החרפה ניכרת של המצב בבתי החולים הממשלתיים בגלל שביתה של עובדי מינהל ומשק ושל העובדים הפארא־רפואיים שתימשך 24 שעות. לעומת זאת הסתיימה אתמול בשעות הלילה השביתה ב„מגן דוד אדום".

נודע, כי בישיבת הממשלה הבוקר יעלה השר לענייני דתות, ד"ר יוסף בורג, הצעה לבחון הצבת חיילי חיל הרפואה בבתי החולים הציבוריים לשם הצלת חיי אדם ולנוכח המשך שביתתן של אחיות בתי החולים.

הגורמים הממשלתיים לא קיימו בימים האחרונים כל מגע עם [illegible] השביתה של האחיות, להוציא את פנייתו של ראש הממשלה שמעון פרס, שביקש ביום ו' מהשובתות לחזור לעבודה מלאה [illegible] ולהתיישב ליד שולחן המשא ומתן. מטה השביתה לא מצא בפנייתו של ראש הממשלה „כל החדש" לעומת עמדתה המוצהרת של הממשלה שלא לקיים משא ומתן עם האחיות

### קריאתו של חולה סרטן

(עו). – חולה סרטן החליט לפנות באמצעות העתונות, בתביעה נואשה להסתדרות ולכל יקירי העובדים בארץ ולבקש מהממשלה ומהאוצר להיכנס כיד למו"מ עם האחיות ואף להעלות את שכרן, ובלבד שהשביתה תיפסק. הוא מציע, שעובדים אחרים בבשק יתחייבו שלא לדרוש תוספת שכר מעבר לתוספת־יוקר, כדי לא לגרום לסחרור אינפלציוני.

האיש, שכבר עשרה ימים לא קיבל את הטיפול הכימותראפי שהוא זקוק לו, בשל שביתת האחיות, אמר אתמול: „אני מבקש להשאר בעילום שם, מפני שבני משפחתי חושבים שאינני יודע מה הוא מצבי האמיתי. רק אדם במצבי, החולה במחלה קשה בארץ, או בכל מחלה קשה אחרת כמו שלי, יודע כי אין כל חשיבות לתוספת שכר של 50 או 100 שקל. להיפך: בעיקרה [illegible]".

בטרם שובן לעבודה סדירה של כל האחיות בבתי החולים ולנהל דיונים על נושאים ייחודיים בלבד ולא על שכר, כדי למנוע פריצת הסכמי המסגרת וחידוש האינפלציה.

פנייתו של ראש הממשלה נדחתה על־ידי מטה השביתה. עם זאת פנתה אתמול נציגות האחיות והאחים של בתי החולים למזכ"ל ההסתדרות וליו"ר האגף לאיגוד המקצועי בבקשה לקיים עימם פגישה דחופה. קיסר והברפלד נפגשו במוצאי שבת עם הנציגות, ובהן בלה סופרין, אילנה כהן ומרי פינסו, במגמה לבחון במשותף את ההצעות המעשיות לפתיחת המשא ומתן במגמה ליישב את הסכסוך ולהחזיר האחיות לעבודה סדירה בבתי החולים. בסיכום הדיון, שנמשך שעתיים, החולט שיו"ר האגף לאיגוד מקצועי יזמן הבוקר את כל הגורמים, לרבות נציגי האוצר.

משתתפי הפגישה מקווים, שבפגישה בלשכתו של הברפלד הבוקר, תימצא הנוסחה לפתיחת המשא ומתן ולישוב הסכסוך, מסר דובר ההסתדרות. לסופרת „דבר" נודע, כי סיכוי ההצלחה של פגישה זו תלויים בסיכום מוקדם עם האוצר על נוסח המסמך שהציע מזכ"ל ההסתדרות לשר האוצר הכספי למשא ומתן עם אחיות בתי החולים. קיסר קיים בעניין זה מגעים עם

(המשך בעמ' 2)

ה„וואשינגטון פוסט" מגלה:

# הנאשם בריגול לטובת סוריה רס"ן דרוזי שהיה פעיל שמאל

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

[illegible]

בפרשת הריגול לטובת סוריה דיווח „ישראל קלנר", כי שבו של הנאשם נבחר לחוליית ההבלים, שנלכדה בלבנון, בידי בפלגיה הסורים.

וליתר אותן ל„כתבנו בוואשינגטון". הוא נוקט קו „בהירקיני" ומפרסם לעתים שמועות הרווחות בחוגים מדיניים בארץ, אך לא אומתו עד כדי פרסום בעיתונות הישראלית. אי פרסום שעליהן חל בארץ צו איסור־פרסום משפטי.

היום בישיבת הממשלה

# נסים יציע לתת לברונו למצות סמכותו ולהשעות את רקנאטי

מאת שלמה קרמר, סופר „דבר" בירושלים

[illegible]

יבירה כי נגיד בנק ישראל למינוי בנהל מורשה לבנק.

את ההנחיות לאיסור הפעלת סמכויות הנגיד להשעיית רקנאטי יביא בפני הממשלה פרופ' מיכאל ברונו, שישתתף בנושא זה בישיבת הממשלה. נגיד בנק־ישראל קיבל את המלצות ועדת הרכישות הציבורית, להפעיל את סמכויותיו לפי סעיף 8ד' לפקודת הבנקאות ולהשעות את רפאל רקנאטי מתפקידו.

סופר „דבר" מוסיף, כי בסיכום הוודעתו, קובע היועץ המשפטי למשלה, כי לנגיד בנק ישראל סמכות להשעות את ראול רקנאטי, באחר שהסמכות ניתנת להפעלה גם במצב אשר בו לדעת הנגיד, חברי הדירקטוריון או מנהל הבנק פעלו בצורה שהיתה עלולה לפגוע בניהול התקין של הבנק.

היועץ המשפטי, יוסף חריש מסכם את חוות־דעתו באמרו, כי אם סבור הנגיד, שהלכה למעשה קיים בבנק, בגין המעשים שבגינם המליצה ועדת בייסקי דופי בניהולו של רקנאטי, מצב דברים העלול לפגוע

(המשך בעמ' 2)

# מקורבי שמיר במגעים עם ראש השב"כ במאמץ ליישב הגירסאות

מאת יוסי מלמן והובה צימוקי, סופרי „דבר"

מקורביו של מהלא־מקום ראש הממשלה, יצחק שמיר, מנהלים בימים האחרונים מגעים עם ראש השב"כ רעב עשרות בנסיון להביא לסיום על רקע ההודעות הסותרות מקשר לאירועי אוטובוס קו 300.

ל„דבר" נודע, כי על רקע גרסת שמיר, המנוגדת לזו של ראש השב"כ, התעורר מתח רב ביחסים בין שני האישים, ועתה נעשים מאמצים ליישב את הסתירות הללו.

מקורבי שמיר אמרו ל„דבר", כי הם מאמינים, שבסופו של דבר יסביר אברהם שלום בבית המשפט את בקשת החנינה שלו לנשיא, שבה כתב כי כל פעולותיו היו „בסמכות וברשות", כך שלא יתבטא במבנה פגיעה במי שהיה ראש הממשלה דאז, יצחק שמיר.

הממשלה לא תדון היום בפרשת השב"כ. ראש הממשלה ומלא־מקומו הגיעו להבנה, כי יש לדחות את הדיון בנושא זה עד שיסתיימו הבירורים בעתירות שהוגשו לבית הדין הגבוה לצדק. ראש הממשלה שמעון פרס יכנס הבוקר לפני ישיבת הממשלה את שרי מפלגתו, כדי לבקש מהם „פסק זמן" עד גמר הדיונים בבית־המשפט.

תצהירי המשיבים לעתירות שהוגשו לבית־המשפט הגבוה לצדק יוגשו לבית־המשפט כבר בראשית השבוע.

בג"צ הורה כזכור למשיבים להשיב את תהליך בקשת החנינה ואת הגיבוקים של מבקשי החנינה בפנייתם לנשיא. בעקבות תצהירים אלה יחליט בג"צ שמא נוספים. ואם ימצא בקום לכך, יוצאו צו על־תנאי לגבי תקפות החנינה.

(עו). – שר המשפטים יצחק [illegible]

[illegible]

# ראש המחלקה לקהילות ספרדיות שנעלם שלח מכתב התפטרות ● הבדיקה נמשכת

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

דוד אביו, חבר ההנהלה הציונית וראש המחלקה לקהילות ספרדיות בהסתדרות הציונית, התפטר מתפקידו – על כך מסרו גורמים בפדרציה הספרדית העולמית.

מכתב ההתפטרות נשלח מקום הימצאו של אביו ואמור להגיע בימים הקרובים לידיו של יו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצין.

דוד אביו נעלם לפני שבועיים, לפני פתיחת דיוני עצרת הסוכנות והוועד הפועל הציוני, בנסיבות שאינן ברורות עדיין. ימים מספר לפני שנעלם בעקבות מכתבים אנונימיים, ספרדים חשדות בדבר אי־סדרים כספיים ומעילות בקנה מידה גדול, החלה מבקרת הסוכנות לערוך ביקורת במחלקה לקהילות ספרדיות. לאחר החקירה הראשונית נעלם אביו, וכפי הנראה עזב את הארץ בעזרת דרכון דיפלומטי הנבצא ברשותו. חפציו האישיים הוצאו לפני ימים מספר ממשרדו בירושלים.

ביקורת מבקרת הסוכנות לא העלתה עדיין ממצאים מידה בהם כדי להסביר הסיבה להיעלמותו של אביו. אולם הבדיקה נמשכת.

# גיתית זהבי־איזרעלוב נעצרה בלונדון כחשודה ברצח בעלה באגם פארק הירקון

## יוסף איזרעלוב, בעלה הרביעי של אשת ההרפתקאות מתל־אביב, נמצא הרוג בתוך מכוניתו שהוטבעה באגם ● גיתית זהבי היתה מעורבת בנסיון רצח בהונג־קונג ● מטפלים בהסגרתה

מאת נתן רונן, סופר „דבר" לענייני משטרה

גיתית זהבי־איזרעלוב היא החשודה המרכזית בפרשת „הרצח באגם". תעלומת הרצח של יוסף איזרעלוב בן ה־53, שגופתו נמצאה ב־26 בינואר השנה בתוך מכונית „פרינץ", שנמשתה מתוך האגם בפארק הירקון בתל־אביב. החשודה אותרה בלונדון על־ידי ה„סקוטלנד יארד". היא נעצרה והחלו מהליכי הסגרה נגדה.

בפרשה זו נעצר אדם נוסף, יוסף מילנר, כחשוד בסיוע לרצח.

גופתו של יוסף איזרעלוב נמשתה בינואר 1986 ממכונית „פרינץ" שנמצאה באגם שבפארק הירקון בתל־אביב. לאחר בדיקה שערכו הגיעו החוקרים למסקנה, שהיה זה מעשה רצח. הועלה החשד, שברצח מעורבת אשתו. שנשאה אותו בחודש ספטמבר 1985 ויצאה לחו"ל. החקירה העלתה, שבני הזוג היו בהליכי גירושים.

המשטרה סבורה, כי גיתית זהבי־איזרעלוב באה לישראל כמה ימים לפני מותה בעלה, סייבה אותו והדרה אותו במכוניתו לאגם. לאחר מכן עזבה את הארץ בזהות בדויה, כפי שנכנסה אליה. באמצעות

(המשך בעמ' 2)

גיתית זהבי־איזרעלוב

גופתו של יוסף איזרעלוב ליד מכונית ה„פרינץ" שלו על שפת האגם בפארק הירקון. (צילום: י.פ.פ.א.)

# מובארק: דחיתי הצעת אוטונומיה חד־צדדית בעזה

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

נשיא מצרים חוסני מובארק אמר בסוף השבוע, כי הוא דחה לא מזמן את הרעיון לכונן ברצועת עזה אוטונומיה חד־צדדית ולהחזיר את האיזור למינהל מצרי.

בראיון לעתון „אלאהראם" אמר מובארק שהוא דחה יוזמה זו משום שלדעתו, „אין להפריד בין קביעת עתידה של רצועת עזה לבין קביעת עתידו של איזור הגדה המערבית". ההצעה לכונן בעזה אוטונומיה חד־צדדית תחת מינהל מצרי הועלתה בשעתה לפני מובארק על־ידי ראש עיריית עזה לשעבר ראשד א־שאווה. דומה, כי יוזמה זו גובשה בהבנה עם ראש הממשלה שמעון פרס.

על־פי ההצעה אמורה היתה ישראל לשמור בידיה את האחריות למדיניות הבטחון באיזור הרצועה.

מובארק אמר, שהוא דחה יוזמה זו בעצה אחת עם המלך חוסיין. עם זאת נראה, כי ההצעה נפסלה על הסף בעיקר משום שאינה מקובלת על הנהגת אש"ף, שמובארק מתחשב בעמדותיה בכל הנוגע למציאת הסדר.

# הרב שאולי מאשדוד עשוי לצאת לפגוש את חומייני

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בהדהב

אישים יהודים יוצאי איראן, החיים באירופה ובארה"ב ומקיימים קשרים עם המשטר הנוכחי באיראן, פועלים ביבים אלה לקיום פגישה בין הרב משה הכהן שאולי מאשדוד לבין האיאתולה חומייני.

הרב שאולי הוכתר בחג האחרון של העדה ה„רווי באג'", לרבה הראשי של העדה בארץ ובעולם. הוא יליד ירושלים, דור שני לעולים מפרס.

זיקוקי די־נור מאירים את פסל החירות בנמל ניו־יורק בטקס הסרת הלוט מעל האנדרטה המשופצת
(צילום: א.פ.)

# פרשת פולארד לא תפגע בביקור הרמטכ"ל בארה"ב

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, יתמקד בסיורו בארה"ב השבוע ובשבוע הבא במימד האסטרטגי של העוצמה הצבאית האמריקאית. לוי, שעמד להמריא לניו־יורק ומשם לוואשינגטון אחר חצות, יבקר בצוללת גרעינית בבסיס הילהים בנורפוק שבווירג'יניה ובבסיס פיקוד האוויר האסטרטגי דייאס שבניו־מכסיקו (מטה פיקוד זה באומהה שבנבראסקה יהיה כרוך בתרגיל).

כמו כן יבקר הרמטכ"ל בבסיס עוצבת־הניסויים של זרוע היבשה האמריקאית, אוגדת־החי"ר 9 שבפורט לואיס, במדינת וואשינגטון, שם נבדק יישומם של רעיונות בנייה־זה, שמקצתם נלכדה מיזוזה עם קציני צה"ל.

בחוגים הקרובים ל„ניו־יורק" בשבוע שעבר, אין פרשת פולארד מעיבה על ההכנות לביקור לוי.

פרקליטו של סגן כהן, שהפגיש את ג'ונתן פולארד עם אל"מ אביאם סלע בעת אירוע של בפעל אגודת מלווה הפיתוח לפני שנתיים, בגראה בבית־הכנסת „קהילת ישורון" בניו־יורק, אמר ללשכה ל„ניו יורק טיימס", כי בעורכות הסון בפרשת סולית וכי הוא מהוקת „עד" ולא חשוד. „וואשינגטון פוסט" דיווח, כי הכיוזות על בלדי תיכאולו של סלע, כגועים ביום ב', התפזרו בלא שההחלקות בין הצדדים גוכחה.

ערבאת־עריכים פרראלית בסאן־פרנסיסקו סירבה בשבוע שעבר לבטל את ההחלטה הקודמת בבקשה־הגיעול של ג'רי וויטוורת, שלפיה על התביעה להוכיח, כי וויטוורת ידע, כי הוא מרגל לטובת ברה"מ ולא לטובת מדינה ידידותית כישראל. פרקליטי וויטוורת השתיתו את הגנתם על הטענה, כי מפעילו, ג'ון ווקר, רמז לו כי החומר הסודי שמכר וויטוורת יועבר לישראל או לגורם מהמזרח.

כתב־האישום נקב בספורס בינר סובייטי לריגול התביעה מזהיבה בת־אור הנזק שנגרם לארה"ב מריגול בשירות הסובייטים, אך ההגנה סבורה, כי תוכל לשכנע את המושבעים, שוויטוורת לא התעתד לגרום נזק כזה, מכיוון שהאמין כי הוא מרגל בעקיפין „רק" לטובת ישראל.

רדיו הפלאנגות:

# 2 קצינים סורים בכירים נהרגו מירי־בטעות למסוקם

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

שני קציני צבא סורים בכירים נהרגו ביום ד' שעבר בתאונת מסוק שאירעה באיזור העיר חומס בצפון סוריה.

רדיו הפלאנגות דיווח אתמול, כי התאונה אירעה כאשר לעבר המסוק נורה בטעות טיל „ג.מ." סודי וגרם להתרסקותו. מלבד שני הקצינים נהרגו בתאונה כל אנשי צוות המסוק.

יצויין, שלידיעה זו אין אישור ממקורות אחרים.

# ראש הממשלה של בליז לביקור רשמי בישראל

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ראש־ממשלת בליז מנואל אסקיובאל מגיע מחר לביקור רשמי בישראל. בליז, לשעבר הונדורס הבריטית, בעלת אוכלוסיה של 160 אלף איש, מעוניינת לקבל מישראל סיוע הקלאי ובעיקר מומחים ומדריכים.

לאחרונה מינתה ישראל שגריר לא תושב, המתגורר בקוסטה־ריקה והמאומן גם לבלומפן, בירת בליז. המאמץ להביא לשיפור ביחסים נובע גם מהחשש בבליז מפני שכנתה גוואטאמלה, המעלה תביעות טריטוריאליות על חלקים גדולים משטחה.

בעבר פורסמו ידיעות, שלפיהן סיפקה ישראל נשק לגוואטאמלה, ובבליז, הנהנית מסיוע צבאי ומנוכחות חיל מצב של 2000 חיילים בריטיים, מקווים, כי ישראל תבטיח בעת הביקור שלא תמשיך לספק נשק לגוואטאמלה.

ראש־הממשלה האורח יפגש במהלך ביקורו עם ראש־הממשלה, עם שר־החוץ, עם שר־הבטחון ועם אישים נוספים.

ארה"ב הרגיעה את ברה"מ:

# ישראל תמשיך במדיניות שלום גם אחרי הרוטאציה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ארה"ב הרגיעה את ברה"מ, כי ישראל תמשיך במדיניות השלום שלה גם לאחר הרוטאציה, כאשר יצחק שמיר יהיה ראש הממשלה. דברי ההרגעה האלה נמסרו בפגישה שנערכה בשבוע שעבר בין תת שר החוץ של ארה"ב, ריצ'ארד מרפי, למנהל מחלקת המזרח התיכון במשרד החוץ של ברה"מ, סרגי פוליאקוב, בפגישתם בשטוקהולם בירת שוודיה.

הפקיד הסובייטי ביקש לדעת אם תשתנה מדיניותה של ישראל לאחר הרוטאציה, וריצ'ארד מרפי הבהיר לו, כי להערכת ארה"ב לא תשתנה מדיניות זו של ישראל, וכי ירושלים תמשיך לדבוק במדיניות השלום שלה ותתמור להידברות עם כל מדינות ערב. מרפי הסביר, כי בישראל יש ממשלת קואליציה, הפועלת על־פי קווי יסוד שנקבעו מראש וכי לא צפוי כל שינוי במדיניות זו.

חילופי הדברים בין שני הפקידים הגיעו לידיעת משרד החוץ בירושלים. בשיחה לא נמסר על כל כוונה של ברה"מ לשנות את מדיניותה כלפי ישראל.

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

# מכון „הריטאג'" קורא לשלב ישראל במערך האנטי־סובייטי

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר").– מכון המחקר השמרני „הריטאג'", המקורב לממשל רייגן, קרא אתמול לממשל להגביר את שיתוף הפעולה הצבאי עם ישראל ולשלב את ישראל „בצנעה" במערך האנטי־סובייטי „באזור האסטרטגי שבין האגף הדרומי של נאט"ו לבין המפרץ הפרסי".

במסמך רקע שהפיץ המכון נקרא הממשל לעבד בחשאי תוכניות חירום שיאפשרו נגישות אמריקאית לבסיסי חיל האוויר הישראלי ושיכבים חיפוי מטוסי חיל האוויר הישראלי על היכס אמריקאי של כוחות התערבות בקטע האחרון של הבלתם לאזור. החשאיות דרושה „כדי שהסובייטים ובעלי בריתם באזור יאלצו לנחש עד כמה מוכנה ישראל להתחייב להשתתף בבלימת התקפות הסובייטיות בעת משבר" וכדי שמדינות ערב, בעיקר במפרץ הפרסי, לא יוודעו מראש שאינן מוכנות להסתייע בארה"ב אם כוחותיה נשענים גם על סיוע ישראלי.

מכון „הריטאג'", שבין עמיתי המחקר שלו היה אשתקד גם אלוף אמיר דרורי (אם כי אין במסמך כל איזכור שיעיד כי היה מעורב בהכנתו), קורא לאחסן בישראל בחשאי נשק, תחמושת, דלק וציוד רפואי לצרכי הכוחות האמריקאים שיופעלו באזור ולהכין את בסיסי האוויר והים הישראליים להחלפת הבסיסים ביוון, למקרה שממשלת פפנדריאו תיאלץ את הכוחות האמריקאים לפנות את הבסיסים בתום תקופת החוזה הנוכחי לכיבויים בהם, בעוד שנתיים. „בעידן קיצוני גראם־רודמן, הגברת שיתוף הפעולה הצבאי והטכנולוגי עם ישראל מספקת דרך יעילה, אם גם לא תרופת פלא, להגדלת תכליתיותו של המאמץ הצבאי האמריקאי", מסכם מיסמך המחקר.

לעמדת „הריטאג'" משמעות הן מבחינת שהיא משקפת חוגים שמרניים והן מבחינת עיתויה. סקר דעת קהל של השבועון „יו. אס. ניוז אנד וורלד ריפורט", שפורסם אתמול העלה, כי רוב הציבור האמריקאי מעוניין בהמשך מדיניות רייגן ובעיניו, כי יורשו יבוא מהמפלגה הרפובליקנית, אך יהיה שמרני מתון, ימינה מהמרכז. המסמך מתפרסם ערב ביקור הרמטכ"ל, רב אלוף משה לוי, בארה"ב לשיחות בפנטגון ולסקירת המערך האסטרטגי של יחידות צבא ארה"ב. בעת ביקורו הקודם של לוי בארה"ב הכתיב מזכיר רייגן על „האויב המשותף" של ישראל וארה"ב, ברה"מ. לוי אמר אז, כי רק צבאות ערב הם אויבי צה"ל.

## לראשונה מאז סתיו 1982

# 500 חיילי הקומאנדו הסורי נערכו לשיטור במערב ביירות

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

כ־500 חיילי קומאנדו ואנשי מודיעין סוריים נערכו בסוף השבוע במערב־ביירות כדי לסייע בידי צבא לבנון לאכוף הסדרי נורמליזציה חדשים בעיר זו. על הסדרים אלה הוסכם לפני כעשרה ימים בדמשק בין ההנהגה הסורית למנהיגים המוסלמים של מערב־ביירות.

זו הפעם הראשונה שחיילי קומאנדו סוריים נערכים במערב ביירות מאז פינה כוח השיטור הסורי אזור זה בסתיו 1982 בעקבות מלחמת לבנון. חיילי הקומאנדו וקציני המודיעין הסוריים הצטרפו לכמה עשרות קציני צבא סוריים השוהים במערב ביירות מזה קרוב לשנה, שבראשם עומד קצין המודיעין הראשי של הצבא הסורי השוהה בלבנון, תת אלוף גאזי כנען.

בינתיים תפסו חיילי הקומאנדו ואנשי המודיעין הסוריים עמדות בצמתים החשובים במערב ביירות והצטרפו לפטרולים של צבא לבנון המסיירים בעיר. החיילים הסוריים, חבושי קסדות פלדה ומצויידים ברובי קלאצ'ניקוב ובמטולי רימונים, נראו מבצעים סריקות במערב ביירות בחפשם אחר מצבורי נשק ואנשי מיליציה חמושים שסרבו לפרוק את נשקם.

בתוך כך הבהירו דוברי המשטר הסורי, שיתכן שצבא סוריה ירחיב בעתיד את נוכחותו במערב־ביירות ויתפרס באזורים נוספים בלבנון כדי להשכין בהם סדר. ההסברה הסורית קבעה, שהיערכות חיילי הקומאנדו הסוריים במערב ביירות היא עניין הנוגע לסוריה וללבנון לבדן ושלישראל אין זכות להביע דעתה בעניין זה.

ההנהגה המוסלמית של מערב ביירות קיבלה, בדרך כלל, בברכה את היערכות הצבא הסורי בעיר. מיפקד הכוח האיראני בביירות וכן מנהיגי הארגונים השיעים החומייניסטים קיבלו אף הם בברכה את פני החיילים הסוריים. המנהיגים הנוצרים אמרו, שהם מברכים על כניסת הצבא הסורי למערב ביירות בתנאי ששהייתו שם לא תארך זמן רב. לעומת זאת מתחו אמצעי ההסברה המצרים ביקורת על הערכות זו, בטענה שהיא מהווה שלב חדש בחלוקתה המעשית של לבנון לאזורי השפעה של סוריה וישראל על חשבון משטרו של הנשיא ג'ומייל. לדעת משקיפים בביירות אחת המשמעויות של היערכות הצבא הסורי במערב ביירות היא – להגביר את הלחץ מצד המשטר הסורי על הנשיא הלבנוני להתפטר מתפקידו.

# בודקים הקשר בין פריצה מוזרה למס־הכנסה – לבין רצח פאלמה

מאת עלי בהט, סופר „דבר" בדנמארק

קופנהאגן (מיוחד ל„דבר").– משטרת שוודיה תולה תקוות חדשות בממצאים מוזרים, שהתגלו בימים האחרונים וקשורים ישירות באולף פאלמה עצמו.

בערב יום הירצחו של אולף פאלמה, 28 בפברואר בין השעות 7 ו־9 בערב, חדרו אלמונים למרכז המחשב של מס ההכנסה. האלמונים הצליחו לעבור לא פחות מארבע דלתות, שכל אחת מהן נעולה בקוד כניסה ופתיחה מיוחדים. האלמונים מחקו מתוך המחשב פרטים בנוגע למלגה שנמסרה לבנו של פאלמה.

מס ההכנסה השוודי, קבע ככל הנראה, כי מלגה זו חייבת במס, זאת מאחר והיא באה למעשה כתשלום־תמלוגים לראש הממשלה על הרצאות שנשא. מומחי המחשב של המשטרה קבעו, כי הפעולה הזו נעשתה בתוך הבניין ולא ממחשב מרוחק.

מחלקת החקירות של המשטרה עובדת עתה „במלוא הקיטור" כדי לברר אם יכול להיות קשר בין הרצח לבין הפעולה הבלתי־חוקית המוזרה, שנעשתה בערב הרצח.

כעת עומדת חקירת הרצח, כידוע, בפני מבוי סתום וכל פיסת־מידע בקשר לרצח נחקרת ביסודיות. נראה, כי המשטרה אינה אופטימית לגבי הסיכויים לגילוי מהיר של הרוצח, מביצוע והרקע למעשה.

# שביתת האחיות

(סוף מעמ' 1)

ניסים בסוף השבוע, אך בעת מסירת הידיעה טרם הושגה הבנה במגעים שנמשכו בנושא בין הברפלד לדוראי.

**5000 מיטות פנוי**

„המצב בבתי החולים גרוע מאוד" אמר אמש ראש שרותי האישפוז במשרד הבריאות, ד"ר משיח, לשאלת סופרת „דבר". „5000 מיטות ריקות נמצאות בבתי החולים, והחולים בביתם ללא כל טיפול. אלה שמאושפזים מקבלים טיפול מינימלי, אבל אלה ששוחררו בגלל השביתה ושנשלחו הביתה הם ללא כל מעקב, השגחה או טיפול רפואי".

לדבריו, ישרור היום מצב קשה ביותר בכל בתי החולים הממשלתיים, כי עקב שביתת האזהרה של עובדי המינהל והמשק לא יקלטו חולים חדשים ולא ישוחררו חולים, לא יחולק מזון במחלקות, לא תהיה כביסה סטרילית ולא הסעות מרוכזות של הצוותים העובדים. לא יהיו גם כוחות העזר, שסייעו בטיפול בחולים. הסכנה הגדולה, לדברי ד"ר משה משיח, היא, כי „השביתה בבתי החולים הופכת לשיגרה" ורק החולים סובלים. לדבריו, בהעדר נציגות מוכרת ומוסמכת ידם של הגורמים הקיצוניים היא על העליונה, וכל הנסיונות להגיע לפשרה סבירה עם האחיות והאחים של בתי החולים נכשלים.

במסיבת העיתונאים ביום ו' הפרו אחיות בתי החולים את „קשר השתיקה" וסיפרו על מקרי מוות שארעו במערכת האישפוז בגלל „חסר סיעודי", לטענתן. הן אמרו, כי האחיות דיווחו על כל המקרים בצינורות המקובלים במערכת הבריאות, אך הגורמים שאליהם הועברו הדיווחים לא הגיבו כלל או אמרו לאחיות המתלוננות, שאם אינן מוכנות לעבוד בתנאים הנתונים עליהן „להסיק את המסקנות". האחיות ביקשו להשאר בעילום שם מחשש שהגילויים יביאו לפטוריהן מהעבודה.

הן סיפרו על אישה צעירה שעברה ניתוח מעיינתי בגלל דליפה מתמדת של נוזל המוח דרך מערות האף בעקבות שבר באף. היא חוברה לשבעה צינורות שאיבה, אחת מהן נסתמה, והאישה נפטרה כתוצאה מזיהום. במחלקה היתה אחות אחת בעלת ותק של שנה וחצי ואחות פיליפינית לעזרה, שלא ידעה עברית. במחלקה היו 23 חולים, שניים מהם מנשמים.

אם של ילוד, אחד מ־85 ילודים במחלקה עם ארבע אחיות ביום ושלוש אחיות במשמרת לילה, התריעה בפני האחיות, כי התינוק שלה „אפאטי". האחיות לא יכלו להתפנות. התינוק מת מזיהום דם, עליו היה אפשר להתגבר בטיפול פשוט באנטיביוטיקה.

פג, שמצבו חייב להעביר אותו לבית חולים אחר לטיפול מתאים נפטר בדרך, כי לא נמצאה אחות מיומנת ללווי.

**פורמלין במקום כוס**

הפרשה המפורסמת של מותם של שני חולי סכרת ב„בילינסון", שקיבלו כוס פורמלין לשתיה במקום כוס עם סוכר מרוכז – האחיות טענו, כי האחות שהיתה באותה משמרת התריעה בפני הממונים עליה, כי אין היא יכולה להיות אחראית בתנאי העבודה הקיימים. הפורמלין ניתן לחולים בגלל הטעות שעשה אחד מכוחות עזר.. בית המשפט קבע שהאחות אינה נושאת באחריות אלא המוסד.

**מיכאלי: „שמועות שווא"**

מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, אמר בתגובתו, כי גם במהלך מאבק מקצועי לא מקובל להפיץ שמועות שווא, שכל מטרתן לעוות את המציאות במגמה להשיג הישגים מפוקפקים. הוא דרש להפסיק את „מחול השדים" בכל הכיוונים ואמר, שאם יש לאחיות „מקרים קונקרטיים" הן חייבות להפנות אותם למשרד הבריאות והדברים יבדקו.

פרופ' מיכאלי שלל מכל וכל את תמונת המצב שהציגו האחיות והדגיש, כי מדינת ישראל מצטיינת במתן שרותי בריאות ברמה גבוהה ביותר וכי יש חוסר אחריות מקצועית בטיעוני האחיות בדבר רמה נמוכה של שירותי הבריאות בארץ.


דבר
DAVAR
מאוחד עם השחר

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מנהל כללי אהרן קראוס

המו"ל – „דבר" בע"מ
מדפיס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ.מ 65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים: 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאוזה קומה ג' טל. 222451, 222353, 241306/7
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 233251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104


## השבועון „דר שפיגל" מספר:

# הסוציאל־דמוקראטים ניצלו קרן „אברט־נפתלי" לצורך העלמת הכנסות

(ע"צ). – בחקירה משטרתית התברר, כי המפלגה הסוציאל־דמוקראטית המערב־גרמנית ניצלה קרן ישראלית להעלמת הכנסותיה בפני השלטונות המערב־גרמניים – על כך מספר השבועון המערב־גרמני הנפוץ „דר שפיגל" בגליונו החדש.

המדובר בחקירה שעורכת התביעה בבון בחשבונותיה של „קרן פרידריך אברט", המקורבת למפלגת הסוציאל־דמוקראטית. תוך כדי חקירה התברר, לדברי השבועון, שהמפלגה העלימה מעיני השלטונות „כמה עשרות מיליונים של מרקים", על־ידי כך שהעבירה כספים אלה דרך הקרן הישראלית על־שם פרץ נפתלי.

המפלגה ביקשה מתעשיינים שביקשו לתרום לה תרומות, לשלוח את תרומותיהם לקרן אברט. זו העבירה את הכספים, באמצעות תיבות דואר פיקטיביות לקרן נפתלי. הקרן הישראלית החזירה לאחר מכן את הכספים למפלגה הסוציאל־דמוקראטית באמצעות בנק בבאזל.

לדברי השבועון התברר, כי בין השנים 1975 ו־1981 קיבלה קרן אברט בדרך זו כ־56 מיליון מרקים ולפחות 22 מיליון מרק נשלחו לקרן נפתלי הוחזרו למפלגה הסוציאל־דמוקראטית באמצעות הבנק השווייצרי.

# נציגי היהדות הליברלית בבריטניה מוחים על רישום המלה „גר" בתעודת־הזהות

מאת דליה שחן, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר").– משלחת של נציגי התנועה הרפורמית הליברלית בבריטניה הביעה את מחאתה על סירוב משרד הפנים הישראלי לקבל כעולה חדשה את סוסנה בילה, אמריקאית שגוירה על־ידי רב ליברלי, ועל החלטת משרד הפנים לרישום המלה „גר" בתעודת הזהות של גרים ליברלים ורפורמים.

במכתב שמסרה המשלחת בפגישתה בשבוע שעבר עם שגריר ישראל בבריטניה יהודה אבנר, הובעה דאגה מההתפרצויות האלימות בין דתיים וחילוניים קיצונים. התנועות האשימו את הממשלה בהחמרת המצב על־ידי כך שלא מנעה מקיצוניים, כמו שר הפנים, מלהפר את חוק המדינה.

השבוע שלח גם יו"ר הוועד האירופי של היהדות המתקדמת, הרב ד"ר הוגו גרין, ניצול השואה, מכתב לשמעון פרס ובו אמר, כי רעיון התפילה הוא רעיון גזעני לא־יהודי, וציון הגרים הרפורמים בתעודות הזהות מזכיר את השיטה הנאצית להוסיף את השם „שרה" או „ישראל" לשמות יהודים בתעודות הזהות שלהם.

# ויכוח בפלגי אגו"י סביב פרישה מן הקואליציה

מאת נח זבולוני, סופר „דבר"

ויכוח נוקב מתנהל לאחרונה במחנה היהדות החרדית הממוסדת בשאלה האם לפרוש מן הקואליציה מיד או להמתין להתפתחותה של פרשת השב"כ ולתוצאות הכרוכות בה.

עיקר הויכוח נערך בפלג החסידי (גור) של אגו"י, שרבים מחבריו תובעים לפרוש מן הקואליציה. המצדדים בפרישה טוענים, כי עקב הבעיות הדתיות שלא נמצא להן פתרון, כגון הקמת מרכז המורמונים בהר הצופים וחילול השבת בבתי הקולנוע – על אגו"י לפרוש מהקואליציה.

לעומתם טוען ח"כ אברהם שפירא, כי עזיבת הקואליציה תגרום להרעת המצב הדתי במדינה.

# הקפאת שער הדולאר מקשה על הגדרת עלות ה„לביא"

מאת אריה אורי, סופר „דבר"

הקפאת שער הדולר מקשה על הגדרת עלות פרוייקט ה„לביא" במונחים כספיים, נודע לסופר „דבר" בעקבות הדיונים האחרונים בנושא זה אצל שר־הבטחון יצחק רבין. הוסכם להמשיך בפרוייקט על־פי התוכנית הקיימת.

תחשיבי ה„לביא" נערכו מתחילה בדולארים, בהנחה שכך יהיה אפשר לבטא את המחיר במונחים קרובים לריאליים. אולם עם הקפאת שער הדולר לפני שנה השתבשה דרך זו, משום שבו בזמן המשיכו ההוצאות המקומיות לעלות. במשך השנה נוצר פער של כ־30 אחוז בין עלות הפרוייקט בדולארים ובין עלותו במונחים שקליים. נוצר מצב, שבעת אין דרך לבטא את עלות הפרוייקט במונחים כספיים המשקפים את מחירו האמיתי. במצב זה יכול כל אחד לומר דברים כרצונו, בלי שתהיה אמת־מידה אובייקטיבית לפסוק בין גירסאות שונות.

מקורבי הפרוייקט מקווים, שתוך זמן קצר יעודכן שער הדולאר לרמתו האמיתית ושוב יהיה אפשר לשקף את עלותו לאמיתה במונחים דולאריים.

בו בזמן נפגעה התעשיה האווירית מכך, שבשנה האחרונה לא עודכן שער הדולאר. אולם בעוד שיצואנים אחרים מקבלים ביטוח־שער לכיסוי ההפרש בין שווי התמורה במטבע החוץ ובין עליית המחיר, אין תמריץ זה ניתן לתעשיה האווירית. אשתקד הסתכם הייצוא של התעשיה האווירית בכחצי מיליארד דולאר ולפיכך נוצר פער של כ־150 מיליון דולאר בהכנסות מייצוא במונחים שקליים.


לחברנו יוסף שכטר מנהל הסניף
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף קרית ביאליק
ההנהלה והעובדים

ביום השלושים לפטירתו של יקירנו
נתן אשל (ווגשול)
נעלה לקברו בבית העלמין בקבוץ אפק
ביום שני 7.7.86 ל' סיון תשמ"ו בשעה 16.00
משפחת אשל
קבוץ אפק

אנחנו משתתפים באבלם של
זיוה ומרקו ממושב כפר חיטין
על מותה של
ליזה כהן ז"ל
תנחומים למשפחה
קבוץ משמר העמק

אבלים על מותו ללא עת של
אניס בר־יוסף ז"ל
מזכ"ל הסתדרות פועלי הבנין
ומשתתפים בצער המשפחה
תעשית אבן וסיד
העובדים וההנהלה

אנו מודיעים בצער וכאב רב על פטירתו של
ד"ר יעקב פלצמן
ההלויה תצא מבית הכנסת הגדול
בנס ציונה ברחוב תל־אביב, היום ביום א'
כ"ט תמוז תשמ"ו 6.7.86 בשעה 14.00
לבית העלמין המקומי
המשפחה המתאבלת


# עובדי הרדיו מתכננים לפתוח מחר בעיצומים בגלל „אפליה"

מאת יעל ארמוני, סופרת „דבר" בירושלים

עובדי הרדיו מתכוננים לפתוח מחר בעיצומים במחאה על מה שהם מכנים אפליה במתן הטבות בין עובדי הרדיו לעובדי הטלויזיה.

עובדי הרדיו, ובכללם העורכים המנהלים, ההנדסאים והעיתונאים, מוחים על כי עובדי הטלויזיה זכו לאחרונה בהישגים בשיפור תנאי האש"ל שלהם, בעוד שעובדי „קול ישראל" לא קיבלו כל הטבה כזאת, והם דורשים מהנהלת רשות השידור להשוות לאלתר את תנאי עבודתם לאלו של עובדי הטלויזיה.

העובדים הודיעו אמש, כי לא ייצאו לעבודה מחוץ למתקני רשות השידור החל ממחר, משום שלדבריהם תנאי האש"ל שהם מקבלים עבור עבודה מחוץ למתקנים אינם מספקים. עם זאת ציין אתמול נציג ועד העיתונאים ברדיו, כי לא יינקטו צעדים לפני קיומה פגישה בנושא עם הנהלת הרדיו.

# שרי „עבודה" נגד החלטתו של קצב להדיח את ברוך חקלאי

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

„החלטתו של שר העבודה והרווחה משה קצב להדיח את מנכ"ל שירות התעסוקה ברוך חקלאי, מהווה הפרה של ההסכם הקואליציוני" – אמר אתמול שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי, בשיחה ל„דבר".

יעקבי מסר, כי הפרשה תידון המוקד בפורום „שריגי" של מפלגת העבודה. לדבריו הוסכם על שתי המפלגות הגדולות, כי כל מהלך של פיטורי בכיר, לרבות מנכ"ל שירות התעסוקה, חייב להיעשות מתוך הסכמה הדדית. שר הכלכלה הטעים, שהמערך כיבד עד כה את התחייבותו שלא לפגוע לרעה בנושאי תפקידים בכירים שמינה הליכוד.

הדחתו של חקלאי תידון היום גם בישיבתה השבועית של הוועדה המרכזית של ההסתדרות, ביוזמתו של שאול בן־שמחון, המשמש נציג ההסתדרות במוסדות המנהלים של שירות התעסוקה.

בן־שמחון טוען, כי „הדחתו של ברוך חקלאי לאחר 34 שנות עבודה על־ידי שר העבודה והרווחה נעשית מתוך נימוקים מפלגתיים ובלתי מקצועיים". לדבריו, פיטוריו של המנכ"ל המכוסה ומינויו של דוד כנען, שהוא דכות פוליטית, יש בה כדי לפגוע בעצמאותו של שירות התעסוקה וביכולת ההתמודדות שלו עם בעיות האבטלה.

גם בהתאחדות התעשיינים הובעה בסוף השבוע תרעומת על הפיטורים ועל המינויים הפוליטיים המבוצעים בשנים האחרונות במשרד העבודה. בהתאחדות צויינו, כי בספטמבר האחרון סולק מתפקידו מנכ"ל המכון לפריון העבודה והייצור, ישראל מידן, ותחתיו מונה יוסף דוריאל, חבר מרכז „חרות".

## ועד עובדי משרד החוץ מאשים:

# שמיר ומילוא הופכים הנציגויות בארה"ב לאחוזה פרטית של הליכוד

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

ועד עובדי משרד־החוץ מאשים את השר יצחק שמיר וסגנו רוני מילוא בנסיון „להפוך את נציגויות ישראל בארה"ב לאחוזה פרטית של הליכוד". לועד התברר, כי סגן ראש עיריית נתניה, ד"ר יצחק בן גד, מועמד לתפקיד הקונסול הכללי של ישראל בבוסטון. שליש מתוך תשע הקונסוליות הכלליות בארה"ב נמצאות בידי אנשי הליכוד: סאן־פראנסיסקו (יעקב סלע, מידידיו של רוני מילוא), יוסטון (יורם אטינגר, ממקורביו של השגריר באו"ם, בנימין נתניהו) ואטלנטה (יעקב קציר, פעיל של הליכוד). הקונסוליה בבוסטון נחשבת לאחת החשובות ביותר בגלל קירבתה לאוניברסיטאות החשובות בעיר ובסביבותיה. לדעת הועד אין לד"ר בן גד, שהוא מזרחן בהשכלתו, „הכישורים האינטלקטואליים" לתפקיד.

המינויים בשירות החוץ טעונים את אישור הממשלה. לאחרונה נדחה אישור מינויו של איש הליכוד, אריה אבידור, לשגריר ישראל באורוגוואי בגלל התנגדות שרי המערך, הדורשים למנות אישים המקורבים להם למישרות דיפלומטיות. ועד עובדי משרד־החוץ חושש, כי „המשרד הופך לזירת קרבות פוליטיים בין שתי המפלגות הגדולות, החותרות את תפקידי המשרד". בקרב עובדי המשרד גם שוררת מורת רוח מהסחבת שנוהגת הנהלת המשרד באישור המינויים החדשים, הצפויים, בין השאר, לחמש קונסוליות בארה"ב ובקנדה ובכמה שגרירויות. „עשרות משפחות של עובדי המשרד יושבות זה חודשים על המזוודות ואינן יודעות את הצפוי להן", אומרים בוועד. „על אף שכבר חודש יולי, אין המשפחות יכולות לעשות את הסידורים הדרושים ובמיוחד את רישום ילדיהם לבתי ספר. זהו מצב בלתי נסבל".

# הצעת החוק על איסור פרסום שם חשוד – תושלם עוד השבוע

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

ועדת השרים לענייני חקיקה מתכוונת לסיים עוד השבוע את הכנת הצעת החוק לאיסור פרסום שמו של החשוד.

עם כניסתם בינתיים לתפקיד של שר־המשפטים יצחק מודעי ושל היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, צופים, כי יימצא רוב לגירסה שהוצעה לאסור פרסום שמו של חשוד, של נחקר או של עצור עד הגשת כתב האישום נגדו – הצעה מתקדמת בסוגיה זו.

עם זאת נאמר בהצעה, כי אם היועץ המשפטי לממשלה סבור שיש בפרסום שם החשוד לפני הגשת כתב אישום משום טובת הציבור, הוא יכול לפנות לבית המשפט לשם קבלת אישור פרסום.

השרים המשפטנים אמנון רובינשטיין ומשה שחל, החברים בועדה, מצדדים, שאישור לפרסום שם חשוד לפני הגשת כתב אישום יהיה גם על סמך פניה של עורך עתון ליועץ המשפטי לממשלה, כדי שזה יפנה לבית המשפט.

# גיתית זהבי

(סוף מעמ' 1)

ה„אינטרפול" התגלה, כי לחשודה היו כמה דרכונים מזוייפים, וגם בארץ היא שהתה בכמה דרכונים מזוייפים ותעודות מזוייפות. כן נודע, שיש לה עבר פלילי עשיר. בשנת 1969 עשתה במחוז הרחוק וגורשה מיפאן. נודע גם, שהיא היתה מעורבת בשוד מזויין ובנסיון רצח של יהלומן בהונג־קונג בשנת 1973. היא היתה נשואה כמה פעמים ויש לה ילדה בת תשע. המשטרה סבורה, כי היא רצחה את בעלה על רקע כספי.

גיתית זהבי נולדה ברחוב שינקין בתל־אביב וממנו יצאה למסע הרפתקאות ברחבי העולם. היא נולדה להורים אמידים. אביה, יהודי דתי, דאג לחינוכה והיא למדה בבית־הספר היסודי „בלפור" בתל־אביב. היא סירבה להמשיך את לימודיה בתיכון, וכדי להרחיקה מרע שלחו ההורים את בתם בת ה־15 לאנגליה. בלונדון היא טעמה את טעם המטרופולין. אחרי כמה חודשים חזרה לישראל אך עד מהרה חשה כי הארץ קטנה עליה. כשמלאו לה 18 שנה היא עשתה מאמץ להיפטר משירות צבאי ולצאת לעולם הגדול.

אחרי כמה נסיונות כושלים הצליחה הנערה לצאת לאיטליה ולהגיע לאולפני „צ'ינה צ'יטה". לאחר שהתברר לה, כי לא תהיה לכוכבת קולנוע גדולה, היא חזרה ללונדון, ושם פגשה צייר אנגלי מתחיל בשם סטנלי אורה. זמן קצר לאחר־מכן היא הגיעה לישראל והודיעה, כי נישאה לאורה, אך כששבה ללונדון התברר לה כי בעלה איננו מעוניין בה עוד. גיתית שבה לרומא והתקבלה כמזכירה באולפני „צ'ינה צ'יטה" ושם פגשה ברוברטו פרוצ'י, בימאי סרטים, והוא הפך אותה לפילגשו ולקח אותה לטוקיו.

אחת האגדות מספרת, כי גיתית הכירה ביפאן את אקירו קורוסאווה הבמאי הגדול. היא נטשה את בימאי הספגטי ונעשתה אהובתו של קורוסאווה, אך אחרי כמה חודשים הוא עזב אותה. היא חזרה אל פרוצ'י ואף הולה לשאת את שמו, גיתית פרוצ'י.

המזל לא האיר לה פנים. מישהו הלשין, כי שהותה ביפאן איננה חוקית, והיא נאלצה לעבור להונג־קונג. כאן נפתח פרק חדש בחייה. בחודש אוגוסט 1973 היא נכנסה לחנות תכשיטים השייכת לסוחר יהלומים פקיסטאני בשם עבד אל־קאדר, הציגה עצמה כוויקטוריה אורה וביקשה ממנו שיבוא למלון שבו היא מתאכסנת כדי שתוכל לבחור יהלומים. הפקיסטאני הגיע עם שני עוזריו, וכשנכנס לחדרה במלון איימה עליו באקדח. כשניסה להתנפל עליה, נורתה ירייה והוא נפצע קשה. היא נעצרה על־ידי חוקרי משטרת הונג־קונג, הועמדה למשפט ונידונה למאסר חמש שנים.

לא ברור כיצד, אבל אחרי ששוחררה שוב הופיעה גיתית בתל־אביב. היא הכירה ישראלי בשם גיורא דרוגר, ההיכרות הסתיימה בחתונה. לאחר כשנה התגרשו השניים, וגיתית הולה להתוודע עם תל־אביבי אמיד בשם יוסף איזרעלוב. גם הקשר הזה נהפך לברית־נישואים, וגם הפעם לא החזיק הקשר מעמד זמן רב. ב־27 בינואר השנה עמדו השניים להגיע לדיון בבית־הדין הרבני בתל־אביב, כדי להתגרש.

כאמור, חושדת המשטרה, כי בלילה שבין 24 ל־25 בינואר נפגשו גיתית ויוסף איזרעלוב ונסעו לפארק הירקון. לאחר שסיממה אותו, הדרידה את מכונית ה„פרינץ" הקטנה אל תוך המים.


אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של
בעלי אחינו וסבנו היקר
ד"ר פרנק אליעזר ז"ל
ההלויה היום, יום א' כ"ט סיון 6.7.86 בשעה 11.00
בבית העלמין בכפר סמיר.
אוטובוס בשעה 10.15 מבית המנוח רח' הלל 14 חיפה.
המשפחות האבלות:
פרנק, ויסמן, קריב

המועצה המקומית כפר תבור ותושביה
משתתפים בצערן של משפחת אליאל
בחדרה ובכפר תבור
בנפילת נכד המושבה
סא"ל יוסי אליאל ז"ל
בנם של הדסה ומשה
במילוי תפקידו
מיכה גולדמן
ראש המועצה

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

| | | |
|---|---|---|
| אוסלו | – 15 | מעונן |
| אמסטרדם | 18 – 21 | מעונן |
| בואנוס איירס | 9 – 17 | בהיר |
| הלסינקי | 16 – 22 | בהיר |
| הונג קונג | 28 – 30 | גשום |
| וינה | 16 – 30 | בהיר |
| ז'נווה | 15 – 27 | בהיר |
| יוהנסבורג | 2 – 16 | בהיר |
| לונדון | 15 – 20 | גשום |
| ליסבון | 15 – 31 | בהיר |
| מאדריד | 21 – 34 | בהיר |
| מונטריאול | 9 – 21 | מעונן |
| ניו־יורק | 13 – 25 | בהיר |
| סאן פאולו | | מעונן |
| פאריס | 17 – 27 | מעונן |
| פרנקפורט | 15 – 28 | בהיר |
| ציריך | 18 – 26 | סופות רעמים |
| ריו דה ז'נרו | 15 – 27 | בהיר |
| סטוקהולם | 16 – 24 | בהיר |
| שיקגו | 16 – 31 | בהיר |

swissair


# נסים

(סוף מעמ' 1)

בניהולו התקין של הבנק והשעייתו דרושה כדי להביא לתקנתו – אז רשאי הוא להפעיל סמכויותיו לפי סעיף 8ד' לפקודת הבנקאות.

**יעקבי מוחה**

בהתקפה חריפה על היועץ המשפטי לממשלה ועל נגיד בנק ישראל יצא שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי. בשיחה עם „דבר" הביע יעקבי זעם על כך שהיועץ המשפטי והנגיד מיכאל ברונו פרסמו ברבים את עמדתם בקשר לפיטורי מנכ"ל בנק „דיסקונט" רפאל רקנאטי. יעקבי טוען, כי העברת חוות־הדעת לכלי התקשורת טרם שנמסרו לשרים מרוקנת מתוכן את ישיבת הממשלה.

נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, עשוי לבקש היום מן הממשלה לאפשר לו להשעות את רפאל רקנאטי מתפקידו, ואילו היועץ המשפטי לממשלה מסר בעיתונות, כי לדעתו לא ניתן לעשות זאת באמצעות החוק הקיים.

# אניס בר־יוסף למנוחות

אניס בר־יוסף, מזכיר הסתדרות פועלי הבניין ויו"ר הנהלת קרן הביטוח לפועלי הבניין, הובא ביום ו' למנוחות בבית־העלמין בעיר מגוריו הרצליה.

ההלוויה יצאה מחצר בית הוועד־הפועל של ההסתדרות בתל־אביב, והשתתפו בה מזכ"ל ההסתדרות, חברי הוועדה המרכזית, מזכירות הסתדרות פועלי הבניין, ראשי האגף לאיגוד מקצועי, ראשי ענף הבניין הקבלנות הציבורית („סולל־בונה") והפרטית, פועלי בניין מרחבי הארץ וידידים.

ספדו למנוח יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, מ"מ מזכיר הסתדרות פועלי הבניין שלמה דואן וחבר הוועדה המרכזית גדעון בן־ישראל. בבית־העלמין ספד לו מנכ"ל קרן הביטוח לפועלי הבניין אברהם צאלח.

אניס בר־יוסף, שנבחר לכהונת מזכיר הסתדרות פועלי הבניין לפני כשנתיים, מת בגיל 59 אחרי מחלה קשה. הניח אם, אשה ושלושה בנים.


התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית

קונצרט למנויים מס' 11
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
מקהלת נשים מתוך המקהלה הפילהרמונית תל־אביב
בתכנית מיצירות:
ברוך הולסט
תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
סדרה 1: יום ג', 8.7.86
סדרה 2: יום ה', 10.7.86
סדרה 3: מוצ"ש, 12.7.86 (9.00 בערב)
סדרה 4: יום א', 13.7.86
סדרה 5: יום ב', 14.7.86

קונצרט למנויים מס' 10
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
מקהלת נשים מתוך המקהלה הפילהרמונית תל־אביב
התכנית כמו בתל־אביב
סדרות 1 – 5
ירושלים, בנייני האומה
יום ד', 9.7.86, 8.30 בערב

קונצרט למנויים מס' 11
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
התכנית:
ברוך: פנטסיה לכנור ולתזמורת
מאהלר: סימפוניה מס' 1
תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
סדרה 6: יום ג', 15.7.86
סדרה 7: יום ד', 16.7.86
סדרה 8: יום א', 20.7.86

פילהקלסיקה
קונצרט מס' 6
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
להקת נשפנים
בנצוח מרדכי רכטמן
התכנית: באך: יצירות בעבוד לכלי נשיפה
מוצרט: קונצ'רטו לכנור מס' 5
בטהובן: סימפוניה מס' 2
תל־אביב, היכל התרבות
יום ה', 17.7.86, 8.30 בערב

הודעה למנויים
ב־15 ביולי 1986 יחל חידוש כרטיסי המנוי לעונת תשמ"ז 1986–7.
המעוניינים להקדים ולשלם יכולים לעשות זאת כבר עתה במחלקת המנויים, בכל יום בשעות 10–1. כרטיסי המנוי ימסרו/יישלחו במועד מאוחר יותר.

מבצע ל־300 מנויים חדשים
עד 9 ביולי בלבד!
בירושלים
לרגל יובל
התזמורת הפילהרמונית הישראלית
הזדמנות חד־פעמית
לרכוש מנוי לעונה הבאה
בתנאים מיוחדים
פרטים ב„ביטנה"
רחוב שמאי 8
טל' 234061 240896

## דואג לשב"כ

מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר (בתמונה), שהוזמן להתראיין בכתבה ששודרה ביום ו' ב"מבט" בנושא פרשת השב"כ, שקל את ההזמנה והחליט, בסופו של דבר, שלא להתראיין בפומבי בנושא. יועצו של שמיר לענייני תקשורת יוסי אחימאיר הסביר אתמול, כי היו נימוקים בעד ונגד ההופעה בטלוויזיה. הופעה ב"מבט", אמר אחימאיר, מנוגדת למה שייעץ לשמיר, שלא להתווכח בפומבי בנושא ולבדוק את העניין בצורה שקטה ולא באמצעות התקשורת. "למרות ששמיר יכול היה להרוויח רווח תקשורתי אישי מן ההופעה ב'מבט', הרי שבדאגתו לשב"כ הכריע נגד ראיון. מה גם שתשובתו של שמיר בנוגע לפרשה ניתנה כבר יום קודם". שמיר מסר את תשובתו הסופית לטלוויזיה בדבר ההופעה ב"מבט" רק ביום ו' בבוקר, וזאת לאחר שבמחלקת החדשות היו בטוחים כי שמיר ייאות להתראיין.

יעל אדמוני

## הזמנה למחאה

מאני אנגלראו, פליטת שואה, עכשיו חברה במושב בית חנן, הפגינה לפני השגרירות האוסטרית ערב הבחירות לנשיאות נגד מועמדותו של ואלדהיים. היא היתה די בודדה, וההד הכמעט־יחיד למחאתה היה בכתבה של חיים גורי ב"דבר". עכשיו היא מתכוננת למבצע המחאה השני, ומקווה שהפעם לא תישאר בודדה. הכוונה להתייצבות לפני השגרירות האוסטרית ביום ג', יום כניסתו של ואלדהיים לתפקידו כנשיא. ובכן, מי שרוצה להצטרף אליה, אלה הפרטים: ב־8 ביולי, בשעה 10 בבוקר, נפגשים ברח' הירקון 220. מחאה זו תהיה פנייה לעולם לא לתת לגיטימציה לאיש בעל עבר כשל ואלדהיים גם אם הוא נבחר כנשיא

## ביקורת

נשיא ארה"ב לשעבר ג'ימי קרטר סיים אתמול ביקור קצר וסוער בזימבבואה. קרטר, שבא לשם להתייעצויות על מדיניות ההשקעות החקלאיות בזימבבואה, השתתף בקבלת פנים לדיפלומטים רבים לרגל חגיגת יום העצמאות של ארה"ב. במהלך הארוע נשא נאום, בשם ממשלת זימבבואה, שר הנוער שלה דייויד קרימנזירה, ובו תקף בחריפות את ממשלת ארה"ב על מדיניותה ביחס לדרום־אפריקה. בעקבות נאום זה עזב קרטר את האולם, ועמו כ־60 דיפלומטים מערביים אחרים. (אי.פי.)

## עידוד

בקרב היהדות הרפורמית – וגם הקונסרבטיבית – בארה"ב גוברת ההזדהות עם המאבק נגד ה"אפרטהייד". בית המדרש של הרבנים הרפורמים בראשותו של פרופ' אלפרד גוטשלק – שמרכזו בסינסינטי ושיש לו סניפים בניו־יורק, בלוס אנג'לס ובירושלים – העניק בימים אלה את הפרס על שם רוג'ר ג'וזף בסך 10.000 דולאר לחברת הפרלמנט היהודית הליברלית הלן זוזמן, הלוחמת הוותיקה לשוויון ונגד אפליה. היא תקדיש את הסכום להקמת קרן לקידום וחינוך של נשים שחורות צעירות בארצה.

## פרחים ושוטרים

אלפי פרחים יחולקו ביום ראשון בצמתים ובמחסומי המשטרה בכל רחבי הארץ ע"י שוטרי משטרת ישראל לרגל פתיחת שבוע המשטרה, אשר יימשך חמישה ימים ויינעל בשתי עצרות בפארק הירקון, במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג וראש הממשלה שמעון פרס. במהלך השבוע יקיימו השוטרים פעולות שונות בתחום התרבות והספורט ויהדקו הקשר בין הקהילה למשטרה. מפקדי מרחבים ותחנות יקיימו קו פתוח עם האזרחים המתגוררים בתחום פיקודם וכן יוצגו תערוכות בנושאי משטרה. (ע)

## יקירי העיתונות

תוארי יקירי האיגוד ועמית כבוד מטעם איגוד כתבי העת בישראל הוענקו בסוף השבוע במלון מוריה בירושלים, לראשונה, לעתונאים ועורכים בעתונות התקופתית. יו"ר הכנסת שלמה הלל, אשר העניק את מגילות הקלף לזוכים, ביקר בדברי הברכה שלו את דרך הסיקור העתונאית אשר, לדבריו, איננה תמיד זהה למציאות, אך הוסיף ואמר, כי "בכל מקרה העתונות היא חיונית ואין להעלות על הדעת לחיות בלעדיה במדינה דמוקרטית". בין מקבלי תואר עמית של האיגוד היו אסתר הרליץ, שגרירת ישראל בדנמרק לשעבר, ראש עיריית חולון פנחס איילון וד"ר דן כספי, מרצה לעתונאות באוניברסיטה העברית; ואילו את תוארי יקיר האיגוד קבלו צבי מגן מהמרכז החקלאי, אברהם חלילי ממייסדי האיגוד, חיים ריבלין, אשר יוסף, ליבר היש ואלכסנדר מנור – אישי ציבור ופעילי האיגוד.
ע. ג.

## גורם לחריגה

אות כבוד בינלאומי מיוחד מטעם מכון "דייל קרנגי", יוענק היום לראש הממשלה שמעון פרס (בתמונה) על גילוי מנהיגות והצלחתו בטיפוח סיגנון חדש של יחסי אנוש והדברות במישור הציבורי והפוליטי. טקס הענקת אות הכבוד לראש הממשלה יהיה במסגרת כנס בוגרי המכון בישראל, שיערך בגני התערוכה בתל־אביב ויציין 13 שנים לפעילות "דייל קרנגי" בישראל. המכון מעניק מדי שנה את הפרס השנתי שלו לאישים בולטים מתחומי המשק. השנה החליטו ראשיו לחרוג ממנהגם ולהעניקו לאישיות פוליטית, וזאת, בשל "הצלחתו של פרס בניהול ממשלה רבת אתגרים, קרוב לבבות במדינה שסועה מבחינה פוליטית וחברתית, והצלחתו האישית בשיפור קשריה ותדמיתה של ישראל בעולם". (עש"ת).

## סובלנות

אוניברסיטת האומות המאוחדות שליד האו"ם פתחה, במסגרת פרוייקט "דימוי התרבות הרצויות", במפעל של חקר הסובלנות הבין־עדתית – בין הדתות הגדולות: האיסלם, הנצרות, הבודהיזם והיהדות. בחינת ההיבט היהודי תפתח בעבודותיהם של פרופ' חיים זעפרני, יהודי יוצא מרוקו וראש החוג לשפה ותרבות עברית באוניברסיטת פאריס, העומד בראש צוות מאוניברסיטת פאריס, והמרכז הלאומי למחקר מדעי, החוקר את המפגש בין היהדות והאסלם, בצפון אפריקה ובתקופת תור הזהב בספרד. הצוות היהודי יעבוד יחד עם צוותים ערבים, יפנים ואחרים. זעפרני הוזמן באחרונה למרוקו, שם הופיע כמרצה מרכזי בסימפוזיון על הרמב"ם במסגרת האקדמיה המדעית המלכותית. הרצאתו שודרה ברדיו.

גדעון קרן, פאריס

## אבל

חבר הקונגרס לשעבר ג'ונתן בינגהאם, מגדולי ידידיה של ישראל בגבעת הקפיטול מאז 1965, מת שלשום בניו־יורק מדלקת־ריאות, בגיל 72.

בינגהאם, שכיהן בוועדת־החוץ של בית־הנבחרים ופרש ב־1983. היה דובר עקבי למען העניין הישראלי ומהמובילים בחקיקה, שקידמה את מאווי ישראל.

בין השאר יזם (יחד עם סינאטור גיילורד נלסון) ב־1975 את החוק המחייב את הממשלה לדווח לקונגרס על עסקות־נשק גדולות. תיקון נלסון־בינגהאם, בגלגוליו השונים, אפשר את המאבק על מכירת ה"אייוואקס", טילי ה"סטינגר", מטוסי אף־15 ומערכות־נשק אחרות לסעודיה, לירדן ולמדינות ערביות נוספות.

אמיר אורן, וואשינגטון

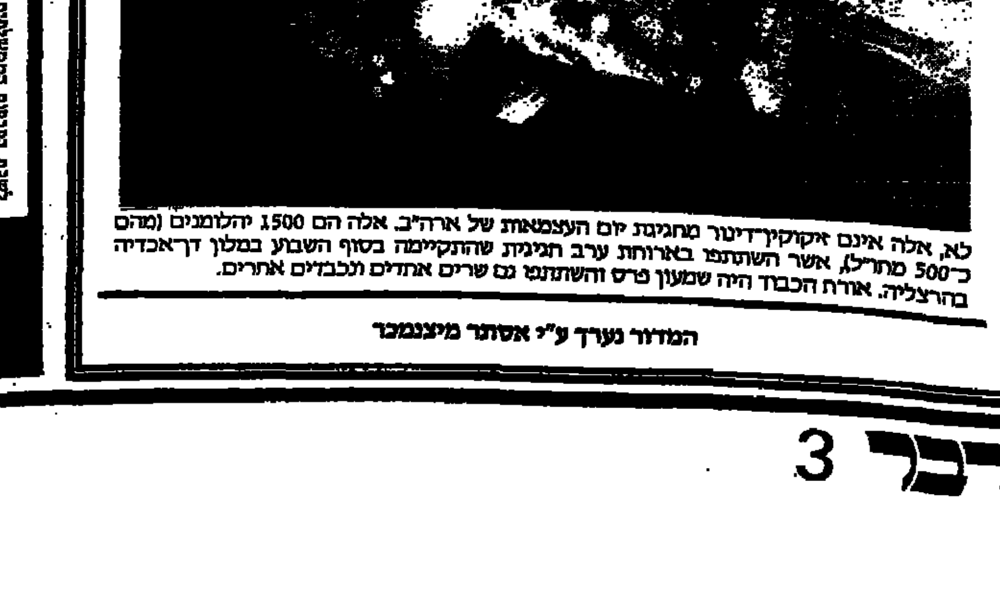

לא, אלה אינם איקוקין־דיטור מחגגת יום העצמאות של ארה"ב. אלה הם 1500 יהלומנים (מהם כ־500 מחו"ל), אשר השתתפו בארוחת ערב חגיגית שהתקיימה בסוף השבוע במלון דן־אכדיה בהרצליה. אורח הכבוד היה שמעון פרס והשתתפו גם שרים אחדים ומכובדים אחרים.

המדור נערך ע"י אסתר מיצנמכר

# 108.000 קבילות בצה"ל ב־85/86

מאת גלי לינגר, הכתבת הצבאית של "דבר"

הליכים משפטיים נפתחו נגד חיילת בשירות חובה, שטפלה על מפקדה האשמות כוזבות בדבר ניסיון להיספלות מינית, לצורך העברה מהיחידה. בדו"ח נציבות קבילות חיילים מספר 14 מסופר בין השאר על חיילת בשירות חובה, אשר קבלה בפני נציב הקבילות, כי מפקדה "התחיל לשלוח אלי ידיים, ומשנענה בשלילה התחיל לחפש דרך לחסל חשבונות, ומאז חייתי בפחד מתמד כשהייתי צריכה להישאר עמו לבד במשרד".

במהלך בירור קבילתה ומשהכחיש מפקדה בעדותו את ההאשמות הללו, זומנה הקובלת לעימות עימו. בעימות היא הודתה כי שיקרה בדברים שכתבה בקבילתה, וכי המניע לשקריה היה: "אני רוצה להשיג העברה משם, ולכן עשיתי את זה. לכן רשמתי את הדברים והשמצתי אותו".

נציב הקבילות העביר את הטיפול לפרקליט הצבאי הראשי, לאחר שמצא שיש חשד, שהקובלת עברה עבירה של האשמת שוא וכיזבה בזדון.

בשנה שהסתיימה בסוף מארס 1986 נפתחו למעלה מ־108.000 קבילות. נציב קבילות החיילים, האלוף דני מט, מציין, כי השנה, בניגוד למגמה שהסתמנה בשנים קודמות ולנוכח צמצום שירותם של חיילי מילואים וההיערכות מחדש, חלה ירידה של 914 קבילות במספר הקבילות. מסיבות אלה גם חלה ירידה באחוז חיילי המילואים הקובלים לעומת השנה שעברה.

נציב קבילות חיילים מתריע, כי ניתוח המרכיבים השונים של נושאי המשנה שעניינם יחסי מפקד־פקוד אינו מצביע על הטבה, שסביר היה כי תמצא ביטוי השנה. העובדה כי בקבילות החיילים אין ביטוי לשיפור בנושא זה, על אף דגשים חזקים יותר המושמים עליו, מלמדת על דריכה במקום. על אף שמספר קבילות הטרטורים קטן יחסית, "מן הראוי שייעשה להגברת המודעות ביותר העניינים שנושאם התייחסות לפרט ולטיפול נכון בו", מציין הנציב.

### איש צבא־הקבע אינו יכול להפסיק את המינוי ל"במחנה"

חייל בשירות קבע קבל, כי למרות שאמו עובדת צבא ומקבלת את השבועון "במחנה", מנכים גם ממשכורתו בעד העתון ומחייבים אותו לקבלו.

נציב קבילות החיילים מצא, כי אין הצדקה לקבילה, משום שבפקודות הצבא מעוגן ניכוי המשכורת של איש צבא־הקבע תמורת השבועון ומשום שבעת התחייבותו לשירות קבע הסכים החייל גם לתחולת הוראה זו, הכוללת ניכוי לטובת "במחנה".

### סירוב לתרום דם

חיילת בשירות סדיר הועמדה לדין לפני קצינת ה"ן בגין סרוב פקודה לתרום דם. זאת על אף שתרומת הדם היא, על־פי פקודות מטכ"ל, פעולה התנדבותית ולמרות שהחיילת סובלת מאנמיה. נציב קבילות החיילים שבפניו קבלה החיילת מצא, כי המפקד, שרשם לה תלונה לאחר שקרא לה לבירור מחופשה בבית, שלא קיבל את גירסתה ושדרש אישורים רפואיים, חרג מפקודות מטכ"ל ואמצעים מתאימים ננקטו נגדו.

# ועידת המפלגה הקומוניסטית בפולין חיזוק נוסף לשלטונו של יארוזלסקי

מאת שלמה שפיר, מסבר "דבר"

הוועידה העשירית של המפלגה הקומוניסטית הפולנית, שננעלה בסוף השבוע בווארשה בבחירתו מחדש פה אחד של גנראל וויצ'ק יארוזלסקי כמזכ"ל, מהווה חיזוק נוסף לשלטונו של הגנראל, שמכהן בתפקיד זה מסתיו 1981, כמה חודשים לפני דיכוי תנועת "סולידריות" באמצעות מצב חירום, שהיה בתוקפו עד 1983.

ארבעת החברים החדשים בפוליטביורו – שלושה אנשי צבא ומנהיג של האיגודים המקצועיים הרשמיים – נמנים עם התומכים הנאמנים של הגנראל. הוועד המרכזי החדש, שהוגדל מ־200 ל־230 חברים, כולל רק 57 מחברי הוועד הקודם, שנבחר בוועידה האחרונה בקיץ 1981, שעמדה בסימן של דמוקרטיזציה עקב התסיסה של "סולידריות". גם המזכ"ל הקודם קאניה הוצא עתה מהוועד המרכזי.

נוכחותו של מיכאל גורבצ'וב הדגישה את שביעות רצונה של מוסקווה מההסדר החדש, אם כי המנהיג הסובייטי לא זכה בפולין לקבלת פנים נלהבת, כמו במזרח ברלין ובבודפשט. לפי אומדנים שונים, מצויים כיום יותר מ־300 איש במאסר מטעמים פוליטיים, ולא ברור על מי תחול החנינה החלקית, שעליה רמז יארוזלסקי בעת הוועידה.

הכנסיה הקתולית, שמעמדה התחזק באחרונה עוד יותר בעקבות פעילותה בתחום הסוציאלי, מקווה להמשך הדו־שיח עם יארוזלסקי ועם ממשלתו, כדי להבטיח יציבות במדינה ולמנוע התערבות סובייטית ישירה גם בעתיד. בחוגי "סולידריות" מותחים ביקורת על שהכנסיה ותרנית מדי הואיל והיא מבקשת להבטיח את הסכמת השלטונות לביקור המחודש של האפיפיור יוחנן פאולוס השני בקיץ הבא.

בתחום הכלכלי מוסיפה פולין להתלבט בקשיים ניכרים, והפעלת תוכנית החומש החדשה מתעכבת. החקלאות נהנתה אמנם מיבול טוב בשנה שעברה, אך באחרונה נפגע היצוא החקלאי למערב אירופה, מחשש קרינה בעקבות אסון הכור הסובייטי בצ'רנוביל.

מחסור חמור בספרי ילדים על מנהגי החגים והמועדים היהודיים מורגש עתה בברה"מ. יהודים שיצאו את מוסקווה דווחו על כך לראשי "קרן זיכרון לתרבות היהודית", המתמקדת בחינוך יהודי בתפוצות. הקרן אשרה בכינוסה השנתי בהרצליה בשבוע שעבר, הקצבת 200,000 דולר לתרגום, להדפסה ולמשלוח סדרת ספרים בנושאי יהדות לברה"מ. הספרים יתורגמו לרוסית בישראל. לצד ציורי ילדים, שמרביתם מציגים בעיה בה נתקל בן הנעורים, מופיע כיתוב מתאים. באיור למעלה, נראה, יחד עם ילדים המשחקים ברובוט־מחשב אחד הילדים מדוכא וחסר מצב־רוח. השורות הכתובות פונות במישרין לנער זה: "לעיתים כשאנו מתפללים, אנו מבקשים את אלוהים שיסלח לנו. אולי אמרת משהו לחברך שפגע בו. אולי לקחת דבר שאינו שייך לך. אם מצטער אתה על דבר שעשית, בקש את אלוהים שיסלח לך. הדבר יעזור לך להיות טוב בפעם הבאה".

## חוטף מטוס סודאני דרש להטיסו לישראל

הארטום (סוכנות הידיעות). – נוסע במטוס של חברת התעופה הסודאנית מעיראק לסודאן איים לפוצץ את המטוס, אלא אם כן הטייס יטיס אותו לישראל. אולם המטוס נחת בשלום בנמל התעופה של הארטום והאיש נעצר – כך מסר הדובר של חברת התעופה הסודאנית.

הדובר, שסירב להזדהות בשמו, אמר כי האיש הוא כנראה משוגע וכי בחיפוש שנעשה במטוס לאחר נחיתתו לא נמצאו חומרי־נפץ.

הדובר אמר עוד, כי המטוס מדגם "בואינג 707", שבו היו 123 נוסעים ואנשי צוות, היה בדרכו מבגדאד להארטום, כאשר אחד הנוסעים מסר פתק לאחת הדיילות ובו הודעה לטייס כי הוא חוטף את המטוס וכי הוא עתיד לפוצצו, אלא אם כן יוטס לישראל. הוא גם דרש, שהודעתו תשודר במערכת הרמקולים של המטוס.

אולם הטייס התעלם, כאמור, מן האיום ונחת בשלום בהארטום. הדובר לא מסר מידע נוסף על זהות הנוסע, אך סוכנות הידיעות הסודאנית מסרה, כי הוא בעל אזרחות סודאנית.

האפיפיור יוחנן פאולוס השני נפגש לפני כמה ימים בקריית הוותיקאן ברומא עם הכהן אלעזר בן צדקה, שליחו של הכהן הגדול של עדת השומרונים

## הוראה לנציגי ישראל בחו"ל – לא ליזום עוד פגישות עם סובייטים

מאת גדעון קרן, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – משרד החוץ הישראלי הורה לנציגים הדיפלומטים של ישראל בעולם לא ליזום פגישות נוספות עם נציגים סובייטים – כך נודע לסופר "דבר". ההוראה באה לאחר ידיעות אופטימיות, שפורסמו בשנה החולפת מחוגי ראש הממשלה הקונגרס היהודי העולמי, על סיכויי יציאה המונית של יהודים מברה"מ ובעקבות הדלפות על פגישות עם נציגים סובייטים.

"ברה"מ תיאלץ לאפשר את יציאתם של כמה עשרות אלפי יהודים, אם ברצונו של גורבצ'וב לפגוש את הנשיא רייגן", אמרו ל"דבר" מקורות אמריקאים יודעי־דבר. לפי המקורות הועלה הנושא בשיחות בין שני הצדדים ושליט ברה"מ מודע לכך שלא יוכל לבוא לארה"ב ללא מחווה מתאימה.

השלטונות הסובייטיים סירבו שוב לאפשר לכתבים ישראלים להתלוות לנשיא צרפת פרנסואה מיטראן בביקורו במוסקווה בשבוע הבא בצד כתבים זרים אחרים. הסירוב הסובייטי בא, לאחר שתחילה עודדו דיפלומטים סובייטים בפאריס – במצוות שירותי העתונות של נשיאות צרפת – את הישראלים להגיש בקשה לאשרה וציינו, כי לבקשה כזו יש סיכויים טובים להתקבל, בין השאר "בגלל ביקורו של רופא ישראלי בברה"מ, שסייע בהצלת קורבנות האסון הגרעיני בצ'רנוביל".

באפריס מניחים, כי השינוי בגישה הסובייטית בא גם משום שנכזבה תקוותם ל"ביקור שקט" מבחינת העלאת נושא אסירי ציון.

## ארה"ב יוזמת אמנה עם ישראל לגישה למסמכים בנקאיים המהווים ראיות

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

וושינגטון (מיוחד ל"דבר"). – ארה"ב מקווה לחתום השנה עם ישראל על אמנה, שתאפשר גישה הדדית למסמכים בנקאיים הנוגעים לעסקות בלתי־חוקיות, אך מקורות ישראליים הביעו אתמול ספק בסבירות השגת הסכם על אמנה כזו.

שלשום חתמה ארה"ב עם איי קאימאן שבים הקאריבי על אמנה, שתאפשר לשלטונות החוק האמריקאי לעיין ברשומות הבנקים באיים, שם נהגים חשודים בפעילות פלילית "לכבס" רווחי סמים וסחר בלתי־חוקי במניות. איי קאימאן מעוניינים בשיפור דימויים בארה"ב ובעידוד השקעות חוקיות.

האמנה טעונה אישור הפרלמנט הבריטי, המנהל את ענייני־החוץ במושבה־לשעבר זו. משרד־המשפטים האמריקאי מקווה לחתום השנה על אמנות דומות גם עם איי בהמה, עם ג'מאייקה, עם מכסיקו, עם מערב גרמניה, עם ישראל ועם תאילנד, לאחר שכבר נחתמו הסכמים עם שוויץ, הולנד, תורכיה ואיטליה ונשלמים הדיונים עם קנדה ועם מרוקו – דיווח שלשום "וושינגטון פוסט".

המקורות הישראלים אמרו, כי ממשלת ישראל טרם אישרה את הסכם מניעת כפל־המס, שבמסגרתו גם סעיף המאפשר נגישות למסמכים, אף כי לא ידוע להם על אמנה נפרדת למטרות חקירה והליכים משפטיים נגד חשודים בעבירות כספים. הממשלה מתחבטת בשקילת יתרונותיו של הסכם כפל־המס מול חסרונותיו.

## קרן המחקר עם גרמניה שלב בגיוס הון בין־לאומי לפרוייקטים של מחקר

מאת זאב סטרומינסקי, סופר "דבר" בגרמניה

בון (מיוחד ל"דבר"). – קרן המחקר הדו־לאומית של ישראל וגרמניה עתידה להיות חלק ממאמץ ישראלי נרחב לגייס אמצעים למימון שיתוף פעולה מדעי עם ארצות אחרות. כך עולה מדברי שר המדע גדעון פת, לאחר חתימת הסכם על הקמת הקרן עם גרמניה.

פת ועמיתו הגרמני, היינץ ריזנהובר, חתמו על ההסכם להקמת הקרן בטקס שנערך ביום ו' בלשכת הקנצלר בבון. הקנצלר הלמוט קוהל נכח בטקס, וכן נכחו בו שגריר ישראל בבון יצחק בן־ארי ונציגי הממשלה, המדע והתעשייה של גרמניה.

לפי ההסכם, ישלמו שתי הממשלות 75 מיליון מרקים כל אחת לקרן במשך ארבע שנים. לאחר החתימה אמר פת לעיתונאים, כי הגרמנים אותתו שהם מוכנים לתשלום מחצית מהסכום הכולל כבר בשנה הראשונה לפעילות הקרן. בדברים שנשא בעת הטקס אמר קוהל, כי הקרן היא תרומה ליחסים בין שתי הארצות, לעתיד אנושי יותר ולשלום העולמי.

ריזנהובר הדגיש בדבריו כי עבור גרמניה הקמה של קרן דו־לאומית עם ארץ אחרת הנה מעשה יוצא־דופן. סופר "דבר" מעיד כי השר ריזנהובר דחה באוקטובר אשתקד, את רעיון הקרן שהועלה אז על־ידי פת. עם זאת, העלה ראש הממשלה שמעון פרס את הנושא בפני קוהל והרעיון נכפה, למעשה, על משרד המחקר. ממשלת גרמניה מעמידה מדי שנה כ־20 מיליון מרק לשיתוף פעולה מדעי עם ישראל בדרכים "מסורתיות".

## "סיגל" נגררה לסיציליה; אנשי צוותה יגיעו הערב

מאת יוסף מיכלסקי, כ"סר "דבר"

האנייה "סיגל" של חברת "צים" נגררה בערב שבת לנמל קטן בסיציליה, והמומחים החלו לבדוק את סיבות הדליקה שפרצה בה ביום ה' בשעה 7.00 בבוקר במרחק של 80 מיליין מאי זה. כמו כן החל בפריקת האנייה מ־560 המכולות מלאות המטען לרציפים, משם הן יועברו ליעדיהן.

25 אנשי הצוות ובני משפחותיהם של הימאים, בהם חמישה ילדים, שהועלו ביום ה' מ"סיגל" הבוערת לאנייה הולנדית, הועברו בליל יום ו' לאנייה "ורד" של "צים". לכולם שלום. נודע שאנשי הצוות ובני המשפחות שנלוו להפלגה נאלצו להשאיר את מטענם האישים ב"סיגל". האנייה "ורד" עתידה להגיע הערב לנמל חיפה.


חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ובניה תל־אביב־יפו
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה ת"א יפו בקשה ליתן אישור להקלה בתוכנית העיצוב – 1680 ברח' דרך הנצחון מס' 109 גוש 6133 חלקה 519 תיק בנין 6|21434.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה ת"א יפו, שד' בן גוריון 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון, ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ובניה ת"א יפו



חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לסגירת וסרינה לפי רוב הבנינים ברחוב ולשמוש חורג ממגורים לבית קפה הזנת ספרים ברחוב פינסקר מס' 54 גוש 7091 חלקה 93 תיק בנין 2/088־054.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו



משרד האנרגיה והתשתית
האגף לשימור אנרגיה

תמריצים
לפעולות שימור אנרגיה
במפעלים ובמוסדות

הפעילות לשימור אנרגיה היא פעילות מתמשכת שתוצאותיה ניכרות לאורך זמן והיא חוסכת הוצאות רבות. המשרד ממשיך במדיניות הקיימת ומעודד יזמים להשקיע בפעולות שימור.

להלן שעורי התמריצים בהתאם לסוג הפעילות:

1. סקרים במפעלים ובמוסדות לאיתור אפשרויות שימור אנרגיה (לבד מסקרים המחוייבים עפ"י תקנות הרשות הלאומית לאנרגיה) - תמריץ עד 50% מעלות הסקר.
2. מתקני הדגמה - (מתקנים המדגימים טכנולוגיות חדשות שטרם הופעלו בענף מסויים) - עד 30% מעלות המתקן.
3. פעולות שימור שאינן מוגדרות כמתקני הדגמה וששעור החסכון השנתי מהן יעלה על 50 טון שווה ערך דלק - עד 15% מעלות ההשקעה בפעולה.

האמור לעיל אינו מתייחס להסבת מתקנים לשריפת פחם, שלגביהם ינתנו תמריצים רק לסקרים ומתקני הדגמה וזאת עד להתבהרות מערכת המחירים בשוק העולמי.

הסכום המוקצב לתמריצים - מוגבל. התמריצים ינתנו לאחר אשור ע"י ועדה מתאימה במשרד.

פרטים מלאים וטפסים להגשת בקשות למענקים ניתן לקבל
במשרדי היחידה לחסכון אנרגיה במכון הנפט, רח' האוניברסיטה 26 ת"א,
טל. 03-426823 ובמשרדי הלשכה לחסכון אנרגיה במבנים, במרכז הבניה,
רח' האוניברסיטה 40 ת"א, טל. 03-425221

# גרומן טורפת קלפיהם של מתנגדי ה„לביא"

## מוכנה להצטרף לפרוייקט; אמנם אינה מציעה להשקיע מכספה, אך הצטרפותה תאפשר השגת מימון מגורמים עסקיים ותקל על המאבק בוואשינגטון

מאת אריה ארד

הצעה של החברה האמריקאית הענקית גרומן, שפורסמה לראשונה ב„דבר", להצטרף לפרוייקט ה„לביא", הוגשה עוד בראשית השנה. באותו הזמן הגישו הצעות דומות מצד שתי חברות אמריקאיות ענקיות נוספות, בואינג ומקדונל-דאגלס. למרות שיש הבדלים בין שלוש ההצעות מבחינות רבות ושונות, משמעותן אחת: עצם קיומן עשוי לטרוף את קלפיהם של מתנגדי ה„לביא" בארה"ב ואולי לא רק שם.

כדי להמחיש מהותן של ההצעות הללו נבחן לדוגמה את הצעת גרומן. היא, למשל, מבקשת לקבל תחת אחריותה לייצור כל מערכות הכנפיים והזנב למטוסי ה„לביא" על בסיס רווחי. בחוזה הנוכחי נקבע, שגרומן מפתחת את המערכות הללו, אולם תייצר רק 20 מהן. חוזה זה נחתם על בסיס עלות בלבד, ללא רווח. לגבי מטוסים שאינם מיועדים לצה"ל מבקשת גרומן לשמש קבלן ראשי בסיוע התעשיה האווירית תמורת תשלום הולם.

### כסף ונסיון

גרומן אמנם אינה מוכנה להשקיע כספים משלה בפרוייקט, אולם מביאים בחשבון, שהצטרפותה המוצעת תאפשר לגייס את ההשקעה הדרושה בתנאים נוחים מגורמי מימון אמריקאיים עסקיים. הצטרפות הענק התעופתי האמריקאי גם תאפשר ניצול יעיל יותר של כספי הסיוע האמריקאי.

בתמורה לצירופה לפרוייקט בתנאים האמורים מציעה גרומן להעמיד לרשות התעשיה האווירית את נסיונה העצום בייצור תעופתי. החברה מייצרת בשביל חיל-הים האמריקאי את ה„אף 14", המטוס המקביל ל„אף 15" שבשירות חיל-האוויר. ה„אף 14" פועל מנושאות-מטוסים. כן היא מייצרת את ה„הוקאיי", מטוס השליטה והבקרה של חיל-האוויר הישראלי.

גרומן תצטרף על-פי הצעתה למינהלת הפרוייקט ותספק לתעשיה האווירית סיוע מקצועי בשילוב המערכות האוויוניות של ה„לביא". גרומן גם מוכנה לקבל על עצמה את הפיקוח על ספקים ועל קבלני-משנה. מקורות הקרובים לפרוייקט סבורים, כי לתעשיה האווירית אין די נסיון בפיקוח מסוג זה ומשום כך לא תמיד היא מצליחה לחזות מראש קשיים העתידים להתעורר.

### סיוע במאבק

מקורות ישראליים ואמריקאיים מעריכים, כי הצטרפות גרומן לפרוייקט תאפשר להיאבק ביתר אפקטיביות בהתנגדות הפנטגון ל„לביא" הן במימשל, הן בקונגרס והן ברעת-הקהל בארה"ב. בין כה וכה אין ישראל יכולה לייצר את כל המטוס בארץ. בתכניות הייצור הובאו בחשבון אפשרויות שונות, מייצור שני-שלישים בארץ עד ייצור שליש אחד בלבד כאן.

### גרומן מאמינה ב„לביא"

הצעת גרומן הוגשה באישור הגורמים הבכירים ביותר בחברה. החברה בדקה את תחשיבי התעשיה האווירית, עוד לפני שהחליטה לבקש להצטרף לפרוייקט. בדיקה זו אימתה למעשה את ההערכה הישראלית ביחס לעלות הפיתוח, אולם ביחס למחיר המטוס יש הפרש קטן בין שתי ההערכות. מומחי גרומן סבורים, שמחירו של „לביא" יהיה 17 מיליון דולר, ולא 15 מיליון, כפי שסבורים בארץ. לדעתם, במחיר זה יהיה המטוס תחרותי ויהיה אפשר לשווק אותו לגורמים זרים.

### ארנס: הפנטגון מתעודד מהמחלוקת הפנימית

„ראשי הפנטגון מתעודדים מהמחלוקת הפנימית בישראל על ה„לביא"", אמר בשבוע שעבר השר משה ארנס, הנחשב לאחד מאבות המטוס.

בביקור בקו הייצור של ה„לביא" הראשון אמר השר, כי המרת דולרים מהסיוע האמריקאי לשקלים היתה חלום ישן, שהתגשם הודות לתבונתם של הנשיא רייגן ושר-החוץ ג'ורג' שולץ. ההמרה אושרה אך ורק לצורכי ה„לביא" ואם יימשך הויכוח הפנימי, הזהיר השר, תאבד היכולת להשתמש בכספי הסיוע האמריקאי בארץ.

שר-הבטחון לשעבר מדגיש, כי ביצועי ה„לביא" לא יהיו מוכרים בשדה-הקרב העתידי וזה יתרון שלא היה לצה"ל בעבר. כן עמד על היתרון המדיני, הטמון בייצור עצמי של מטוס קרב.

ארנס, פרופסור לאווירונוטיקה „באורזות", רואה בקיומה של תעשיה אווירית בישראל את אחד הניסים שנעשו למדינה. „היא משמשת הוכחה ליכולתנו ולעצמאותנו: מומחים מחו"ל אינם מבינים כיצד הצלחנו לבנות תעשיה כזאת", אמר. „ב'לביא' באה לידי ביטוי יכולת מדעית עצמית, בעלת השלכות חברתיות על המפעל הציוני כולו", הדגיש.

ראשי גרומן מאמינים, איפוא, בפרוייקט וסבורים, שהוא יעמוד בקשיים הנוכחיים, שמערים בדרכו הפנטגון על-פי הנחיית שר-ההגנה האמריקאי קספר ויינברגר. במיוחד כך, אם גורם אמריקאי חשוב כמותם יבוא אל הגורמים האמריקאיים הקובעים ויאמר להם, שהוא עומד מאחורי התחשיבים, שהגישה ישראל, ואלה מבטיחים גם לדעתו את חיות הפרוייקט. גם מכירת המטוס לחיל-הים או לנחתים האמריקאיים יהיה קל יותר, אם חברה אמריקאית תייצר אותו ועובדים אמריקאיים יועסקו בייצורו. במצב כזה ייקל להשיג רשיונות יצוא למטוס למדינות נוספות.

### הערכת-מצב מעודכנת

יש הערכת-מצב ישראלית האומרת, כי התנגדות הפנטגון ל„לביא" נובעת בעיקרה מן החשש, ש„ג'נרל דיינמיקס" תאבד עיסקה של 300 מטוסי „אף 16". הפנטגון רוצה, שקו הייצור של ה„אף 16" יהיה עמוס כדי להוזיל את המטוסים היעודים לחיל-האוויר האמריקאי. אולם גורמים אחרים מבינים, שעיקר ייצורו של ה„לביא" יועבר ממילא לארה"ב ומנקודת ראות משקית אמריקאית כוללת אין חשיבות לשאלה, אם „ג'נרל דיינמיקס" תמכור לישראל 300 מטוסים או גרומן, למשל.

האמת היא, ש„ג'נרל דיינמיקס" גם אינה מפעילה לחץ גלוי נגד ה„לביא". הלחץ הכבד ביותר בא מצד „נורתרופ", שהשקיעה מיליארד דולר ויותר מכספה בפיתוח ה„אף 20" ועדיין לא מכרה ממנו אפילו אחד. מטוסים אלה מנסה למכור לישראל נציג „נורתרופ" בארץ, אלוף (מיל') מרדכי הוד. אולם הפנטגון יודע היטב, שישראל לא תקנה מטוסים אלה, מאותה הסיבה שהצבא האמריקאי מסרב להצטייד בהם.

אולם יש גם הערכת-מצב אחרת, שעל-פיה מניעי המסע נגד ה„לביא" נעוצים בתפיסה איסטרטגית מדינית-כלכלית, הרואה בהמשך תלותה של ישראל בארה"ב ערובה לכך, שוואשינגטון לא תאבד את שליטתה בירושלים. תפיסה זו היתה נחלת כל הממשלים האמריקאיים עד כה. כך למשל סירב בזמנו מימשל קארטר לאשר לישראל לייצא מטוסי „כפיר" במגמה „להעמיד את התעשיה הישראלית במקומה", כפי שהסבירו זאת אז דוברי מימשל קארטר.

הנשיא רייגן גיבש תפיסה שונה, הרוצה דווקא להאיץ את אי-תלותה של ישראל בארה"ב. על-פי תפיסה זו גורמת התלות הישראלית בארה"ב תלות אמריקאית מקבילה בישראל ולאמריקאים רצוי להתנער מתלות זאת. תפיסה זו מקובלת על שר-החוץ ג'ורג' שולץ, שהוא אחד מיוצריה, אולם שר-ההגנה קספר ויינברגר חולק עליה ומחזיק בגישה המסורתית. ויינברגר נתון להשפעה סעודית וידוע בעויינותו לישראל.

### בוואשינגטון עדיין לא נפלה החלטה

מקורות ישראליים מדגישים, כי בוואשינגטון עדיין לא נפלה החלטה לגבי ה„לביא" והמסע, שמנהל הפנטגון, נועד ליצור את האווירה הציבורית הרצויה לו לקראת החלטה, שתתקבל כנראה על-ידי הנשיא רייגן עצמו. המקורות מציינים, כי ישראל לא עשתה עד כה את הדרוש כדי לשכנע את דעת-הקהל האמריקאית בנחיצות הפרוייקט ובכך, שהתעשיה האמריקאית לא תיפגע ממנו. הסיבה לכך היא, שעד כה רווחה ההערכה, כי הויכוח עם הפנטגון הוא באמת על תחשיבים. לרוע המזל, בישראל לא הבינו בעוד מועד את המגמה האמיתית של עוזרי ויינברגר. אלה אינם מעוניינים בתחשיבים אלא כבכלי „להרוג" את ה„לביא".

אחד המקורות אומר, כי המאבק הנוכחי לא נעדר גם סממנים אישיים. שר-הבטחון יצחק רבין, שהיה ממתנגדי ה„לביא" בהיותו באופוזיציה, הפך עתה לראש המצדדים בו. „רבין הוא לוחם באופיו וכשיש לו הרגשה, שמנסים לדחוק אותו לפינה, אינסטינקטיבית הוא מחזיר מלחמה שערה", אומר המקור. „יתכן, שהוא היחיד במפלגת העבודה, המבין את נושא ה'לביא' לכל עומקו ועמדתו היא בהתאם". רבין נתמך על-ידי ראש-הממשלה שמעון פרס.

עמדת הליכוד בעניין ה„לביא" תקיפה ביותר, מוסיפים המקורות. בנושא זה קיימת תמימות-דעים נדירה בין בכירי הליכוד, השרים שמיר, ארנס, שרון ולוי, וכן ניסים, מודעי ופת – איש איש מנקודת הראות שלו, אומרים המקורות.

לתוך סיטואציה זו נכנסו ההצעות בדבר הצטרפותן של גרומן ושתי האחרות. אין ספק, שבכוחן לטרוף את קלפיהם של מתנגדי ה„לביא" בארה"ב, שכן הן משמיטות גם את הבסיס הכלכלי וגם את הבסיס הפוליטי מתחת לטענותיהם. השאלה היא, אם תשכיל ממשלת ישראל לפעול במהירות הדרושה, גם אם אולי בשלב מאוחר יותר היא מצפה לקבל הצעות טובות מאלה. השתהות עלולה להביא לכך, שלא יהיה עוד פרוייקט, שאליו יהיה אפשר להצטרף.

כנף שמאלית של ה„לביא" על פס הייצור במפעלי גרומן בלונג איילנד.


בנק ישראל מציע:
הנפקה במכרז:
חדש!
שגיא – סדרה 4207 א'
צמודה למדד המחירים לצרכן, כולל מדד החודש האחרון (בעיקור 5)
הסדרה תוצא ביום שלישי, 8 ביולי 1986 בסכום של 20 מיליוני שקלים חדשים.
הסדרה תוצע לציבור ביום שני ה-7 ביולי 1986 באמצעות מכרז.
הסדרה צמודה למדד המחירים לצרכן שיפורסם עבור חודש יולי 1986 ותפרע בתום 6 שנים ביום העסקים האחרון של חודש יולי 1992.
איגרות החוב ישאו ריבית בשיעור 4.25% לשנה.
הריבית תשולם בשיעורים שנתיים ביום העסקים האחרון ביולי של כל שנה החל ביולי 1987
המדד הנוסף (בעיקור 5 על הריבית ועל הקרן יצטבר בתנאי הקרן וישולם כאמור בדרכי תשלום הריבית ובדרכי פדיון הקרן בתקנות מילוות המדינה (סדרות מסוג „שגיא").
הזמנות יוגשו לבנק ישראל במחירים שלא יפחתו מ-88% ולא יעלו על 110% מהשווי הנקוב.
מחיר המכירה שיקבע במכרז יהיה אחיד, כאמור בתקנות מילוות מדינה (מכרזים)
הסדרה תרשם למסחר בבורסה תוך שבועיים מיום פרסום מדד המחירים לצרכן לחודש יולי 1986
פרטים מלאים ורכישה בכל סניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.
הערה: התנאים המחייבים של הנפקה זו נקבעו בתקנות מילוות מדינה. (סדרות מסוג „שגיא") ובתקנות מילוות מדינה („מכרזים").



קרן קיימת לישראל | רשות הגנים הלאומיים | מועצה אזורית מרחבים
גן לאומי אשכול בנחל הבשור בנגב
בריכת השחיה פתוחה לקהל
דמי הכניסה כדלהלן:
גיל 5 –14 1.40 ש"ח
18–15 1.70 ש"ח
18 ומעלה 3.40 ש"ח
שעות הפתיחה 08.00–17.00



ההסתדרות הציונית העולמית | הסוכנות היהודית לא"י | אוניברסיטת בר-אילן
היום, יום א', כ"ט בסיון התשמ"ו (6.7.86) בשעה 16.00 יתקיים באוניברסיטת בר-אילן (אולם „הסנט" בבנין המינהלה)
אזכרה וטקס חלוקת מילגות
במלאת תשע שנים למותו של
אברהם ציגל ז"ל
מי שהיה חבר הנהלת הסוכנות היהודית
ישאו דברים:
מר מתתיהו אדלר – סגן נשיא האוניברסיטה
מר אשר אוחיון – יו"ר מועצת המנהלים – עמיגור
מר משה לנדאו – מנכ"ל עמיגור
דברי פתיחה והנחיה – הגב' דינה ברניקר – סגן מינהלי לרקטור האוניברסיטה
טקס האזכרה וההתייחדות עם זכרו של אברהם ציגל ז"ל בבית הקברות בהרצליה יתקיים היום בשעה 14.30.



CCL - CCS
הקו המשותף לצפון אירופה ומזרח אנגליה
הודעה ללקוחות
כפי שכבר פורסם, פרצה שריפה באניה „סיגל" בעת שהיותה בדרכה מנמל חיפה לנמל פליקסטאו במזרח אנגליה.
לא נגרם שום נזק למטען.
ה„סיגל" נגררת עתה לסיציליה. שם יפורקו כל המכולות ויועברו במהירות ובהקדם האפשרי ליעדם.
אנו מצטערים ומבקשים סליחות לקוחותינו על העכוב שנגרם.
בקשר לפרטים נוספים נא לפנות לסוכנינו:
אורדו ספנות בע"מ | מ. דיזנגוף ושות' בע"מ
סוכנויות ים מאוגדות „אמא" בע"מ | רוזנפלד ספנות בע"מ



מבשלת שיכר לאומית בע"מ
הודעה על אסיפת נושים
לפי סעיף 233 לפקודת החברות (נוסח חדש) 1983
בקשר לבקשה למתן צו למיזוג מבשלת שיכר לאומית בע"מ בסמפו תעשיות בירה בע"מ ועל פי צו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 2.7.86 בתיק המרצה 7451/86, ניתנת בזה הודעה על קיום אסיפת נושים של מבשלת שיכר לאומית בע"מ.
האסיפה תתקיים במשרדי מבשלת שיכר לאומית בע"מ, אזור התעשיה הצ"ע, נתניה, ביום 21 ביולי בשעה 13.00.
6 ביולי 1986 | מבשלת שיכר לאומית בע"מ



חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת לאחורי בניה וחריגה ברחוב אפיר מס' 16 א' גוש 6627 חלקה 208 תיק בנין 2/814/016.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בסמי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו



הועדה המקומית לתכנון ולבניה חיפה
הודעה על-פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הוגשה בקשה ע"י ה"ה כץ וגפן לאישור בנין דו-משפחתי ברחוב פנחס לבון מס' 5, 5א' חלקה 47 בגוש 12254.
הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:–
1. עודף שטח מעל למותר
2. תוספת קומה מעל למותר
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפקוח על הבניה של עירית חיפה, רח' ביאליק 3, בימי א', ג', ה' בין השעות 8–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פירסום זה.
[illegible]
מהנדס העיר



אלמקס לכל המשפחה!
תל-אביב
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 283731
בס – פרישמן 66 – 237326
ירושלים
מרפאות הדסה – הס"ג 28 – 523191
חיפה
מאוחדת – סמטת עתלית 6 – 644231
פתח-תקוה
הירקון – ספטמבר 24 – 910946
בני-ברק – רמת-גן
אסותא – ז'בוטינסקי 41 – 7511874
בת-ים – חולון
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854
אורנן – הפיין 52 חולון – 889153
רחובות
כללית – בני משה – 452381
מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי-חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.
בתל-אביב
בימים א' עד ה' מ-8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ-8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ – טל' 03-433300, 03-435500.
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל-אביב
רחוב בר-כוכבא 49 ת"א – 03-284649
בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00, בימי ו' וערב חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים – בין 15.00 עד 21.00.
חיפה
רחוב הגפן 26, קומה ב' – 04-523566
יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00.
טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ



מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עכו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עכו שבעירית עכו.
מופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא תכנית מפורטת מס' 5145 שינוי לתכנית מפורטת מס' 2928 – שכונת אלון, דרום, עכו
ביחד עם תשריט המצורף אליו.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית:–
גוש 18103 חלקות 69 – 41, 108 – 95, 121, 120, 117, 116, 113, 112, 109, 128, 127, 126 (חלק) 130, 129, 124, 173, 172, 158 – 155, 132, 131 (חלק) 169.
עיקרי מטרת שינוי התכנית:
א. שנוש מירבי בתשתית קיימת, נקז וכבישים.
ב. הקצאת שטחים למגורים: בניה עצמית ובתים ודקומתיים.
ג. הקצאת שטחים למבנה צבור: גן ילדים, מתנ"ס, בתי ספר, בתי כנסת וכיוצא בזה.
ד. הקצאת שטחים למרכז אזורי מסחרי (סופרמרקט, קופ"ח).
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
כ"ה בטבת התשמ"ו
6 בינואר 1986
ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – מחוז צפון



חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג מבחסן למשרד ל-5 שנים למקצוע חופשי במרתף ברחוב שד' בן ציון מס' 31 גוש 6904 חלקה 51 תיק בנין 001-343/2ב'.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בסמי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו



# הלוח הכללי

חוק הזדמנויות שוות בתעסוקה, התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרים צפויים לעונש על פי החוק.

עסקים 2000
● "גיל", סאונה ומסג' סופר מהנה, בן יהודה 03-2549651 (#21012)
● ביקור ראשון מסג' מעודן, לבית הלקוח, בנאות ביותר 03-230990 (#21003)
● מכון אקסקלוסיבי+ סאונה+ מסג'יסטיות מקצועיות, בן-יהודה 26 03-287740 (#21014)
● מבצע! מבצע! מסג'ים באוירה אינטימית ע"י מסג'יסטיות, מכבי 7 03-284513 (#21015)
● חדש! בביתך עיסוי אקסקלוסיבי לגברים ונשים במיוחד 446260 (#21018)
● במרכז ת"א ובתלונות: מסג' בביתך מבאות ומרשימות 03-5460226 (#21019)
● הכי המודרנית: יגיעו אליך הביתה או למלון 03-226869 (#21020)
● 28 לשעה מסג' מליק ותונה מבאות בדיזנגוף 184 222071 (#21022)
● מבצע מסג' סופר סוגג בדיזנגוף 94 ע"י מקצועיות והמוכות 229954 (#21023)
● מבצע! לרגל פתיחה 25 לשעה ע"י מקצועיות והמוכות ישראלים 5 344459 (#21024)
● במרכז תל-אביב/ בלהות מסג' ברמה בסטייל גבוה כלבית 03-570468 (#21028)
● בואו! למסג'! המטריף והמהמם מבצעיות ב-4 ידיים 03-825431 (#21029)
● שרות מסג' לבית הלקוח, אמין, אדיב ומהיר ברמה גבוהה 03-238802 (#21026)
● לקוח נכבד! אלינו תמיד חוזרים: שרות לבית הלקוח 03-225918 (#21051)
● לבית הלקוח/ מלון מסג' מרענן מבצעיות ובאות (#21033)
● לבית הלקוח/ מלון מסג' מרענן מבצעיות ובאות 03-726867 (#21034)
● לביתת הלקוח/ מלון מסג'יסטיות צעירות ותיגרות בהצל 03-323065 (#21035)
● שרות מסג' דיסקרטי לבית הלקוח ברמה גבוהה 03-455558 (#21036)
● חדש צעירות אירופאיות נאות מסג' בביתך/ מלון 03-297095 (#21040)

מגרשים 2700
● לבניה 500 מ"ר בגוש הגדול גוש 6896 במחיר 22,000 "ישקעות ישראל" ה"א שד' רוטשילד 31 (פינת אלנבי) בין 09.00-13.00, 16.00-18.00 (#21025)

הצעות עבודה 3800
● למשרד קבלנים בחולון דרושה פקידה לעבודה משרדית 844582, 843783 (#20997)
● מסג'יסטיות נאות לעבודה בבית הלקוח לצעירות! 03-226869 (#21021)
● למשרד רואי חשבון, שליח+ רישיון לקטנוע ולרכב 03-291471 (#21039)

מכוניות 4000
● בהזדמנות: בי.אם.אל. סאלאס 1300 ראשונה במצב מעולה 14750 ש"ח אפשרות הלוואה 03-7518205 (#19851)
● דיפסיה 1200 1976 שניה במצב מצוין: 03-492673 (#19832)
● ברונה 1300 1980 אס.אל. שניה מצאות +מצב 8900 ש"ח 03-718285 (#19863)
● בהזדמנות! ריסר 1300 1981 שניה +מצב במצב מצוין 8900 ש"ח אפשרות הלוואה 03-492673 (#19840)

מציעים למכירה 5000
● מביח"ר, מרפים+ עבודה+ ארונות+ תיקיות משתכנות להגיית מסכים והמעליים 03-259831, 03-252738 (#20995)
● מביח"ר להגיית ולפקים הארונותח לתצוגה ומכירה בסילוב אליביוטיה ובכית ותרמיקה+ קכיות וכוכית+ מתקני תליה 03-388246, 02-722139 (#20998)

רוצים לקנות 5010
● יוסי קונה ציוד למספרות ומשרדים 814684 ובשבת 831494 (#21037)

הלוואות 5180
● הלוואות מיידיות לשכירים נגד צ'קים במשרדים "הבורר" 03-237121 (#20996)

ריפוי והרזיה 5270
● בריאות הבאה פאונה ומסג' ב"אסקוויר" שלמה-המלך 46 03-238685 (#20999)
● מסג' כדיא ובהנה+ סאונה 03-259026 דרושות מסג'יסטיות מתלמדות (#21000)
● חדש שדי תפים יגלו אותבם למסג' במרכז יד"ם 03-283297 (#21001)
● בולי+ סרונה חדש בואו לקבל פינוק במסאבגים 80 03-283635 (#21002)
● חדש: מכון טיגל מסג' ע"י מסג'יסטיות, אוירה נעימה טיגל אלנבי 106 03-621461 (#21004)
● מבצ'+ סאונה ע"י מסג'יסטיות חדשות במוירה אינטימית הוגב-ציון 26 ת"א 03-288618 (#21005)
● חדש המחוד, מסג' ע"י מסג'יסטית, באוירה אקסקלוסיבית "מכון אירופה" אלנבי 42 ת"א 03-611196 (#21086)
● בבצע: 30 ש"ח לשעה מסג' כללי והתנה ע"י מסג'יסטיות 03-238063 (#21087)
● מסג' מטורה, מידי דימה באמבנאל 35 תל-אביב 03-824006 (#21088)
● כ"סיוך" מסג' באוירה נעימה ע"י צעירות חרש 03-222719 (#21009)
● מסג' מהנה ומטפורה+ סאונה ע"י מסג'יסטיות הרופות נאות שד' בן-ציון 13 03-285919 (#21010)
● בוא למסג' מעגג ע"י מסג'יסטית במכון "הרלף" דיזנגוף 158 (#21011)

נקיון ואחזקה 5550
● "הפנצלים" ניקיון ופוליש+ הדברה עבודה כשלה באחריות 03-810030 (#21005)

אומנות 5570
● הוקצת אבנגות פרסיות ומרכזות לקליטה מקסיסטלית "סיגבא" 03-827792 (#21058)

נישואין לנישואין 5800
● לשמת הרבנות אור-יהודה: ... (#20961)
● ... (#20962) – (#20970)
[illegible]

● פרקר חיים בן זק רוק ישראל באר-שבע עבר רוניות בת שטמן רוקה ישראל באר-שבע. (#20987)
● מרדכי רוני בן חיים רווק ישראל ... עמליה אורלי בת גבריאל רווקה ישראל ... (#20968)
● קנפו אלי בן יצחק רווק ישראל באר-שבע ... אסתר בת נינו רווקה ישראל נתניה. (#20989)
● ... (#20990)
● ... (#20991)
● ... (#20992)
● ביטון דוד בן שמואל רווק ... ירושלים ... (#20993)
● ... (#20994)
● סימוני שאול בן יוסף רווק דימונה ... (#20971)
● ... (#20972) – (#20986)

עורכים 7080
● עלוני "קסר" עלון הצעירים/יות בישראל, לבבחים להוצאת 03-733994, 04-446023 09.00-21.00 בשבת. (#21030)

הכרזות 7050
● במגוון רחב והסדרית לירידות ... 03-574276 (#21027)

דרושים

הצעות עבודה 3000
● דרושים באבנטים, שרטטים וקבלנים ... 02-245421 (#21832)

משרד העבודה והרווחה | ההסתדרות
האגף להכשרה ופיתוח כח-אדם | הנוער העובד והלומד
המחלקה לחינוך מקצועי
לשנת הלימודים תשמ"ז דרושים:
מורים ומדריכים מוסמכים לבתי ספר לנערים עובדים באזור תל-אביב והמרכז:
מנהל לבית ספר מיפעלי – משרה מלאה (מורה מלאה B.A.)
יועצים חינוכיים עובדים קהילתיים – משרות מלאות וחלקיות
מדריכי קבוצות עבודה מיפעליים – לנערים בגילאי 14 – 18
מורה לאומנויות – חצי משרה
נא לפנות בכתב ולציין כישורים ונסיון קודם לכתובת: הנוער העובד והלומד, המחלקה לחינוך מקצועי רח' קיבוץ גלויות 120 ת"א או לטלפון 03-834248 שלוחות 27–29.
למרכז אזורי לנערים עובדים בירושלים:
מרכז – משרה מלאה
מורים להשכלה כללית – משרות חלקיות
מורה יועצת, מדריך לפעמונות, מדריך לצרכנות, מורה לאומנויות מדריכים מיפעליים.
נא לפנות למנהל המרכז, רח' אגן 10, ירושלים טלפונים 02-231066, 02-233818
למרכז אזורי לנערים עובדים בחיפה:
1) מרכז פרוגרמי לבית ספר מיפעלי – משרה מלאה.
2) מורים להשכלה כללית – משרות חלקיות.
3) מורה לאומנויות – משרה חלקית.
4) מדריכי קבוצה עבודה מיפעליים – משרות מלאות
נא לפנות לנוער העובד והלומד ... חיפה ... טלפונים 04/672347/9
● ● ●
עובד בעל קבע בנאי באזור ... (בגילאי 15–17) נא לפנות לטל' 03-297224

דרוש
חוקר פרטי מורשה
להתקשר לטל. 03-250433

# רֶנוֹ עכשיו

**Super 5**

## מבצע מחירים מפתיעים
## ותנאי אשראי נוחים
## מאפשר לך לקבל מיד רנו סופר 5.

**16,761** ש״ח כולל מע״מ - רנו 5 TL, 1100 סמ״ק, 5 דלתות, 4 הילוכים.

**17,860** ש״ח כולל מזגן ומע״מ - רנו 5 לה קאר, 1250 סמ״ק, 3 דלתות, 5 הילוכים.

**18,866** ש״ח כולל מזגן ומע״מ - רנו 5 לה קאר, 1250 סמ״ק, 5 דלתות, 5 הילוכים.

אפשרות לקבלת אשראי עד 60% ממחיר המכונית לפני מע״מ והפקדה
ב-36 תשלומים חדשיים שווים.

**בני משה קרסו**
■ ת״א טל. 627151 ■ חיפה טל. 727204
■ ירושלים טל. 226491 ■ באר-שבע טל. 70911
■ חיפה טל. 510296 ■ נתניה טל. 40404

המחירים אינם כוללים הפקדה.

**אין מחיר לאמינות**
**של RENAULT**

מכון לבון

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

# חשוד בהריגת גרושתו בעציץ

## ניסה להתאבד אך שוטרים הצילוהו; מעצרו יוארך היום

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

משה ניניו, בן 40, נעצר ביום שישי בחשד בהריגת גרושתו שולמית ניניו, בת 37, לאחר שהשליך לעברה עציץ. הוא יובא היום להארכת מעצרו בבית משפט השלום בתל־אביב.

ביום שישי אחר הצהרים הגיע ניניו לבית גרושתו ברחוב זמנהוף 28 בחולון. הגרושה התגוררה בה עם החבר שלה מאז התגרשה מבעלה לפני חמישה חודשים. בבית היה בנה, ובעת שניניו נכנס ביקש מהילד לצאת מהחדר. בין השניים התפתח ויכוח שבמהלכו זעקה האשה „הוא ירצח אותי". אחד השכנים קרא למשטרה.

למקום הגיעו שוטרי תחנת חולון ומצאו את ניניו בנסותו לשים קץ לחייו בחיתוך ורידי ידיו ואת האשה ללא רוח חיים, כשראשה שותת דם ועציץ שבור לידה. ניניו הועבר לבית החולים „וולפסון" לטיפול בחתכים.

התברר כי בני הזוג התגרשו לפני חמישה חודשים לאחר 17 שנות נישואין. לאחר הגירושין לא חדל ניניו לקנא לאשתו ומדי פעם היה מגיע לבית ובין השניים פרצו מריבות. לפני שבועות אחדים הגיע לדירה והיכה את רעייתו לשעבר ואת החבר שלה.

# תושבת תל אביב נדקרה על־ידי בן מיעוטים

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

רחל דהאן, תושבת שכונת שפירא בתל־אביב, נדקרה אתמול באולר על ידי בן מיעוטים בביתה.

אתמול בשעה 13.00 הגיעו שלושה בני מיעוטים לביתה של דהאן, דפקו בדלת וכשזו פתחה את הדלת ביקשו ממנה שתשכיר להם את ביתה. היא אמרה שהבית איננו להשכרה ואז שלף אחד מהם אולר ודקר אותה. האשה נפצעה קל וטופלה בבית חולים. היא התלוננה במשטרה. עד עתה לא נעצר איש.

מזה חודשים אחדים מסיירים שוטרי משמר הגבול ושוטרי־סיור של משטרת מחוז תל־אביב בשכונת שפירא הסמוכה לתחנה המרכזית בתל־אביב לאחר שהגיעו ידיעות על איומים של בני מיעוטים על בעלי דירות בשכונה.

# חרדים בבני ברק תקפו רכב

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

חרדים תקפו אתמול בשעה 14.00 רכב שבו נסעו אב ובנו ברחוב אלי כהן לכיוון רחוב רבי עקיבא בבני ברק. אחד החרדים ניגש למכונית וחתך את האב בן ה־60 בידו בשבר זכוכית. החרדים לא נעצרו.

האב בן 61 והבן בן ה־26 נעו בכביש שאיננו חסום לתנועה בשבת. כשהגיעו לרחוב אלי כהן התפרצו לעברם כמה חרדים והחלו ליידות אבנים לעבר המכונית, שנעצרה. אז ניגש אחד הבחורים וחתך את האב בשבר זכוכית. האב התלונן במשטרת מרחב־דן. הוצע לו לגשת לתחנת מגן דוד אדום, אך הוא סירב.

# מבטיחים לוורדיגר לא להפעיל הרכבל לפני צאת השבת

מאת אריאלה ראובני סופרת „דבר"

ח"כ אברהם ורדיגר פנה בסוף השבוע לראש הממשלה, שמעון פרס, ולשר העבודה, משה קצב, בבקשה כי יתערבו למניעת „הפעלתו הזוחלת" של הרכבל בחיפה לפני צאת השבת. כפי שפורסם ב„דבר" היתה באחרונה זחילה של הפעלת הרכבל לפני צאת השבת. משה בליטנטל, יו"ר הוועדה לשמירת השבת בחיפה וראש הסיעה הדתית המאוחדת בעירייה, פנה בעניין זה אל שרים וחברי כנסת וביקש את התערבותם למניעת הפעלתו של הרכבל לפני צאת השבת, דבר העומד, לדבריו, בניגוד להסכמי הסטטוס קוו.

בעקבות פנייתו של בליטנטל ביקש, כאמור, ח"כ ורדיגר מראש הממשלה לפעול למניעת חילול שבת בחיפה ולשמירת הסטטוס קוו. מהשר קצב ביקש ורדיגר כי יפעיל את חוק העבודה והמנוחה האוסר העסקת יהודים בעבודה בשבתות ללא קבלת היתר מיוחד. ורדיגר גם פנה אל מנהלי הרכבל בחיפה וכפי שנמסר הובטח לו כי לא תהיה זחילה של הפעלת הרכבל לפני צאת השבת.

# „האם יעלה על דעת עיריית חיפה לזרוק את אלמנתו של מרק לברי לרחוב?"

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

עיריית חיפה הגישה באחרונה לבית משפט השלום בחיפה תביעה נגד הלנה לברי, אלמנתו בת ה־79 של המוסיקאי מרק לברי, לפנות את הדירה ברחוב וינגייט 37 בעיר אשר העמידה לרשותה של משפחת המלחין לפני 24 שנה – על כך מסר בסוף השבוע המקומון „כלבו" בחיפה.

בעקבות הגשת התביעה, שהתבררה באוקטובר, פנה בסוף השבוע יונה יהב, חבר מועצת העירייה והנהלתה ומחזיק תיק התרבות, בשאילתה לראש העירייה אריה גוראל. „נודע לי" כותב יהב במכתבו, „כי העירייה פועלת לפינוי אלמנתו של המלחין מרק לברי מדירת המגורים שקיבל מעיריית חיפה בראשותו של אבא חושי, כחלק מהמגמה של אותן שנים להביא לחיפה אמנים, משוררים וסופרים". בהמשך מכתבו שואל יהב האם יעלה על דעתה של העירייה, אשר היתה גורם בהבאת האמן ובני משפחתו לעיר „לזרוק את האלמנה לרחוב?" בהמשך מכתבו מציין יהב כי התברר לו כי האלמנה עומדת להיות מוצאת מדירתה בגיל 79.

יהב מקשה מדוע נזכרה העירייה לפעול נגד האלמנה לאחר 19 שנים ומה הבהילות דווקא עתה? לאור האמור לעיל, מבקש יהב מגוראל לפעול להפסקה לאלתר של ההליכים לפינוי האלמנה וכן להביא לידי כך שוועדת הנכסים בעירייה תחליט על מדיניות ברורה וחד־משמעית לגבי הדירות והדיירים שההסדרים לגביהם נעשו בימיו של אבא חושי.

# ראשי המועצות הערביות יפגינו מחר מול הכנסת

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר"

ראשי המועצות המקומיות הערביות, חבריהן ועובדיהן, יפגינו מחר מול משכן הכנסת במחאה על מצוקתן הכספית. המועצות פתחו בשביתה לפני שישה ימים.

על עריכת ההפגנה הוחלט בכינוס החירום של ראשי המועצות הערביות שנערך שלשום בנצרת. כן הוחלט שהרשויות יפסיקו את כל ההכנות הכרוכות בפתיחת שנת הלימודים. כן הסמיכו המתכנסים את מטה השביתה לקיים הפגנה ערבית־יהודית באחת משלוש הערים הגדולות ולקרוא לשביתה כללית של המגזר הערבי כהזדהות עם תביעות הרשויות.

הנהלת מרכז השלטון המקומי הצדיקה, בישיבתה בסוף השבוע את תביעות הרשויות הערביות, החליטה לתמוך במאבקן, אך לא הצדיקה את השביתה. יו"ר המרכז, ראש עיריית פתח־תקוה דב תבורי, שנפגש עם משלחת ראשי המועצות הערביות, קרא להפסיק את השביתה ולנהל מו"מ עם נציגי האוצר והפנים בהשתתפות עם נציגי מרכז השלטון המקומי, ראשי המועצות דחו פנייתו.

# סנ"צ חדד בראש מחלקת התנועה במקום נצ"מ בן יהושע

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

ניצב־משנה איתן בן־יהושע סיים את תפקידו כראש מחלקת התנועה המטה הארצי של משטרת ישראל ובמקומו מונה סגן־ניצב מנשה חדד.

עם פרישתו מהמשטרה מציע שר־התחבורה חיים קורפו לממשלה למנותו לראש מינהל הבטיחות, תפקיד הפנוי זה חמישה חודשים, מאז התפטרותו של משה עמירב. מועמדו הראשון של השר קורפו היה דן הולצמן, אולם הוא סירב לפרוש מתפקידו כמנכ"ל פרוייקט איילון ואילו השר דחה את בקשתו לשמש בשני התפקידים בו זמנית.

בניגוד לקודמו, בן־יהושע הוא איש מקצוע מובהק. הוא מהנדס תנועה על־פי הכשרתו, יש לו כושר אירגוני ומינהלי ונהנה מיוקרה רבה בקרב המימסד התחבורתי. מניחים, שתודות לכך יצליח להדק את שיתוף־הפעולה בין הגורמים השונים ולהקצות את המשאבים שלרשות המינהל בצורה מאוזנת יותר מקודמו.

סגן־ניצב חדד הוא איש משטרה מנוסה מאד. בראשית העשור הקים את לשכת התנועה במרחב הירקון בתל־אביב, שבתחומו נמצאים המרכזים הסואנים ביותר של הכרך. אחר־כך היה קצין אג"ם במחוז תל־אביב ובתפקידו האחרון שימש סגן מפקד מרחב הירקון. מצפים, שיביא לתפקידו החדש יתר קשיחות וינהיג משמעת קפדנית.

# אלפי נשים ישתתפו באסיפת מחאה נגד האלימות במשפחה

(עשית). – בתגובה על שרשרת מעשי הרצח של נשים שארעו בשבוע החולף תקיים נעמ"ת מחרתיים כינוס־מחאה בו ישתתפו אלפי נשים מרחבי הארץ, נגד המדיניות הרכה של המשטרה והטיפול הכושל של הרשויות בבעיית האלימות במשפחה. על כך הודיעה אמש מזכ"ל נעמ"ת מאשה לובלסקי.

במקביל, פנתה לובלסקי במברק לשר המשטרה חיים בר־לב בתביעה שהמשטרה תיערך לאלתר לטיפול בבעלים אלימים. היא הדגישה כי מהניסיון שהצטבר במהלך שלוש השנים האחרונות מאז פועל המרכז למניעת אלימות במשפחה של נעמ"ת, עולה כי פתיחת תיקים פליליים ומעצרים של בעלים אלימים מהווים גורם מרתיע וכי לפחות חלק ממקרי הרצח של הנשים שארעו באחרונה, היה יכול להימנע לוא ננקטה מדיניות תקיפה יותר.

מזכ"ל נעמ"ת מציינת כי יום לפני הרציחות במגדל העמק וביבנה קיימה נעמ"ת דיון בנושא האלימות במשפחה, בהשתתפות השר בר־לב שבמהלכו הוצגו נתונים חמורים על הבעיה והיקפה לעומת מספרם הזעום של התביעות והמעצרים נגד בעלים אלימים.

# לעיני אלפי צופים הוחלפו מהלומות במירוץ אשקלון

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

חילופי מהלומות העיבו שלשום על מירוץ המכוניות השלישי העונה. זה לא היה מקרה ראשון מסוגו בשולי המירוץ, אולם היתה זו הפעם הראשונה שהדבר קרה על המסלול עצמו לעיני אלפי צופים. כעבור זמן אף ניסה בריון לחבל במכוניתו של סופר „דבר".

חילופי המהלומות אירעו בסופו של מיקצה־הגמר למכוניות שעד 1,000 סמ"ק. מתחילה הוביל דוד פרייס, אולם תוך זמן מה עקף אותו אלון קידר. עתה נותרו פרייס ואחיו מוטי במקומות השני והשלישי. בעבודת צוות התאמצו האחים פרייס לחסום את דרכו של אד קסרוון, שבמקום הרביעי, לעבר המקום השלישי. דוד על דהר על הנתיב השמאלי של המסלול ומוטי על הצד הימני.

במהלך ההקפה הרביעית, בעיקול האחרון שלפני הישורת דקסנה ניסה קסרוון לעקוף את מוטי פרייס בנתיב הפנימי בעוד מוטי נמצא תוך כדי פניה בנתיב החיצוני. לרוע המזל, נתקל קסרוון בפרייס ומעוצמת המכה ירד לשוליים בשניים מגלגליו. משהחל פרייס לשוב ולהאיץ, דחק לגמרי את האינוצ'נטי האדומה של קסרוון מהמסלול והוא נאלץ לפרוש מהמשך המירוץ. מוטי פרייס הגיע שלישי אל קו הגמר.

לאחר תום מיקצה זה, כאשר עמד פרייס לשוב לחניון, רץ לעברו בריין אבר, בעלה של שרון שעוד היתה על המסלול, ניגש למכוניתו של מוטי פרייס והחל להכותו. פרייס הצליח להיחלץ ממכוניתו ובמכת אגרוף עזה הטיל את אבר על החול.

כעבור זמן, כאשר ניגש סופר „דבר" לאוהלם של האחים פרייס כדי לשמוע את גירסתם על האירוע, הבחין לפתע בשני בריונים בריאי־גוף מנסים לחבל במכונית ה„אוטוביאנקי" שלו. משניגש להעיר על כך, איים אחד הבריונים להכותו. רק בהתערבות הנוכחים נמנעה תקיפתו של סופר „דבר".

השופט הראשי, שגילה במקרים דומים קודמים מתירנות מיותרת, החליט דווקא הפעם לנהוג בתקיפות ופסל את מוטי פרייס מהמקום השלישי. במחאה על כך נמנע דוד פרייס מלעלות למיקצה אלופי־האלופים ואחיו מוטי פנה בתלונה לשופט ולוועדת המשמעת. אד קסרוון עצמו ניגש בתום המירוץ אל האחים פרייס והתנצל בפניהם על התקרית. הוא אישר, כי מוטי לא היה אשם בתקרית. בריין אבר אמר לסופר „דבר": „אני נגד ליכלוך".

ביום ד' השבוע תתכנס אסיפה של נהגי המועדון המוטורי ונראה, שצפוי דיון סוער באירועי שלשום. ראשי המועדון כבר רמזו לסופר „דבר", כי „זה לא לעונשים".

בקבוצת המכוניות שעד 1,000 סמ"ק זכה שלשום במקום הראשון אלון קידר ב„פולו" ואחריו דוד פרייס ואבי אנגל, שניהם ב„פרינץ". אנגל קיבל את המקום השלישי במקום מוטי פרייס, אף הוא ב„פרינץ", שנפסל כאמור.

בקבוצת המכוניות שעד 1,300 זכה במקום הראשון ללא עוררין חיים רוזה ב„פולו קאפ" ואחריו יצחק זית ב„סלבר־סמבה־ראלי" וויקטור אסולין ב„גולף". אסולין זכה אחר כך במקום השני במיקצה אלופי־האלופים.

בקבוצת המכוניות שעד 1,600 סמ"ק הגיע ראשון רועי ערן בחיפושית של פקה ניניקובסקי, שנעדר הפעם. אחריו באים אלי פרנק, ב„גולף" ומישל גרח ב„ויזה 4X4". גרח הגיע אחר כך למקום הראשון במיקצה אלופי־האלופים חסר החשיבות המקצועית.

המירוץ נערך בחום כבד לעיני כ־2,000 צופים על מסלול מלא אבק, שהקשה לא רק על הראיה אלא גם על עצם אחיזת הדרך של המכוניות. המירוץ הבא נקבע ל־8 באוגוסט.

### הנהלת „אורדן" במצפה רמון

# נציג העובדים איים על חשב המפעל – לכן פוטר מייד

(ע). – שביתה במפעל „אורדן" במצפה רמון שהוכרזה על ידי ההסתדרות, היוותה עילה להנהלה לבקש צו מניעה מבית המשפט נגד מחצית מעובדיה.

שלשום ביקשה ההנהלה מבית משפט השלום בבאר־שבע לאסור על עובדים אלה את הכניסה למפעל ואף לאסור עליהם מלהתקרב עד למרחק של 300 מטר מהמפעל בטענה שהעובדים התבצרו במפעל. נעלו את שעריו וגרמו את הפסקת העבודה בו.

השופט דחה את הדיון בבקשה להיום.

העובדים, המועסקים על בסיס חוזים אישיים ביקשו באחרונה להתארגן כמו עובדים במפעלי „אורדן" האחרים. ביום רביעי האחרון הכריזה מועצת פועלי מצפה רמון על שביתה בת יום אחד בטענה שסלומון אדרי, שייצג את העובדים במו"מ עם ההנהלה, פוטר מעבודתו בגלל פעילותו כנציג העובדים.

בבית משפט השלום בבאר שבע טענה ההנהלה ביום־ששי כי אדרי איים ביום חמישי בפגיעה גופנית בחשב המפעל ולכן פוטר מייד. בתגובה „התבצרו 10 מבין 20 העובדים בשטח המפעל, נעלו את השערים, ומנעו את המשך העבודה. עוד נטען, שרק בהתערבות מפקד משטרת דימונה נמנעו מעשי אלימות נוספים. „לדעת בית המשפט יש בסכסוך רקע ומרכיבים של „סכסוך עבודה", שבמהלכו התלהטו הרוחות", פסק השופט זאב קסן והוסיף כי „נראה לי, שראוי לדון בבקשה, במעמד שני הצדדים". כאמור ייערך הדיון הבוקר.

# סכסוך עבודה ב„אמקור"

מזכירות מועצת פועלי תל־אביב נענתה לבקשת ועד עובדי „אמקור־מקררים" והכריזה סכסוך עבודה במפעל, המונה כ־500 עובדים. בשבועות האחרונים נאותו העובדים לוותר על חלק מתביעותיהם, אך עד אמש לא הושג הסדר שישביע את רצונם של שני הצדדים.

נציגי הוועד מאשימים את ההנהלה בסחבת בכל הכרוך בשיפור שכרם. הם מדגישים כי אשתקד נרשמה עליה בתפוקה, הורחבו קווי־הייצור, נקלטו עשרות עובדים חדשים וגדל בשיעור ניכר מספר ההזמנות למקררים.

# לייזרים ימיסו חסימות טרשתיות

איש העסקים שאול איזנברג (באמצע), רעייתו לאה ופרופ' הנרי נויפלד בחנוכת המעבדה, הראשונה מסוגה, ליישומי השימוש בקרני לייזר ובסיבים אופטיים בקרדיולוגיה (צילום: יעקב כץ)

מאת דנקה הרניש סופרת „דבר"

השימוש באיזמל האלקטרו־אופטי בתהליך לא חודרני להמסת החסימות הטרשתיות בכלי הדם, יפותח במעבדה, מיסודה של קבוצת אייזנברג, שנחנכה במרכז הרפואי שיבא בתל השומר ביום ו' שעבר. המטרה היא, בנוסף להרחבת איזור ההיצרות, להשיג בעזרת לייזר גם המסת הטרשת עצמה הגורמת את ההיצרות.

התוצאות הראשונות של פריצת חסימות טרשתיות אצל בעלי חיים, באמצעות איזמל אלקטרו־אופטי, שעיקרו לייזר וסיב אופטי, הושגו במעבדה נסיונית למחקר יישומי לייזר בקרדיולוגיה בראשו של פרופ' הנרי נויפלד וד"ר אלקס בטלר בשיבא. התוצאות מצביעות בבירור על הפוטנציאל הגלום בשימוש בלייזר ובסיב – כתחליף לניתוחים המקובלים כיום.

פרופ' נויפלד וד"ר בטלר מתמקדים בעבודתם הניסיונית בפיתוח גישות, שיטות ואמצעים לשימוש בלייזרים ובסיבים אופטיים לטיפול במחלות לב וכלי דם, המהוות את הסיבה העיקרית לתמותה בעולם המערבי. במרכז מחלות אלה עומד התהליך הטרשתי הגורם היצרות עורקים. הטיפול התרופתי אינו עונה תמיד על הטיפול בבעיה ובפני הרופא המטפל עומדות שתי אלטרנטיבות: מעקף המצריך ניתוח או הרחבת איזור ההיצרות. במעבדה תיבדק אפשרות השימוש באיזמל האלקטרו־אופטי בתהליך לא חודרני להמסת החסימות הטרשתיות בכלי הדם והמסת הטרשת עצמה, הגורמת היצרות, בעזרת הלייזר.

עם פתיחתה של המעבדה החדשה בשיבא, תשלים חברת המחקר והפיתוח של קבוצת אייזנברג, ת.מ.ר, את היערכותה לפיתוח מתקדם בתחום האלקטרו־אופטיקה באינפרא־אדום, בהשתתפות חברת „אלומור לייזרים" וחברת „סיב אור". בין המשתמשים במעבדה החדשה יהיו: אוניברסיטת תל־אביב, תעשיות ישראל, „אולימפוס" וחברות לייזר אירופיות. על פי הערכת קבוצת איזנברג טמון בתחום זה פוטנציאל שימושי גדול ולמערך המחקר והפיתוח בישראל יש היכולת להתמודד עם האתגרים הכרוכים בפעילות זו.

# „ציקלון" עלול להיות מושבת בגלל עיצומי העובדים

מאת חיים באור, סופר „דבר" לענייני עבודה

הנהלת מפעל „ציקלון" בכרמיאל מאיימת להשבית כליל את המפעל, בתגובה על העיצומים שנוקטים העובדים כבר שבועיים וחצי.

500 העובדים משבשים את העבודה על ידי עריכת אסיפות בשעות העבודה והימנעות מלעבוד שעות נוספות, עקב חילוקי דעות עם ההנהלה לגבי רשימה שמית של מועמדים לפיטורים.

מזכיר הסתדרות עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה, יצחק גלעדי, ניסה בשבוע שעבר להביא לסיום הסכסוך, אך ללא הצלחה.


בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
יקירנו וראש משפחתנו

**אניס בר יוסף**

ההלויה התקימה ביום ששי כ"ז סיון תשמ"ו 4/7/86,
בבית העלמין בהרצליה.
יושבים שבעה בבית המנוח, רח' הקוצרים 4 הרצליה.

**המשפחה המתאבלת**
בהרצליה ובבאר־שבע

המומים מפטירתו של
הח' **אניס בר־יוסף** ז"ל
מזכיר הסתדרות פועלי־הבנין
ויו"ר ההנהלה של קרן הביטוח
ומשתתפים בצערה הכבד של משפחתו
**הוועד הארצי של עובדי**
**קרן ביטוח ופנסיה לפועלי־בנין**

דואבים על מותו ללא עת של חברנו
**אניס בר־יוסף** ז"ל
מזכיר הסתדרות פועלי הבנין
ויו"ר הנהלת קרן הבטוח.
תנחומים לבני המשפחה
ולקרן הבטוח של פועלי הבנין
**הנהלת „מבטחים"**

למשפחה ולבית עין־חרוד מאוחד
משתתפים באבלכם על פטירתו של
**אריה זיידל** ז"ל
ידיד ביתנו
קבוץ פרוד

**בית סולל בונה**
אבל
על מותו ללא עת של החבר
**אניס בר־יוסף ז"ל**
מזכיר הסתדרות פועלי הבנין
ומביע תנחומים למשפחה

**ארגון הפועלים היציבים**
**והקבועים בסולל בונה**
מבכה מרה
את הסתלקותו ללא עת של הח'
**אניס בר־יוסף** ז"ל
מזכיר הסתדרות פועלי הבנין
וחבר הועד הארצי של ארגון היציבים
ומביע תנחומים למשפחה

**למשפחת בר יוסף**
**ולהסתדרות פועלי הבנין**
משתתפים באבלכם הכבד
על מותו ללא עת של
**אניס בר יוסף** ז"ל
מזכיר הסתדרות פועלי הבנין
**מרכז הקבלנים והבונים**
**בישראל**

**לאן השבוע**
מחולק חינם!
מדריך שבועי לבידור ובילוי
טל. 284569

הננו משתתפים בצער משפחת בר־יוסף
על מות
**אניס בר־יוסף** ז"ל
מזכ"ל הסתדרות פועלי הבנין
ויו"ר קרן ביטוח לפועלי בנין
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
האגף לבטחון סוציאלי

אנו אבלים על מותו ללא עת של
**אניס בר־יוסף** ז"ל
מזכיר הסתדרות פועלי־הבנין
ויו"ר הנהלת קרן הביטוח
תנחומים למשפחה
**ארגון הגימלאים הכללי**
**של קרן הביטוח והפנסיה**
**לפועלי־בנין**

**למשפחת אניס בר יוסף**
**ולהסתדרות פועלי הבנין**
משתתפים באבלכם הכבד
במות אבי המשפחה ומזכיר פועלי הבנין
**אניס בר יוסף** ז"ל
ועדי העובדים
בחברת מבט בניה בע"מ
וציבור העובדים


**מרחב תכנון מקומי רחובות**
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה בקשה למתן הקלה

בהתאם לסעיפים 146־150 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של 6% בניה בבנין על חלק מחלקה 18 מגרש 8 בגוש 3700 רח' דמשק אליעזר רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 56% במקום 50% המותרים. הקלה 10% לקוי בנין צדדי ואחורי כך שקו בנין צדדי יגיע ל־3.60 מ' במקום 4.0 מ' וקו אחורי יגיע ל־5.40 מ' במקום 6.0 מ' המותרים.

למתן הקלה של 13.5% בניה בקומה רביעית בבנין על חלקה 291 בגוש 3705 רח' ההגנה רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 103.5% במקום 90% המותרים. הכולל קומה נוספת, כך שמספר הקומות בבנין יגיע ל־4+ק קומות במקום 3+ק קומות המותרים.

למתן הקלה של 10% לקו בנין צדדי לתוספת בניה בבנין על חלקה 544 בגוש 3704 רח' השומרים, רחובות, כך שקו בנין צדדי בבנין יגיע לסה"כ של 3.60 מ' במקום 4.00 מ' המותרים. הקלה לחלוקת אחוזי הבניה בין הקומות ובק.ק. 3.50% ובקומה „א" 14.33%.

למתן הקלה של 13.5% בניה לקומה רביעית בבנין על חלקה 392 בגוש 3704 רח' הנביאים רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 103.5% במקום 90% המותרים. ולקומה נוספת כך שמספר הקומות יגיע ל־4+ק קומות במקום 3+ק המותרים.

למתן הקלה של 10% לקו בנין צדדי לתוספת בניה בבנין על חלקה 444 בגוש 3658 רח' יגאל יחיא רחובות, כך שקו בנין צדדי בבנין יגיע לסה"כ של 3.60 מ' במקום 4.00 מ' המותרים.

כל המעוניין יוכל לעיין בתכנית הבנין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.

יחזקאל הימלך
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבנייה
רחובות


**יד טבנקין**

**כינוס טבנקין**

היום ומחר, כ"ט־ל' סיון תשמ"ו, 6־7 ביולי 1986 באפעל.
יום א': 16.00־18.00 – כינוס בוגרי הקורסים הדו־שנתיים בהם לימד יצחק טבנקין.
19.00־19.50 – פרופ' יוסף גורני – האוטופיזם הפתוח בהשקפת עולמו של י. טבנקין.
20.00־22.00 – סוציאליזם בישראל 1986 – יו"ר אהרון ידלין; שמעון פרס, רוה"מ; יעקב חזן; יצחק בן־אהרון.
יום ב':
מושבים מקבילים:
08.30־10.15 – ★ התנועה הקיבוצית כתנועה פוליטית
★ טבנקין והתייחסותו לערבים.
10.45־12.30 – ★ ברוכוב וטבנקין – העימות האידיאולוגי
★ הוויכוח על איחוד התנועה הקיבוצית בשנות ה־30.
13.30 – ד"ר אברהם ולפנזון – שימור ערכי תנועת העבודה ושינוי חברתי בישראל.
14.30 – טכס הענקת מילגות מטעם „יד טבנקין".
15.15 – דברים – יעקב צור שר הקליטה.
אוטובוסים לאפעל: 35 מהתחנה המרכזית ת"א; 55 מתחנת הרכבת ארלוזורוב ת"א.


**חברת בית ארלוזורוב חברה בע"מ**

**אסיפה כללית**

בעלי המניות של החברה, מוזמנים בזה, לאסיפה כללית שנתית, שתתקיים ביום ראשון, 13.7.86, בשעה 12.00, במשרדי החברה, רח' הירקון 110, תל־אביב.

על סדר היום:
1) דו"ח ההנהלה.
2) אישור מאזן ליום 31.12.83.
3) אישור תוספת מנהלים לחברה.
4) בחירת רואה חשבון.

ידידה סולטני


**מוזיאון ישראל ירושלים**
היום: 10.00—17.00
(בימי ג' 10.00—22.00)

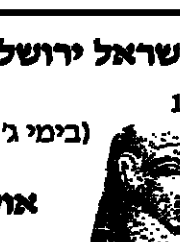

**אוסף דיין**
לילדים:
גדול וקטן


**מפלגת העבודה הישראלית/ המרכז**
**הועדה הכלכלית־חברתית**

**ישיבת הועדה הכלכלית־חברתית**

תתקיים היום, יום ראשון, כ"ט בסיון תשמ"ו, 6 ביולי 1986, בשעה 16.30 בבית המפלגה, רח' הירקון 110, תל־אביב.
סדר־היום:
השלב הבא בתכנית הכלכלית
המרצה: גד יעקבי – שר הכלכלה והתכנון ויו"ר הועדה הכלכלית־חברתית
ישתתף בדיון הח' ישראל קיסר מזכ"ל ההסתדרות

# סדר־יום דחוף

● שביתת האחיות בבתי החולים נכנסת היום ליומה הי"14, וכדי לסבך את העניין עוד יותר – בשביל החולים מזה ובשביל משרד האוצר מזה – שובתים היום עובדי המינהל והמשק והעובדים הפרא־רפואיים בבתי החולים. הממשלה, כגוף, עדיין לא נדרשה לסוגיה הזאת. אך אם השרים הנוגעים בדבר וראש הממשלה לא הצליחו להעלות פתרון במשך שבועיים, מן הדין כי השרים כקולקטיב יתנו דעתם בדחיפות על המצב הבלתי־נסבל שנוצר. כל אחד מהם, וכל אחד מאתנו, הוא חולה־בפוטנציה, וחובתנו לדאוג לחולים־בפועל שאינם יכולים לדאוג לעצמם.

● נגיד בנק ישראל יביא היום בפני הממשלה את הצעתו להשעות את רפאל רקנאטי מתפקידו. מחובתה לתמוך בהצעתו, כי הוא האיש האחראי למערכת הבנקאות מתוקף החוק. הממשלה ניצלה עבודה זו היטב, נמנעה מלהגיש תיקון לחוק, לא שיחררה את הצעות־החוק הפרטיות מחובת ההמתנה של 60 יום, ואיננה יכולה לאחוז את החבל משני קצותיו: גם להעביר את הכדור לבנק ישראל, וגם לבלום אותו.

● הממשלה איננה יכולה להתחמק גם מחובתה להבהיר לשר הפנים חד־משמעית, כי בתפקידו זה ממלא הרב פרץ שליחות מטעם המדינה ולא מטעם מפלגתו, ש"ס. אי לזאת הוא איננו יכול – משום סיבה שהיא, גם לא „כציון לשבח" – לרשום בתעודות הזהות של יהודים שהם גרים. לצורך כל עניין שמשרד הפנים עוסק בו דין כל גר (ואפילו גוייר בידי רב ריפורמי) דינו של מי שנולד יהודי, ושר הפנים איננו יכול לנהל בעניין זה מדיניות פרטית.

● ואם איננו טועים, נשאר על סדר יום הממשלה גם נושא פעוט של הקירה.

# להמליץ ולאשר

מאת דרור שרביט

**מעילת רקנאטי באמון שנתנו בו חמורה פי כמה מזו של מנהלי הבנקים האחרים. בעוד שאלה לא התעשרו מהוויסות, משפחת רקנאטי כן. טיעון הבנק הפרטי פועל נגד משפחת רקנאטי**

צריך לקוות שהממשלה לא תסתפק היום רק באישור מהלכי הנגיד להשעיית סרבן־ההתפטרות מ„דיסקונט", אלא תרחיב את תמיכתה גם ליוזמת החקיקה הפרטית של חברי הכנסת בוועדה לביקורת־המדינה ותפעל להקדמת הדיון בחוק זה, שאם לא כן – יחפשו רקנאטי ופרקליטיו אחרי פירושים נוחים של סעיף 8ד' בפקודת הבנקאות שיקשו על הרחקתו מראשות קבוצת דיסקונט.

נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, מחוייב אמנם לפעול על־פי המלצות ועדת בייסקי – שהורתה גם באיזה סעיף בחוק עליו להשתמש כדי להביא להרחקת רקנאטי – אך מול הסרבן מדיסקונט לא יהיה בהשעיה בלבד כדי למלא אחרי המלצות ועדת בייסקי במלואן. ההשעיה, גם אם תעבור את מבחן הבג"ץ, היא לפרק זמן של שלושה חודשים – עם אפשרות הארכה לתקופות נוספות – ואינה כוללת הרחקתו של רקנאטי מראשות אי.די.בי., חברת האם של דיסקונט, כנדרש על־ידי בייסקי. פקודת הבנקאות אינה כוללת בקשר לסמכות ההשעיה חברות אחזקה בנקאיות ולשם כך נדרש שינוי בחוק.

גם אם משתכנעים מסמכות הנגיד להביא להשעיית רקנאטי בכלים החוקיים העומדים לרשותו, אין להשאיר את גורל המהלך כולו על כתפי סעיף 8 ד' לפקודת הבנקאות. היועץ המשפטי לממשלה כבר עמד על הקושי בהפעלת סעיף זה, וגם בוועדת הרשיונות של בנק ישראל – שגיבתה את מהלכי הנגיד – מודעים למגבלות השימוש באותו סעיף.

מעבר לפירושי הסעיף האמור, חשוב יותר הוא שנגיד בנק ישראל והמפקחת על הבנקים אינם נותנים אמון במנהל בנק דיסקונט. אי־אמון זה אינו פרי מסקנות עבודת כמה כלכלנים זוטרים במחלקת הפיקוח על הבנקים. במשך יותר משנה חקרו את מעשיו של רקנאטי שופט עליון, שופט בית־משפט מחוזי, פרופסור למשפטים ושני פרופסורים לכלכלה, ומצאו דיווחים כוזבים בתשקיפים, הונאות במאזנים, הטעיית לקוחות ושימוש סוטה בכספי קרנות נאמנות וקופות גמל, כל אלה בדרך לכשלון עסקי חסר־תקדים בהיקפו.

רקנאטי ומקורביו חוסים עתה בצל הסדר המניות הממשלתי הנדיב וטוענים שלא נגרם כל נזק ליציבות הבנק וליכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. טיעון כזה יכולים להשמיע גם משה שטרן והדסה מונטסה מבנק צפון אמריקה. בנק זה, למרות מעילת מנהליו בעשרות מיליוני דולרים, עומד בכל התחייבויותיו, אחרי שהממשלה נתנה גיבוי כספי לכל מפקידיו.

גם רקנאטי מעל באמון שנתנו בו, המקרה שלו חמור פי כמה מהניהול הבלתי תקין של מנהלי הבנקים האחרים שנדרשו להתפטר. מנגנון ניפוח השערים של מניות „דיסקונט" ואי.די.בי., בעזרת כל אותם אמצעי הונאה והסוואה המפורטים בדו"ח בייסקי, העשיר באופן ישיר את משפחת רקנאטי. עד להסדר הבנקאיות החזיקה המשפחה באותן מניות ממש שהחזיק הציבור. כיום מתברר, כי גם אחרי ההסדר ביקשה המשפחה לכלול את מניותיה תחת ההגנה הממשלתית. חברת „אליים" שבבעלות המשפחה המניות המוחלפות עם „דנות" נהנו מההסדר הממשלתי. המניות האחרות שבידי המשפחה צפויות ליהנות בעתיד מהנדיבות הממשלתית לאחר שהממשלה, מחוסר ברירה, תמחוק חלק מההון שספגה במסגרת ההסדר וכך תגדיל את ערכן של המניות האחרות ובכללן גם את אלה המוחזקות על־ידי אחראי הוויסות ב„דיסקונט".

העובדה שמשפחת רקנאטי לא מכרה מניות בזמן הוויסות אינה מעלה ואינה מורידה. כל איש עסקים בעל הגיון היה נוהג כך: ביכולתו לגרום לעליית ערך המניות המוחזקות על־ידו בהתמדה וללא גבול. רק משוגע ימכור אותן במצב כזה. „אליים" וחברות משפחתיות אחרות נהנו מעליית ערכן של המניות גם ללא מימושן, לצרכי בטוחות ופעולות כספיות אחרות. אינטרס הבעלים בוויסות במקרה של דיסקונט חמור, אם כן, פי־כמה, וטיעון הבנק הפרטי פועל נגד המשפחה במהופך. גדות, דיינר ומאיר לא נעשו עשירים יותר מהוויסות. משפחת רקנאטי הגדילה את עושרה וכל זאת בעזרת אותם אמצעים פסולים המפורטים בדו"ח בייסקי.

האם הנגיד והמפקחת על הבנקים יכולים לתת אמון במנהל כזה? האם טיעונים של התיישנות יכולים לסייע לרקנאטי בסרבנותו להתפטר? היכולה להיות מחילה למעשים כאלה?

מוזר לראות את רקנאטי מגן בלהט על מקומו בראשות קבוצת דיסקונט, לאחר שעד לפני כמה שנים היה צריך לשכנע אותו להקדיש זמן רב יותר לניהול בישראל מאשר לניהול בניו־יורק. צורת ניהול זו, המתבטאת גם בחלוקת המשאבים של קבוצת „דיסקונט" בין ישראל לארה"ב – שהינה חריגה לעומת שאר הבנקים – נבעה מאמונתו של רקנאטי יותר במשק האמריקאי מה הישראלי. זה אולי גם הרגע לנוהל הדירקטוריון החדש שקבע בנק־ישראל, המחייב את מי שעומד בראשות בנק ישראלי להיות תושב ישראלי.

נקווה שלאחר החלטת הממשלה היום ימשיך רקנאטי להיות תושב ישראלי אך לא בראשות בנק ישראלי.

*בעקבות סרטו של קלוד לנצמן „שואה" (ה) / עמוס עוז*

# מוסר ההשכל וקולר האשמה

„ונקבץ אספסוף־הפלך
וקולר־האשמה עמו
לתלותו בשרים ומלך
ולפרוק מצוארי עצמי"
(אלתרמן, „שירי מכות מצרים")

אחד הקטעים ה„בלתי קולנועיים" ביותר בסרט נחרת בזכרוני כאחד הקטעים הנוקבים ביותר שראיתי אי־פעם בקולנוע: כרבע שעה ברציפות יושב ההיסטוריון ראול הילברג בחדר־העבודה היפה שבביתו במדינת ורמונט, ארה"ב (עצים ושלג בחלון. ספרים. מנורה. מכתבה) ומסביר לקלוד לנצמן את תוכנו של מסמך גרמני מודפס במכונת־כתיבה, ובו כחמש־עשרה שורות שעיקרן – מספרים סידוריים. הילברג הוא ההיסטוריון אשר ממנו, כנראה, שאבה חנה ארנדט את תמצית תפיסתה בדבר ה„באנאליות של הרוע". רבים מאשימים אותו בכך שהעליב את זכר הקרבנות בכך שייחס להם ולמנהיגיהם צייתנות אווילית והכנעה פסיבית, בעוד הוא מתאר את הרוצחים כ„אנשים פשוטים שלא היתה בהם רשעות מיוחדת" (וראה קונטרסו הלוהט של ק. שבתאי, „כבאן למבחי" בהוצאת „קשב", 1964; ההיסטוריונית לוסי דווידוביץ', בדרך פחות בוטה, מתנצחת אף היא בתוקף רב כנגד עמדותיו של הילברג).

המסמך שלפנינו הוא טופס הזמנת רכבת מספר 587 מאת הגסטאפו בברלין אל מינהלת הרכבות של הרייך. הסיווג: „פנימי". זהו הסיווג הבטחוני הנמוך ביותר (מקביל, אולי, ל„מוגבל" בצה"ל). הילברג מסביר: „המפתח הפסיכולוגי לכל המבצע היה: לעולם לא להשתמש במילים מפורשות. להנמיך ככל האפשר את משמעות הרצח. גם בעיני הרוצחים עצמם". הדרגה הנמוכה של סיווג־הסודיות. מסתברת גם מכך שהיו למסמך זה לא פחות משמונה או תשעה מכותבים (כל תחנת־רכבת בדרך מראדום לוורשה ולטרבלינקי ומשם לצ'נסטאחובה ושוב לטרבלינקי וכו' היתה זקוקה להעתק – לשם התראה על מעבר הרכבת המיוחדת). המדובר הוא ב„רכבת משא" בדרכה לטרבלינקה, וברכבת „אל" (לייר, ריקה) – בדרך מטרבלינקה. חמישים קרונות. יוצאת מלידי־צ'ב בשעה 16.18 ומגיעה לטרבלינקה למחרת, 30.9.41, בשעה 11.24. ושוב יוצאת מטרבלינקה (ככלות ה„סבב") ברביום בשעה 15.59. במשך קצת יותר מארבע שעות יש איפוא לפרוק, לנקות, ולהיות מוכן ל„גאולה" הבאה. על הרכבת (המחליפה בשלב זה את מספרה הסידורי) לצאת ב־15.59 מטרבלינקה ולהגיע לעיירה אחרת ב־03.00 לפנות בוקר, ושוב להגיע לטרבלינקה ושוב לצאת לדרך, הפעם – לצ'נסטאחובה, וחוזר חלילה. זוהי עדיין אותה רכבת עצמה, ורק מספרה הסידורי משתנה עם כל סיבוב.

כותרת המסמך: „פקודה לתכנון התנועה לזמן ארוך". הילברג מסביר בקול שקט: „בפיסת־נייר זו אנו מדברים על, אולי, ארבעים־אלף יהודים מתים: ארבעה־חמישה משלוחים כפול חמישים קרונות כפול, אולי, מאה־וחמישים נפש בכל קרון. וזהו המסמך המקורי. את הנייר הזה החזיק גם הביורוקראט. וזה כל מה שנשאר. המתים כבר אינם".

מינהל הרכבות היה מסיע כל דבר בתשלום, מבאר הילברג. תעריף קבוצתי. ילדים מתחת לגיל ארבע – חינם. עד גיל עשר – בחצי־המחיר. הכרטיסים נרכשו לכיוון אחד, כמובן. מלבד השומרים, אשר בשבילם רכש הגסטאפו כרטיסי הלוך ושוב. אם היתה טיפוסת בקרונות, או אם נגרם להם נזק (כעשרה אחוזים מן הנוסעים מתו במשך הנסיעות) – הגיש מינהל מסילות־הברזל חשבון מיוחד לגסטאפו. בכמה מקרים הוענק קרדיט. עקרון־ההתחשבנות היה מקובל בכל העולם זה דורות: „צ'ארטר סראבלינג". ממש כפי שהסיעו קבוצות של פועלים, נאמר, לחופשה מאורגנת בהרי־האלפים. לעתים היו הליכי המרות המסבך כרוכים בחשבונאות סבוכה: הגסטאפו ביוון מקבל מאת מינהל הרכבות חשבון בסך כשני מיליון מארק, בעד הסעת ארבעים־ושישה אלף יהודי יוון – באביב 1943 – לפולין. אלא ששליית הגסטאפו ביוון אינה יכולה לשלם במארקים, או במטבע יוגוסלאווי וגרמני ופולני, על־פי הארצות אשר בתחומיהן חלפו הרכבות בדרכן, מפני שאין בידיה אלא דראכמות יווניות שהוחרמו מחשבונות־הבנק של המגורשים. (הילברג מדגיש באוזני לנצמן עיקרון בסיסי: לא היה שום תקציב להשמדה). איך נפתרת הבעיה? הלא אף אחד ביוון לא הורשה, בימי המלחמה, להחזיק במטבע זר? ובכן, לא אמת היא שהביורוקראטיה הגרמנית היתה נוקשה ואטומה. במקרה זה ויתר מינהל הרכבות על התשלום. בניגוד למיתוס הרווח, מסתבר כי גם ביורוקראטיה גרמנית מסוגלת במקרים יוצאי־דופן לגלות גמישות. או רוחב־לב. או שתי החולשות כאחת.

★

במה נבדל כל זה מפוגרום „רגיל"?

אין קוזאקים פרועים המשתכרים עד אובדן־חושים ויוצאים לשדוד ולאנוס ולשחוט כחום ליבם. אין להט־יצרים. אין גרונים ואין רצח בעיניים. יש סדר.

★

פיליפ מילר, הזונדרקומאנדו שניצל מאושוויץ: „כשלא הגיעו טראנספורטים, קראנו לזה 'עונה מתה'. אלו היו התקופות הכי מסוכנות בשבילנו. היו שולחים אותנו למרפאה ומרפאים אותנו בגלולה אחת (כדור בעורף). פחדנו מאוד מפני 'עונות מתות' כאלה".

★

הרבע האחרון של הסרט מוביל, בעקיפין ובהתמדה, אל מרד גיטו ורשה: עדויות על כוונות להתמרד בטרבלינקה (שם אכן פרצה לבסוף מעין התקוממות). עדויות על תכנית למרוד ולשבש את „פס־הייצור" באושוויץ. לשם כך היה צורך להמתין לבוא משלוח של יהודים שאינם מתים־למחצה. ואכן, כשהגיעו יהודי יוון, אומר ריכארד גלאזר, שהיה זונדרקומאנדו בטרבלינקה, החלטנו שהגיע הזמן: הם היו בריאים וחסנים. דויד בראט אמר לי: „המכבים הגיעו לטרבלינקה". אבל המכבים האלה פשוט סירבו להתקומם מפני שסירבו להאמין במה שצפוי להם. בסופו של דבר, היתה זו אחת ההסברות ה„חלקות" ביותר. „זה הלך כל־כך מהר איתם..."

קבענו, אומר גלאזר, להתנפל ביום־ב-43 על השומרים, להכות את נשקם, להשתלט על המפקדה, להרוס את המיתקנים ולפרוץ החוצה. לא הצלחנו: המשלוחים כמעט חדלו. החלו להרעיב אותנו. ובעקבות הרעב פרצה בינינו מגפת הטיפוס...

★

פיליפ מילר: „כל יום באו אלפים... אלפים... היינו עסוקים כל הזמן... הרגשנו שאין עוד בני־אדם. האנושות עזבה אותנו".

★

ואחר־כך בא סיפור המרד בגיטו ורשה. קאז'יק מקיבוץ לוחמי הגיטאות נשלח להזעיק עזרה ב„איזור הארי". לבקש נשק מאת המחתרת הפולנית. סירבו לו. הוא חזר חזרה אל הגיטו דרך תעלות־הביוב. אבל לא היה כבר כלום. הכל נגמר. מלבד קול אשה מן החושך, קול מוזר, מתעתע, אשר ק'אזיק ניסה שעה ארוכה למצוא מניין הוא בוקע – ולא מצא. הוא אומר: „הרגשתי שאני האדם האחרון. שלא נשארו יותר אנשים בעולם".

★

אין לקח. אין מוסר־השכל. אין קולר־אשמה. הסרט מסתיים בתמונה ארוכה מאוד של רכבת־משא ארוכה מאוד נוסעת ונוסעת באור של המדומים.

★

בספרו „שנאת ישראל – משנאת הדת לשלילת הגזע" („עם עובד" 1979) אומר ההיסטוריון יעקב כץ: „קונסטלאציה זו היתה חד־פעמית, ככל קונסטלאציה המותנית בגורמים מרובים, ואין היא עשויה לחזור שנית כצורתה. יתר־על־כן, אפילו ישובו ויתחדשו כל הגורמים שקבעו את הקונסטלאציה הראשונה, יהיה המצב שונה מקודמו שכן תיכלל בו התגובה הבלתי־נמנעת לתוצאות הקונסטלאציה הראשונה – מה שישבוד בהכרח את תבניתה הכוללת. זו הסיבה לכך שכל נסיון לחזות את העתיד על־פי דוגמת העבר נידון מראש לכשלון".

★

אמת. אבל מה היא „התגובה הבלתי־נמנעת לתוצאות הקונסטלאציה הראשונה?"

„צריך להיות חזקים". „אסור לסמוך על כוח־הזרוע". „צריך לשמור על צלם־אדם". „אסור להיות יותר מדי הומאניים בעולם אכזרי". „צריך להילחם בגזענות". „צריך להשמיד את עמלק המשמש לפני שהוא ישמיד אותנו". „אושוויץ הוכיחה שאין אלוהים". „אושוויץ הוכיחה שנטשנו לאלוהים ועלינו לחזור בתשובה". „אושוויץ הוכיחה שאסור ליהודים להיות מרוכזים במקום אחד". „אושוויץ הוכיחה שאסור ליהודים להיות מפוזרים בין הגויים". „אושוויץ היתה פרי־באושים של הרוח הגרמנית / של המסורת הנוצרית / של הציוויליזציה המערבית". „אושוויץ היתה פרי־באושים של הגולה הקיום ללא מדינה עצמאית". „אושוויץ תיתכן בכל מקום, שום עם אינו מחוסן מפני הוירוס הנאצי, גם אנחנו לא". וכו' וכו'. בלי קץ.

סרטו של קלוד לנצמן אומר הרבה פחות: „אושוויץ היתה".

וגם: אושוויץ לא היתה עניין בלתי־נתפס. המצלמה והמילים השתיקות מסוגלות לתפוס".

וגם: „העבר עדיין הווה. שום דבר לא תם. הנה הרוצח והנה הניצול מציפרני הרוצח והנה העדים וכאן היה המקום וכך היו המעשים. כך בדיוק".

★

מראייה: „על זה אי־אפשר לדבר. עזוב אותי. קשה לי. אי־אפשר".

מראיין: „אני מבין. תסלח לי. אבל תמשיך. תמשיך. אתה מוכרח".

(רשימה אחרונה בסידרה)

# לא קודש קודשים

מאת מנחם הכהן

**אילו עמדה מפלגת העבודה על החלטתה לדרוש ועדת חקירה לאירועי המלחמה בלבנון, היתה היום התביעה לחקירת פרשת השב"כ פשוטה ומובנת**

לכאורה, מכל הבחינות: בטחונית, מוסרית, חינוכית, משפטית ופוליטית חייבים לחקור את אירועי אוטובוס 300. לכאורה. למה לכאורה? אירועי אוטובוס 300, התרחשו כולם בתקופת ממשלת הליכוד. ורק הם אחראים למעשים הנוראים שאירעו, מעשים שאנו יודעים עליהם כדי זרת ועדיין הם מכוסים טפחיים. כיוצא בזה, וחמורה מפרשה זו, מלחמת לבנון, שלא נחקרה ואביה־מולידה־בחוסא, אם לא נמצא מזל, מכהן כשר בכיר בממשלת ישראל ויושב בקבינט.

למפלגת העבודה לא היתה שום אחריות מיניסטריאלית לפרשת השב"כ, כמו גם למלחמה האומללה בלבנון. כמפלגה מרכזית בעם חובתה ואחריותה הלאומית לתבוע ועדת חקירה, ובעקבותיה להסיק מסקנות הכרחיות, הן לגבי מעשים שלא ייעשו – והם נעשו. והן מסקנות אישיות לגבי האחראים־האשמים הישירים למעשה.

אילו עמדה מפלגת העבודה על החלטתה החד־משמעית שאושרה בכל מוסדותיה – לדרוש ועדת חקירה לאירועי המלחמה בלבנון, היתה היום התביעה לחקירת פרשת השב"כ, נשענת על בסיס איתן ובלתי ניתן לערעור. אולם כאשר מפלגת העבודה בגלל שותפותה בממשלת האחדות הלאומית, לא עמדה על תביעתה לוועדת חקירה למלחמת לבנון, היא פגמה בתביעתה לחקור את פרשת השב"כ, שעל אף חומרתה אינה חמורה כאסון מלחמת לבנון.

מותר וחובה היה לדרוש את חקירת המלחמה, גם בעת היותנו שותפים לממשלת האחדות, אך משלא עשינו זאת, נחלשה גם התביעה לחקירת פרשת השב"כ. זאת ועוד, אילו מראשיתה של פרשת השב"כ כפי שהתגלתה, היינו תובעים ועדת חקירה ואלמלא היו שרי הקבינט ממפלגת העבודה נזקקים לתרגיל החנינה הלא מבריק, אשר חיים צדוק אמר עליו „יום שחור למדינת ישראל", היתה העמדה הבסיסית והציבורית לחקור את הפרשה איתנה ומבוססת. אך כאשר התגלגלו הדברים כפי שהתגלגלו, נראית בעיני הציבור התביעה לחקירת הדרג המדיני בלבד, כמשהו פגום שאינו עומד במבחן אשר בנושא רגיש כזה חייבים לעמוד בו.

מותר וצריך לחשוש שאם בסופו של דבר, מתוך רצון „להראות אמינים", יגיע המערך לפשרה עם הליכוד על דרך מוסכמת לקיים חקירה בפרשה, תהיה זו חקירה רחוקה וצרה, בפרמטרים של „לצאת ידי חובה" ובמשעול צר של לא לצאת ידי אחריות, ועדה שנוח לה שלא נבראה, וטוב גם שלא תבוא לעולם.

כמי שהיה בשעתו אחד התומכים בהקמת ממשלת האחדות, אני רואה חובה לברר אם שותפות זו כפי שהתפתחה בזמן האחרון, מותר לה שתוסיף להתקיים, זאת מבלי לערער על יציבותה [illegible] שכן הרוטציה אינה קודש־קודשים. ובוודאי שאינה עדיפה על האינטרס הלאומי הכולל.

אם גם נכון שאנו שומעים לעתים קרובות מפי לא מבוטלים מבין שרי המערך, שקיום הרוטציה ומסירת ראשות הממשלה לליכוד (לאו דווקא ליצחק שמיר), מסכנת ענייני מדינה ראשונים במעלה, כמו שרותי הבטחון, הכלכלה השמירה על הדמוקרטיה, חובה על שרים אלה, לומר זאת בגלוי ובאופן ברור. זו חובתם המוסרית והלאומית, וזו גם אחריותם המיניסטריאלית. אם כך נראית המציאות בעיני שרים, ולא רק בעיניהם, אין מנוס מלהתייצב ללא התחכמויות וללא עילות אחרות נגד הסכם הרוטציה, וללכת לבחירות.

אין הגיון מוסרי ואף לא פוליטי לפחד מפני מערכת בחירות על רקע הסתה פרועה של הליכוד על אי־קיום הרוטציה. זו עדיפה על ההסתה הפרועה שהליכוד מנהל כבר עתה – „המערך מוכן להפקיר את בטחון המדינה, בשביל שני מחבלים ובשביל אשקף".

מי שמכיר את יריבינו יודע כי בכל עת ובכל שעה, ובוודאי בכל מערכת בחירות, נצטרך לעמוד מול עלילות מרושעות ושיקוצים.

# יחסים בסימן סימני־שאלה

מאת שלמה שפיר

**תדמיתה של ישראל בעיני המערב־גרמנים נעשתה בעשור האחרון שלילית יותר, ואילו בתדמיתה של גרמניה בקרב ישראלים לא חל שינוי**

היחסים המיוחדים במינם בין מערב־גרמניה וישראל ובין גרמנים וישראלים לאחר השואה, שבאורח מפתיע לא נכתב עליהם הרבה עד כה (בלי לגרוע מכמויותיהם של יקותיאל דליבר־ז"ל, אינגה דויטשקרון, אמנון נוישטאדט, נגה שגיא, לילי גרדנר־פלדמן ועוד כמה אחרים), זכו בשנה הקרובה להארה נוספת בשני מחקרים מקיפים – של פרופ' מיכאל וולפסון מאוניברסיטת הבונדסוואהר במינכן ושל פרופ' ישעיהו יליניק מהמכון למורשת בן־גוריון בשדה בוקר ואוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע. קרוב לוודאי שהמעיינים ימצאו עניין רב גם בספרו של יוחנן מרוז – שליוה התפתחות יחסים אלה מסוף שנות החמישים ועד לשבע שנות כהונתו כשגריר בבון – העומד להופיע בסוף הקיץ במערב־גרמניה. כל אלה יסייעו להבהרת התמונה של מערכת היחסים המיוחדת במינה. אולם לעת עתה כבר נתוסף לנו כמיקשה קובץ קצר על יחסים אלה פרי עטו של פרופ' וולפסון, המסתמך על משאלי דעת־הקהל בשנים 1952 – 1986 (רובם הגדול במערב־גרמניה ומקצתם בישראל) ומוסיף עליהם דברי פרשנות. קובץ זה יצא לאור מטעם המרכז להשכלה פוליטית במדינת בוואריה. עם כל ההזדהות המתחייבת ממשאלים כאלה, שהם מנוגדים לא אחת להתלבטויות ולהחלטות הקבינטים והאליטות הפוליטיות, הם מהווים מכשיר לחוש את הדופק של דעת־הקהל הגרמנית ויש בהם כדי לתקן מספר הנחות לא נכונות שקנו שביתה אצלנו, ולהוסיף עוד נופך לתמונה הכללית.

אחד החידושים בפרשנות של וולפסון הוא שהסכם השילומים בין מערב־גרמניה לישראל, ככל שבוודאי לא הזיק ליחסי בן־גוריון־אדנאואר, לא היה בגדר תרומה חיונית לריהאביליטציה של הרפובליקה הפדראלית בעיני ארה"ב והמערב בכללו. וולפסון, המסתמך על משאלים אמריקאיים משנות מלחמת העולם השנייה, מזכיר כי 67 אחוז מהאמריקאים העדיפו את הגרמנים על היפאנים בעיצומה של המלחמה ב־1943. גם ב־1945 עדיין סבר רוב של 82 אחוז מהנשאלים, שהיפאנים אכזריים יותר מהגרמנים. אומנם, ב־1944 וב־1945 דגלו 34 אחוז מהנשאלים האמריקאים בפירוק אחדותה הפוליטית של גרמניה, ו־88 אחוז חייבו תשלום פיצויים למדינות שניזוקו במלחמה. אולם כבר ב־1947 נטו כ־45 אחוז לגלות יחס ידידותי לעם הגרמני בכלל, וב־1949 סברו 53 אחוז שגרמניה נענשה דייה על חלקה במלחמה. הממשל האמריקאי (עד ל־20 בינואר 1953 ישב הנשיא טרומן בבית הלבן) שלא היה מאוחד בדעתו בשאלת השילומים, לא הפעיל לחץ בנידון על הקנצלר קונרד אדנאואר, אם כי לא ראה את היענותה של בון לתביעה הישראלית בעין רעה. על כך אפשר עוד להוסיף, שהשפעת היהודים בממשל אייזנהאואר הרפובליקאי היתה קטנה יותר מאשר בממשל טרומן. גם בקונגרס לא פעלה שדולה פרו־ישראלית רבת־כוח כמו בימינו אנו.

מסקנתו של וולפסון (בסימפוזיון על השלבים הראשונים ביחסי ישראל–מערב־גרמניה באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע הודהה עם דעה זו גם גרשון אבנר, מי שהיה באותן שנים מנהל מחלקת מערב־אירופה במשרד החוץ) היא שאדנאואר לא נזקק להסכם השילומים לשיפור התדמית הגרמנית באותן שנים של התלכדות המערב מול המזרח בשיא „המלחמה הקרה", לרבות עניינה של ארה"ב בחימושה מחדש של מערב־גרמניה. אכן, אין לזלזל במניעים המוסריים של אדנאואר עצמו ובוודאי גם לא של האופוזיציה הסוציאל־דמוקראטית בבונדסטאג, שהתייצבותה המלוכדת אפשרה את אשורו של ההסכם במארס 1953. אולם ספק אם אפשר לקבל את ההערכה של וולפסון לגבי מיעוט משקלו של נסיון ההתפיסות עם היהודים על דעת־הקהל הליבראלית בארה"ב, להבדיל מבריטניה ומצרפת שם השפעה הנורמליזציה ממניעים אחרים. גם אם אדנאואר וכמה מעוזריו הפריזו אולי בהערכת כוחם של יהודי ארה"ב, היתה ההשקעה שלהם כדאית. ואגב, התרשמותו של ראש הסיעה הדמו־נוצרית ריינר בארצל מהשפעת הקהילה היהודית על הציבור האמריקאי היתה מאוחר יותר, בתחילת 1965, אחד המניעים להחלטת הקנצלר לודוויג ארהארד, יורשו של אדנאואר, לכונן יחסים דיפלומאטיים מלאים עם ישראל בעת המשבר שפקד את המדיניות המזרח־תיכונית של בון באותם הימים.

תזכורת לא נעימה בהקשר זה שמעלה וולפסון היא שעל־פי משאלים גרמניים ואמריקאיים בשנת 1952, שבה התנהל המו"מ ונחתם הסכם השילומים בלוקסמבורג, התנגד לו רוב של שניים לעומת אחד מבין הנשאלים הגרמניים. גם בעיני חלק מהמחייבים היה סכום השילומים, שהסתכם ב־800 מליון דולר, גבוה מדי. אם כי היו הבדלים מסויימים בין תומכי שלוש המפלגות העיקריות – הדמוקראטים הנוצרים, הסוציאל־דמוקראטים והדמוקראטים החופשיים (הליברלים) – בלט ההבדל בין הלכי־הרוח שלהם לבין הצבעת הסיעות בבונדסטאג, שם אושר ההסכם ברוב ניכר. משאלי דעת־הקהל היו מאכזבים מבחינה יהודית וישראלית גם בשורה של מבחנים אחרים, כמו בעניין החזרת המדענים והסכנאים המערב־גרמניים ממצרים ב־1965 (52 אחוז נגד התערבות הממשלה ורק 19 אחוז בעד החזרת המדענים) או דחיית ההתיישנות על פשעי מרצחים נאצים (52 אחוז נגד תיקון החוק ב־1965, 67 אחוז ב־1969 ורק כעבור עשור, ב־1979 ירידה ל־49 אחוז לעומת 40 אחוז תומכים בהמשך הבאת הפושעים לדין: באותה שנה בוטלה ההתיישנות על רצח בפרלמנט סופית ברוב לא־גדול). גם בעניין כינון יחסים דיפלומאטיים עם ישראל התנגדה דעת־הקהל הגרמנית. בפברואר 1965 היה עדיין רוב קטן של 37 לעומת 35 נגד קשירת יחסים: רק אחרי החלטת הממשלה בזכות הכינון התיישר גם הציבור וחייב את המעשה ברוב של 46 לעומת 20.

לשיא הפופולאריות במערב גרמניה הגיעה ישראל בימי מלחמת ששת הימים, כאשר 59 אחוז מהנשאלים העדיפו אותה על פני ששה אחוזים תומכי הפלשתינאים והערבים. אחרי ירידה הדרגתית עלתה העקומה מחדש בימי מלחמת יום הכיפורים (57 אחוז לפי משאל אחד ו־40 אחוז לפי אחר) ומאז היא ירדה ל־19 אחוז ב־1983, לעומת 15 אחוז תומכי הצד הערבי. בעת העימות בין מנחם בגין לקאנצלר הסוציאל־דמוקרטי לשעבר, הלמוט שמידט, במאי 1981 ולאחר אירועי סאברה ושתילה בסתיו 1982 היתה יד הפרו־ערבים על העליונה: 24 לעומת 21 אחוז ב־1981 ו־26 לעומת 20 אחוז בשנת מלחמת לבנון. ההשוואות עם מדינות מערב־אירופיות אחרות, כגון צרפת, בריטניה, דנמרק ואפילו שוודיה, אינן מחמיאות למערב־גרמניה בתחילת שנות ה־80. לדברי וולפסון, אף לא הסתמן מפנה משמעותי לטובה מאז כינון ממשלת האחדות (אבל שהוא מסתבך בהכללה ואינו מביא כאן נתונים), אם כי ירידת מחירי הנפט מפחיתה אולי את אחוז המייחסים עדיפות לשיפור היחסים עם מדינות ערב, יש משום עניין בניתוח המשאלים השונים בידי וולפסון ובמסקנותיו. עד סוף שנות ה־60 או תחילת שנות ה־70 נחשבו בדרך כלל הגרמנים הצעירים יותר, המשכילים יותר ותושבי הערים הגדולות ליסוד הפרו־ישראלי, ודבר זה חל על יוצאי כל המפלגות. תנועת הסטודנטים („דור 1968") והתסיסה של אותן שנים חוללו שינוי, וכשנות השבעים ואילך דווקא גבר הסנטימנט הפרו־ערבי והפרו־פלשתינאי אצל הצעירים, המשכילים והעירונים. החקלאים, תושבי הכפרים, היו ונשארו מסוייגים ביותר כלפי ישראל והיהודים: בגישה אוהדת יותר הצטיינו פקידים ועובדי מדינה, בעוד שאצל עצמאיים, בעלי מקצועות חופשיים ופועליים לא מצטיירת נטייה ברורה. לבד מהנציונל־דמוקראטים הניאו־נאציים, מצטיינים, כידוע, בעמדה אוהדת לערבים ולפלשתינאים „הירוקים" וכל מחנה התנועה האקולוגית, אשר עוצב מבחינה פוליטית באמצע שנות ה־70. מבין שלוש המפלגות הגדולות נשמעה הביקורת החריפה ביותר למלחמת לבנון ולסברה ושתילה בקרב הסוציאל־דמוקראטים. מבין כל החבלים של הרפובליקה הפדראלית צפון ריין־וסטפאלן הוא הידידותי ביותר לישראל, בעוד שבוואריה של פראנץ יוזף שטראוס ומפלגתו הנוצרית־סוציאלית (וולפסון אינו נכנס להבדלים בינה לבין מפלגת־האחות הנוצרית־דמוקראטית הגדולה) נותרה הפחות אוהדת.

(המשך בעמ' 8)

# מכתבים למערכת דבר

## האמת מול הרוטאציה

ההתפרצויות ההיסטריות במיקרופונים ־"עיתונות על ידי יצחק שמיר, ראש הממשלה בימי האירוע באוטובוס 300, נגד "העיתונאים הנובחים, בני תת־תרבות", "הכנופיות", "התבוסתנים" וביטויים גסים ומעליבים כלפי שרי המערך משכנעים יותר ויותר את דעת־הקהל, כי ראויה לו האימרה: "יופיטר, אתה צועק, סימן שאינך צודק" ו"דברי חכמים בנחת נשמעים".

אכן, מצבו, כפי הנראה, ביש

לאחר שראש השב"כ וחבריו, שזכו לשפע של שבחים מפיו על מעלליהם לביטחון ישראל, סיפרו במכתבם לנשיא "כי הפעולות בעניין האירוע בקו 300 נעשו בסמכות וברשות" (ההדגשה שלנו). כלומר, באישור ראש הממשלה דאז, יצחק שמיר, לגבי "עבירות הכרוכות בהריגת בני־אדם, הדחה לעדות שקר ושיבוש הליכים משפטיים". מכאן גם מובנת המלחמה הנמרצת שלו נגד ועדת חקירה משפטית העלולה לגלות אותו כנותן ההוראה וכבעל האחריות העליונה על פעולות השב"כ.

תפנית זו בפרשת האוטובוס עם הגילוי על הגיבוי החוסות על ידי "הסמכות והרשות" מחייבת, דומני, את הממשלה, בה מכהן כיום יצחק שמיר בתפקיד מ"מ ראש ממשלה, להחליט להגיע לחקר האמת באמצעות ועדת חקירה, אם הוא מעורב ב"פרשה" או לא, כפי שהוא טוען כיום: "לא ידעתי שום דבר, וטענות ראש השב"כ אינן אמת" ("דבר" 3.7). דווקא טענה זו "לא ידעתי" ו"ראש השב"כ משקר" – אם אלה דברי אמת של יצחק שמיר, הרי זה מחייב פי כמה וכמה כינון ועדת חקירה משפטית – אמנם חסויה – שתברר עד תומה את הטענות מי הוא דובר האמת – ראש השב"כ עתיר השבחים או ראש הממשלה שהיה אחראי למעשיו?

קצרה בינתי מלהבין, מה השייכות של האשמה בשיבוש הליכי משפט והכחשות של מקורבי שמיר להודעת ראש השב"כ על סמכות ורשות לעניין הרוטאציה? מדוע שירבב הליכוד גישה מפלגתית כיתתית מתוך דאגה לכסאות השלטון בחזית "שמים וארץ ורוטאציה" בוויכוח נוקב זה על תדמית המדינה כל זמן ששמיר לא הוכיח את חפותו.

ישראל שיוו
חדרה

## אסור שהליכוד יחזור לשלטון

הסדר בעיית ראש השב"כ והפרשה שהתחוללה סביב הנושא, עוררו חילוקי־דעות בציבור ובמפלגת העבודה. לדעתי, גישה עניינית לנושא מחייבת את הכנסתו לתוך קונטקסט רחב יותר של פעולות ממשלת האחדות הלאומית.

ממשלה זו מקדישה את חלק הארי של זמנה להוצאתה של ישראל מהמכשלות שגרם הליכוד בשנות שלטונו: המפולת הכלכלית, מפולת מלחמת לבנון, מצוקת החקלאות. מסתבר, שגם שירות הביטחון נפל קורבן למדיניות הליכוד.

הליכוד לא רק שאיננו נותן פרס למקרים חריגים, יד למאמצי ההבראה והשיקום, אלא שהוא עוד מנסה לעשות הון פוליטי לעצמו מאי־נוחות הנגרמת מצעדי ההבראה והשיקום. ראה התנגדות שריו למדיניות הכלכלית החדשה לפני שנה, עמדת כמה שרים בליכוד לגבי הנסיגה מלבנון ועוד.

אילו עמד המערך על חקירה משפטית בפרשת ראש השב"כ היה הליכוד מצליח לעשות מהעניין הון פוליטי והיה מעמיד את המערך כאנטי פטריוטי, שעה שידוע לחלק ניכר מהציבור שהתקלה נגרמה על ידי התנהגות לא אחראית של כמה מראשי הליכוד.

עמדת נשיא המדינה וראש הממשלה הושפעה מטובת הציבור – ולגבי ראש הממשלה – גם מהצורך למנוע מהליכוד לעשות הון פוליטי ממחדליו הוא.

עם זאת, חשוב דווקא עתה, להידהם למאמץ הסברה לציבור הרחב ובעיקר לשכבות עממיות, כדבר הנזק שגרם הליכוד בתקופת שלטונו, הוסר אחריותו בהווה והכורח החיוני מבחינת טובת המדינה ובטחונה שראשיו לא יחזרו לשלטון.

אהרון פריד
כפר מעש

## למה?

אולי יסביר לי מישהו למה:

למה מי שדורש שלטון החוק בעניין פרשת השב"כ, מתנגד לביצוע צווי הריסה חוקיים במגזר הערבי?

למה מי שטוען, שלא היתה לנשיא סמכות לחון את עובדי השב"כ מפני שטרם נגזר דינם – לא עורר את הטענה הזו כאשר הנשיא חנן מחבלים שטרם הועמדו לדין לצורך החזרתם במסגרת חילופי השבויים?

למה מי שאומר, שמותר לא לציית לחוק כאשר מגייסים אותו לשירות בלבנון, סובר, שאסור לא לציית לחוק כאשר מתנחלים רוצים להגן על עצמם?

למה מי שאומר, שמותר לפועלים מפוטרים להפגין ולמנוע בכוח הוצאת סחורות מהמפעל סגור, שאסור לדתיים להפגין כדי למנוע פתיחת בתי קולנוע בשבת?

למה מי שמוכן להידברות ולוויתורים עם אנשי אש"ף אינו מוכן להידבר ולוותר ליהודים חרדים?

אני שואל את השאלות הנ"ל, כי אני, כמו אזרחים רבים חרדים לקיום משטר החוק בישראל ואנו סבורים, ששלטון החוק חייב להתקיים בכל תנאי וללא יוצא מן הכלל. כי לנשיא יש זכות לחון עבריינים בין לפני ובין אחרי וטוב עשה בשני המקרים כאשר חנן את העבריינים גם אם טרם הועמדו לדין.

כי אסור לחייל לסרב לשרת בכל מקום אליו יישלח על ידי מפקדיו במסגרת תפקידו הצבאי וכי אסור למתנחלים לעשות דין לעצמם (פרט להגנה עצמית).

כי להפגין מותר במשטר דמוקרטי לכל אדם אך לא להפעיל אלימות וכלל זה חל הן על פועלים מפוטרים והן על שומרי שבת.

כי מותר להידבר לצורך השגת שלום גם עם אויבים כאש"ף וצריך להידבר עם בני עמנו אף אם הם חרדים קיצונים, ובלבד שמטרת ההידברות היא לא להגביר שנאה אלא למצוא את שביל הזהב ופתרון צודק.

אין החוק או המוסר ניתנים לחלוקה.

עמירם וולף
חיפה

## לבקש סליחה או לא?

כל העניין עם רצח המחבלים הזכיר לי דברים אחדים ממלחמת העולם השניה. שירתתי בריגול הנגדי של הצבא האדום. פעם צעדנו בכביש בגרמניה. מן היער יצא חייל גרמני, הרים את הידיים ואמר: צ'ק, צ'ק. כלומר: שהוא לא גרמני אלא צ'כי. מפקד הפלוגה אמר לו: תוריד את הנעליים! החייל התיישב על אבן והתחיל לחלוץ את נעליו. באותו רגע מפקד הפלוגה ירה בראשו מאחור. הלכנו הלאה. לא עלה בדעתו של שום איש למסור אותו למשפט.

פעם מסרו לי 8 חיילים להעביר למחנה שבויים. צריך הייתי לעבור ברגל 30 קילומטר. יצאנו מהכפר והלכנו אולי קילומטר אחד. נכנס לי לראש: למה לי ללכת 30 קילומטר? אחרי שראיתי כל מה שהגרמנים עשו לנו, יריתי צרור כדורים וחיסלתי אותם.

כשחזרתי לכפר צחק המנהל ושאל: כבר עברת 60 קילומטר (לשם וחזרה)? צחקתי ואמרתי ששלחתי אותם לגן־עדן. אנחנו נמצאים במלחמה.

לכל מלחמה יש צורה אחרת. מלחמת העולם השניה לא היתה דומה לראשונה. השלישית – כבר נמשכת הרבה שנים – מלחמת הטרור.

אני חניך "השומר הצעיר". התעניינתי בספרות המרקסיסטית. היא השפיעה עלי. אנגלס כתב ב"מהפכה ומהפכה נגדית בגרמניה" בזו הלשון: "במאבק אין מצפון, אין מוראל, אין שום דבר, כי סוף סוף אתה מגן על עידך".

אני נגד גזענות. אבל זה מקובל שגם הערבים יקבלו זאת. אם רק היהודים יחוקקו חוק נגד גזענות והערבים ילכו עם סכינים ביד, זו תהיה רק בדיחה.

די שצד אחד רוצה מלחמה ויש לנו מלחמה. אבל לשלום דרושים כל הצדדים. כך זה עם החוק נגד גזענות. אם נרצה שישפיע רק על היהודים, זה לא מציאותי. זה נגד "ההיגיון הטבעי".

אינני יודע ממי לבקש סליחה על רצח 8 החיילים. אם הם היו אוסטרים האם צריך לבקש סליחה מוולדהיים?

אליהו אינטרשץ
קרית ים

## ההבדל באנשים ובאווירה

נתבשרנו, כי במלאת עשר שנים למיבצע אנטבה יתכנס כנס המעורבים במיבצע. אכן, אירוע בעיתו.

כידוע, הטבע האנושי מביא לכך, שמאורע מאוחר נוטה להשכיח את המוקדם. פרשת העיסקה עם ג'יבריל והנורמות שקבעה מאפילות, כיום, על מיבצע אנטבה, ועל הנורמות שעמדו ביסודו.

מחייבי עיסקת ג'יבריל משמיעים כל הזמן תירוצים מגומגמים על כך, ש"לא היתה אופציה אחרת". כל המעיין כיום בפרטי מיבצע אנטבה עשוי לטעון שדווקא אז לא היתה אופציה אלא כניעה (דובר אז בכ־50 מחבלים בלבד) עקב הריחוק מהארץ וקוצר הזמן שעמד לרשות ישראל, בעוד שבעת עיסקת ג'יבריל לא היה לחץ זמן והקירבה למקום מעצר החיילים דווקא היקנו אופציות (ולאו דווקא חילוץ אלא לקיחת בני ערובה מהצד שכנגד וכו').

ההבדל בין "יש אופציה" ו"אין אופציה" איננו הבדל אובייקטיבי אלא הבדל באנשים ובאווירה.

במיבצע אנטבה היתה יוזמה, תושיה וכושר המצאה של הדרג הצבאי. בעת עיסקת ג'יבריל היינו בעידן ה"ראש הקטן" בצה"ל.

למארגני חגיגות אנטבה ייאמר – לא יום שמחה אלא יום חשבון נפש נדרש, כדי שנצא מהשפל שאנו שרויים בו. נתנער מעיסקת ג'יבריל והנורמות שקבעה ונחזור לאנטבה.

אשר לוין
פתח תקוה

## המלחמה בטרור – והחוק

ב"התפטרות או פיטורים" ("דבר" 25.6) מגלה לנו מרדכי נסיהו, כי המלחמה בטרור היא שוות ערך לרצח שבויים. ובכן, נסיהו הנכבד, לפי אילו קריטריונים נקבעה עמדתך?

המלחמה בטרור היא הקשה שבמלחמות הקונבנציונאליות הידועות לאדם.

חקירה ללא חשיפת סודות השירות אינה פסולה, אלא מחוייבת המציאות על מנת לאפשר לכל בית ישראל חיים תקינים.

אוי לו לעם ישראל שהחוק מגן על אלה הבאים "השכם להורגך".

ד"ר בועז הודס
גבעתיים

## שמיר חייב להסביר

יצחק שמיר ביקש להיפטר מיצחק זמיר כיוון שלדבריו אין האחרון "עוזר לממשלה", עוזר לפי מושגיו של שמיר.

יצחק רבין התנצל בפני יצחק מרדכי בגלל עינוי־הדין שנגרם לאחרון בפרשה שקרתה בתקופת שמיר כראש ממשלה.

מאחר ששמיר עשוי להיות בקרוב ראש הממשלה, חייבת להתברר השאלה – האם ידע, שתק, פעל שמיר כדי לעזור ליצחק מרדכי להציג חפותו או האם הפקיר שמיר את יצחק מרדכי.

ללא הארה של נושא זה אין שמיר יכול לחזור אל ראשות הממשלה.

ד"ר חן שיפריס
גני־יהודה

## ייעוץ פרטי לגורם ממשלתי

במאמרו של חגי אשד "הקיסם והקורה אז ועתה" ("דבר" 30.6) הוא מביא ציטטה מדברים שאמרתי על השימוש שעושים גורמים ממשלתיים בעורכי־דין פרטיים, וזו הציטטה: "אי אפשר להשלים עם כך שרשות ציבורית כלשהי, שדעתה אינה נוחה מחוות הדעת של היועץ המשפטי, תלך לבקש חוות דעת מבחוץ, כדי לסתור אותה. זוהי ראשית הדרך לסיום שלטון החוק".

באותו הקשר הוא מבקר אותי על כך שלפני עשרים שנה, כאשר הייתי מרצה בפקולטה למשפטים, נתתי חוות דעת לפנחס רוזן בקשר לוועדת השבעה. לדבריו, בכך חטאתי בשעתו באותו חטא שעכשיו יצאתי נגדו. אך חגי אשד לא טרח לברר, או לציין את העובדה הקובעת בעניין זה: פנחס רוזן ביקש ממני את חוות הדעת, בשנת 1965, כאשר לא היה כבר שר בממשלה.

כאמור, דברי הביקורת שלי השמעו נגד השימוש שעושים גורמים ממשלתיים בעורכי־דין פרטיים, ללא אישורו של היועץ המשפטי לממשלה, ואין כל מניעה לכך שגורם פרטי כלשהו יזקק לעורך־דין פרטי כרצונו.

יצחק זמיר
ירושלים

# יחסים בסימן סימני־שאלה

(סוף מעמ' 7)

מתחילת שנות ה־80 נערכו במערב־גרמניה גם משאלים לגבי המדינה הפלשתינית ומעמדו של אש"ף. ב־1981 סברו 56 אחוז 21 1983 51 אחוז מהנשאלים, שלפלשתינאים זכות לכונן מדינה משלהם. 75 אחוז מתומכי "הירוקים" ו־66 אחוז מהמתנגדים. 64 כאחוז מתומכי הירוקים אף תמכו בהכרה באש"ף כנציגות הפלשתינית המוסמכת של הפלשתינאים, אולם התומכים מקרב המפלגות האחרות פיגרו בהרבה בעניין זה – 28 אחוז מקרב הסוציאלדמוקראטים, 26 אחוז מקרב הדמוקראטים החופשיים ו־21 אחוז מקרב הדמוקראטים הנוצרים. הממוצע הארצי היה 27 אחוז. מ־1981 ל־1983 גדל מספר התומכים ופחת מספר המתנגדים.

בסיכום, תדמיתה של ישראל בעיני המערב־גרמנים נעשתה בעשור האחרון בלי ספק שלילית יותר, בעוד שלמרות משברים חוזרים ונישנים אין וולפסון מסיק על שנוי לרעה בתדמיתה של מערב־גרמניה ממשאלי דעת־הקהל בארץ. כיצד מתיישבת פתיחת הפופולאריות של ישראל עם המשך הקשרים הכלכליים, המדעיים, התרבותיים וגם הפוליטיים ההדוקים למדי בין שתי המדינות – ריבוי שותפויות הערים, חילופי הנוער ויחסי־הגומלין המיוחדים בין האיגודים המקצועיים והמפלגה הסוציאלדמוקראטית – והתנהגות העבודה בארץ? השקפתו של וולפסון בעניין זה תתברר לנו בוודאי במלואה רק עם פרסום מחקרו המקיף, שאותו הוא עורך בשיתוף עם עמיתים של האוניברסיטה העברית בירושלים. לעת עתה הוא מסתפק באזהרה מפני גימוד ההסטוריה לנימוק פוליטי, כפי שקרה לדעתו בעימות בין בגין לשמידט – בשליפת נשק ההסטוריה על־ידי בגין ובקבלת האחריות הגרמנית לסבלות הפלשתינים על־ידי שמידט, האיל והרייך הנאצי הוא שגורש ורצח את היהודים. מכל מקום, מערכת היחסים המסובכת הזאת, שהיא חיונית לנו ושלמרות הכוף תישאר בגדר מבחן גם לאפיה של גרמניה "שלאחר" השואה־היהודית ולטיבה של הדמוקראטיה הגרמנית בעתיד, מחייבת חשבון הנפש ומאמצים בלתי־פוסקים כדי להוסיף ולהבטיח את קיומה.


## יכין חקל בע"מ
**מכרז רכב 3/86**

מוצעות בזה למכירה מכוניות לפי הפרוט דלהלן:

**פג'ו 505** 1800 אוטומטית שנת ייצור 1980 מס. רשוי 80־769־25
**טנדר סובארו** שנת ייצור 1980 מס. רשוי 80־323־59
**טנדר סובארו** שנת ייצור 1980 מס. רשוי 80־324־59
**טנדר סובארו** שנת ייצור 1980 מס. רשוי 80־341־59
**טנדר סובארו** שנת ייצור 1980 מס. רשוי 80־386־59

את המכוניות ניתן לראות בחניון משרדינו "בית יכין" רחוב קפלן 2, ת"א, החל מיום ראשון 6.7.86 ועד יום חמישי 10.7.86 בין השעות 8.30־12.30 בצהריים. הצעה בצירוף המחאה בנקאית בשיעור של 10% מערכה אפשר להגיש למשרדינו הנ"ל בתיבת המכרזים חדר 213, לא יאוחר מיום 10.7.86. אין ההנהלה חייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
**הערה:** לגבי הטנדרים למחיר הרכש יתווסף מע"מ.

בברכה, **יכין חק"ל בע"מ**



חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי תמר רמת נגב
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תמר רמת נגב הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 1 לתכנית מפורטת – 152/03/10 – אתר מצדה מזרח.

ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי:
א. לפתוח את השטח לבן לאומי.
ב. לשמור ערכי טבע ונוף וליחשף, לשחזר ולשמר את האתרים הארכיאולוגיים בתחום התכנית.
ג. להכשיר מקומות לביקורי קהל, לשפר דרכים קיימות, ולפתוח דרכים חדשות, להקים מגרשי חניה ולתת טיפול גנני בשטח.
ד. לדאוג למתקנים לנוחיות המבקרים כגון: מסעדות, מזנונים ושירותים ציבוריים.
ה. להקצות אזורים ולקבוע את שימושם למטרות שונות כמפורט בתקנון זה. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
שטח התכנית: כ־160 דונם.
גוש: 100141 (חלק)

כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.

שלום דנוס
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום


# בתי קולנוע

■ תל־אביב
אסתר: המורים בזיגזג 9.40, 7.30, 5
אורלי: הבוסטונים 9.30־7.00, 4.30
אלנבי: חלומות מתוקים 9.30, 7.15, 5
בן־יהודה: רכבת אל החופש 9.30, 7.15, 5.00
גורדון: בר 51 11.45, 9.45, 7.45, 5
גת: שגעון של לילה 9.30, 7.30, 5
דיזנגוף 1: נשיקת אשת העכביש 9.45, 7.20, 4.45, 1.30, 11
דיזנגוף 2: 3 רווקים ותינוק 9.45, 7.20, 4.45, 1.30, 11
דיזנגוף 3: ראן 9.30, 6.30, 2, 11
דקל: קרטה קיד II 9.30, 7.15, 5
דרייב־אין: שכרון חושים 10, חזרה לעתיד 8.00
חצות – סרט סקס
הוד: תתיך תתיך 9.30, 7.30, 5
בית ליסין: פנרגנו 11.15
חן 1: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.50, 7.50, 5.50
רמבו הפיל המעופף 4.30 2.30, 11
חן 2: ספורה של אגנס 9.50, 7.40
רמבו הפיל המעופף 6.00
מהדורים באהבה 2.20, 1.25
חן 3: חופשה מטורפת באירופה 9.50, 8.00, 6.00
קרטה קיד II 4.00, 2.10
חן 4: תרגיל לרופאים מתחילים 9.55, 7.55, 6.00
נסי גאן 4.10, 2.15, 11
חן 5: מרגלים שכאלה 7.55 5.50, 10.00
היפהפיה והיחפן 4.15 2.20, 11
לימור: שכרון חושים 9.30, 7.15
לב 1: אלכס חולה אהבה 9.40, 7.40, 5.00, 2.00 11.30
לב 2: אהבות משתנות 9.45, 7.30, 4.45, 1.40, 11.20
לב 3: יומנו של צב 9.40, 7.30, 4.45, 1.40, 11.30
לב 4: משימה 9.40, 7.10, 4.45
גבירתי המאמן 1.40, 11.20
מוזיאון ת"א: שואה חלק ב' 1.00, חלק ב' 6
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: כחול ושמו ניגנ'ה 9.30, 7.15, 4.30
פריזמה 1: בעקבות אוצר הנילוס 9.30, 7.15, 5.00
פריזמה 2: רומן בברלין 9.30, 7.30, 5.00
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
פאר: סנטה קלאוס 7.30, 5.30, 3.30
פריז: בריאן כוכב עליון 9.30, 7.15
אוכפים להוטים 11.30
צוותא: טופו של מילטון לזי 8.00
צפון: התגלות ראשונות 9.30, 7.30, 5
תמוז – רמת־אביב: 11.45 שכבים
כחום הגוף 9.30, 7.15
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15, 5.45
תבליט: אהבה על הוולגה 9.30, 7.00, 4.30
תל־אביב: קרבה 9.30, 7.30, 5.00

■ ירושלים
אוריון: קרבה 9.30, 7.30, 4.30
אוריון 1: קרטה קיד II 9.30, 7.15, 4.30
אורנע: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30, 4.30
גיל אור: פנסויה 9.30 7.00 4.30, 10.30
בית אגרון: הדרדסים באים 4.30
השוטר מבוורלי הילס 6.00
ורטיגו 8.00
ראסטי ג'יימס 10.15
חצות – בוני וקלייד
האולם הקטן בבנייני האומה: זכרונות מאפריקה 9, 6.15
הבירה: סנטה קלאוס 11.00, 4.00
יחסים אסורים 9.15, 7
11.00 לילה רכבת תחתית
אור 3: סלוחרור 9.15, 6.45, 4.00
כפיר: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30, 4.30
סמדר: הכבוד של פריצי 9.15, 7.00
עדן: 3 רווקים ותינוק 9.30, 7.30, 4.30
רון: שגעון של לילה 9.30, 7.30, 4.30
מיטשל: תתיך תתיך 9.30, 7.30

■ חיפה
אורדה: אלכס חולה אהבה 9.15, 7, 4.30
אורלי: מסע עסקים של אבא 9.00, 6.30
אמפי־אמרון: המורים בזיגזג 9.15, 7.00, 4.30
ארמון: תרגיל לשוטרים מתקדמים 9.15, 7.00, 4.30
עצמון: התגלות ראשונות 9.15, 7.15, 5.00
חן: חופשה מטורפת באירופה 9.15, 7.00, 4.30
מאר: קרטה קיד II 9.15, 7, 4.30
קרן־אור: לרקוד עם זר 9.15, 7, 4.30
רון: קרבה 9, 6.45, 4
רב גת 1: שגעון של לילה 9.15, 7.00
רמבו הפיל המעופף 5.15, 3.40, 11
רב גת 2: ספורה של אגנס 9.15, 7.00
מהדורים באהבה 5.15, 3.45, 11

■ קרית־ביאליק
כפיר: קרטה קיד II 9.15, 7
סביון: תרגיל לשוטרים מתקדמים 9.15, 7, 4.30

■ קרית־חיים
בית העם: השוטר ממנהטן 9.15, 7.15
היובל: רמו 9.15, 7

■ קרית־ים
ניצן: רכבת אל החופש 9.15, 7

■ קרית־מוצקין
אורות: קרבה 9.30, 7.30

■ אשדוד
אסתר: תתיך תתיך 9.30, 7.15
אשדוד: בי"ס לשוטרים מתחילים 9.30, 7.15

■ אשקלון
אסתר: זכרונות מאפריקה 9.30, 6.30
מאור: באריה 9.30, 7.50
רחל: מים מים 9.30, 7.15

■ באר־שבע
חן: אלכס ואלה אהבה 9.30, 7.30, 4.30

■ בת־ים
עצמאות: קרבה 9.30, 7.30, 4

■ הרצליה
היכל: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30, 5
מלון דניאל: ניפגש בסיבוב 9.30, 7.15

■ עפולה
[illegible]: מתנה שבויים 9.00

■ חולון
ארמון: שכרון חושים 9.30, 7.30
סנטה קלאוס 5.30 3.30
מגדל: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30
הגונים 5.00
סביון: קרבה 9.30, 7.30, 5
רינה: מתנה שבויים 9.30, 7.15

■ טבריה
אביב: בעקבות אוצר הנילוס 9.30, 7.15

■ כפר־סבא
עמל: זכרונות מאפריקה 9.30, 6.30
היפהפיה והיחפן 5.00, 11
חן: מתנה שבויים 9.15, 7

■ לוד
אורלי: זכרונות מאפריקה 9.30, 6.30
נוה זית: באריה 9.30, 7.15

■ נהריה
הוד: חזרה לעתיד 9.30, 7.15

■ נתניה
סטודיו: שגעון של לילה 10.00, 8.00
גברתי המאמן 6.00
בחזרה לארץ עוץ 11.00
אסתר: אלכס חולה אהבה 9.15, 7, 5
שרון: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 10, 8
סנטה קלאוס 6.00, 4.00, 11.00

■ פתח־תקוה
שלום: תרגיל לרופאים מתחילים 9.30, 7.15
היכל 1: קרבה 9.30, 7.30, 5
היכל 2: אלכס חולה אהבה 10, 8, 6, 4
היכל 3: 3 רווקים ותינוק 9.30, 7.15, 5

■ קרית־שמונה
שגיר: קוד השתיקה 9.30, 7.15

■ ראשון־לציון
נעמן: קרבה 9.30, 7.30
ראשון: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30

■ רחובות
בית העם: פעמיים במשך החיים 9.30, 7.15
הדר: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.15
חן: קרבה 9.30, 7.30

■ רמת־גן וגבעתיים
אראמים: מורים בזיג זג 9.40, 7.30, 5.00
ארמון: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.40, 7.30, 5
לילה: רכבת אל החופש 9.30 7.30
סנטה קלאוס 5.00
הדר: קרבה 9.30, 7.30, 5
רב גן 1: קרטה קיד II 9.50, 7.30
רמבו הפיל המעופף 5.10, 3, 11
רב גן 2: מסע עסקים של אבא 9.30, 6.50
היפהפיה והיחפן 5, 3, 11
רב גן 3: הסיפור האמיתי 9.50, 7.30
קרטה קיד II 5.10, 3, 11
רב גן 4: שגעון של לילה 9.45 7.20
מהדורים באהבה 5, 3, 11
שביט: תתיך תתיך 9.30, 7.30

■ רמת־השרון
כוכב: הגונים 4.30
לילות לבנים 9.30, 7

■ רעננה
אורות: מתנה שבויים 9.30 7.30, 5

■ רמלה
אגדה: מתנה שבויים 9.30, 7.15

■ גדרות
בית העם: נאכי באן 7

# טלוויזיה

4.00 מורניר וימבלדון 86 משחקי הגמר – גברים.
5.00 ערב חדש.
5.30 מורניר וימבלדון – המשך משחקי הגמר גברים.
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 [illegible] מנחים: ענת דולב ומנחם גרנית.
9.00 מבט־לחדשות ומוסף ספורט.
9.45 "קין והבל" – פרק אחרון: דיוויד אוסברון, שקשריו עם הבל הסתיימו זה לא מכבר, מנסה לנצל פרקים אפלים בעברם המשותף לשם סחיטה. הבל מסכל נסיונות אלה, אך קין אינו מחמיץ את ההזדמנות הנופלת לידיו. הוא קונה את יומניו של אוסברון ומשתמש בהם להוצאת כתב אישום רשמי נגד הבל. כשאוסברון שומע, כי נהפך לכלי משחק בידי יריבו הגדול קין – הוא מתייאש ומחליט לעשות מעשה...
10.25 [illegible] ספרות. מנחה: ירון לונדון.
11.05 "מלוא הבית" – שם הפרק: מציאה של ממש. פול ומארי רוצים להיות ככל אדם ולזכות פעם ברו"ח חניה. הבעיה היחידה היא שאין להם מכונית.
11.35 חדשות.

# טלוויזיה לימודית

09.00 שעת כושר.
09.10 בלי סודות: שווא 1.
09.30 אל סירה: פרק 5.
09.55 זה רק ויליאם, פרק 5: ויליאם והמחבט הבדמינטון.
10.20 מאור לעת חצות: תגליותיו של גלילאו גליליי ומאבק בכנסיה הקתולית נגדו.
2.00 שעת כושר.
2.10 מי מפחד מאופרה: סידרה בת 8 פרקים של קטעי אופרה מלווים בדברי קישור של ג'ון סאתרלנד עם בובות תיאטרון. פרק ראשון: בת הגדוד, אופרה מאת דוניצטי.
2.40 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
3.00 רחוב סומסום 104: קיפי המטמטן.
3.30 החבורה של מרפי: פרק 7.
4.00 משחק גמר טניס גברים. שידור ישיר מוימבלדון.
5.00 ערב חדש. מנחה גדעון רייכר.

# רדיו

## קול המוסיקה

07.07 אנטון דייכה "תמונה" לקרן אנגלית ותזמורת (ת. הולינגר / תז. הקונצרטגבאו / ד. זינמן); רוסיני: הפתיחה "וילהלם טל" (תז. פילהרמונית / ר. מוטי).
07.30 שחרית מוסיקלית – פגניני: "לה קמפנלה", קונצ'רטו מס. 2 בסי מינור לכנור ותז. (ס. אקארדו / הסימפ. הלונדונית / ש. דיטואה); אופנבך: קטעים מתוך האופרה "הלנה היפה" (ר. דסי / ק. דבו / ל. ברטון / ז. קלמן / מ. רז / ב דמיני / ג. ריי / א. דוניה / מקה. ריימון סיינט פול / תז. לאמורה / ז. גרסייה); גונו: סימפוניה מס. 2 במי במול מג'ור (הפיל הרומנית / ד' לואי פסי).
09.30 קונצרט בוקר – גלזונוב: "תמונות באולם" – סוויטה (תז. בוחום / א. מגה); ברהמס: קונצ'רטו כפול, לכנור, צ'לו ותזמורת (ג. קרמר / מ. מייסקי / הפיל. הוינאית / ל. ברנשטיין); שוברט: סונטה לפסנתר בסי במול מג'ור (ד. 960) (ס. בישוף קובצ'ביץ); מוצרט: סימפוניה מס. 38 ברה מג'ור "פראג" ק. 504 (הקאמ. האנגלית / ג' טייט).
12.05 אבנים באולפן – ש. פוקסון – היימן, פסנתר – י. גלבוע: "את אשר סיפרת לי הרוח המזרחית" (6 מבואות לירושלים): מ. בן־שחר בריטון / ר. בריניב, פסנתר: מבחר שירי ורדי, טוסטי, גסטלדון וקורדיין.
13.00 קונצרט צהריים – דיקא: שוליית הקוסם (סיינט מרטין); פגניני: סונטה "בריה לאיזה" (פ. אקרדו / הקאמ. של אירופה / פ. סמפוני); אנכקו: רפסודיה רומנית מס. 2 (תז. פיל. של מונטה קרלו / ל. פוסטר); שוסטקוביץ: קונצ'רטו לפסנתר, חצוצרה ותזמורת (ד. שוסטקוביץ הבכר / ג' תומפסון / אי מוזיצי ממונטריאול); ראבל: "רפניס וכלואה" סוויטה מס. 2 (הסימפ. מיוסטון / ס. סקוסייבקי).
16.00 קונצרט מנחה – ארק: פתיחה מס. 8 בסול מינור (אקדמיה למוסיקה עתיקה / כ. הוגוורד); בוקריני: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לצ'לו ותזמורת (מ. זנדרון / תז. "לאמורה" / פ. קסלט); רספיגי: "חלונות הכנסיה" (תז. פילהרמוניה / ג'. סיימון); שוברט: שלישייה לכנור, צ'לו ופסנתר, אופ. 100 במי במול מג'ור (טריו בורודין); מוצרט: קונצ'רטו מס. 27 בסי במול מג'ור לפסנתר ותזמורת ק. 595 (ק. קרזון / הקאמ. האנגלית / ב. בריטן).
18.30 מוסיקה ליום ראשון – באך: קנטטה מס. 39 "פרוס לרעב לחמך" (א. רייכלט / ב. שילד / ב. אבל / מקה. שיץ מהיילברון / הקאמ. של וירטמברג / פ. הרנר); היידן: מיסה בסי במול מג'ור – מיסת תרזה (א. ספורנברג / ב. גריבי / ג'. מיטצ'ינסון / ת. קראוזה / מקה. קלג' סיינט ג'והן מקמברידג' / תז. סיינט מרטין / ג'. גסט); פורה: מיסה לקולות נשים ואורגן (אנסמבל "אודיס נובה" מפאריס / ז' סוריס); פורה: "אווה וויזה" אופ. 65 כמ. 1 (אנסמבל "אודיס נובה).
20.05 ערב טוב – באך: פרלודים ופוגות מס. 22, 33, 24 מתוך "הפסנתר המושווה", חלק א' וק. גילברט, צ'מבלו).
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – התזמורת הקאמרית הישראלית – יואב תלמי המקהלה הקאמרית ההולנדית – ג'ון אולדיס – יצירות מאת הנדל ושובט, קונצרט סיום העונה.
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

12.05 "בערוגות הבושם".
14.06 תכניות לילדים – "שירים הם חברים של ספורים": "לקום בבוקר" מאת דבורה עומר: "ציטי ציטי בגג בגג" מאת איאן פלמינג: לקראת שידור
14.45 "תתול בשק".
15.30 "עולם המדע" (ש.ש).
16.05 "שאלה של טעם" (ש.ש).
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – שידורים לימי התופשה "תל־אביב, הדור הראשון", 1906־1936: מ"אחוזת בית" לתל אביב".
19.05 "מחשבת ישראל".
22.05 "תפוח ועץ" – קו פתוח למאזינים על הקשר והפער בין הורים לילדיהם.

## רשת א'

11.30 השכלה ודעת לכל – צרפתית למתקדמים: שעור מס' 36.

## רשת ב'

18.06 מסיבת עתונאים.
18.45 היום בספורט.
19.35 עם ישראל – ענינים יהודיים בעולם.
20.05 "אזמר בשבחין" – פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 תזמורות כלי־נשיפה בבקשתך.
23.05 צלצול שלישי.

## רשת ג'

18.06 מצעד הפזי הלועזיים.
21.05 ארום עתיק.

## גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת: התפתחות כח המגן העברי: ארץ ישראל ומלחמת העולם השניה. מרצה דר' מאיר פעיל.
16.05 "רדיו ספורט".
17.50 יומן ספורט.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.40 משירי הלהקות הצבאיות.
23.55 "שיחת הצות" – עם הטופרת יהודית הנדל.

# דבר ספורט

# ישראל – אורוגוואי 79:84 במשחק פתיחה ירוד והססני

**יוסי הורנברג מספרד**

נבחרת ישראל בכדורסל פתחה אמש ברגל ימין את משחקיה באליפות העולם בכדורסל, כשניצחה את אורוגוואי 79:84.

ישראל השיגה את נצחונה בדרך הקשה. למרות שהוליכה ברוב דקות המשחק, באו דקות הסיום וגרמו להרבה דפיקות לב במחנה הישראלי. לא אחת נראו הישראלים חסרי אונים מול לחיצתם של האורוגוואים.

כוכב המשחק היה ללא ספק האורוגוואי לאסוף, שלחם כארי בהגנה וקלע ברציפות.

לאסוף היה האיש שירע להתעלות ברגעי המשבר של הנבחרת.

לעומת זאת היה משחקו של לאבן מרסר באופק למדי. הוא לא בלט בתקפה וגילה עצבנות בהגנה, דבר שגרם להוצאתו מהמשחק בגלל 5 עבירות אישיות בדקה ה־34.

למיקי ברקוביץ היו עליות וירידות במשחק. להוציא כמה מבצעי כדורסל מהממים, הוא הרבה להחטיא ולאבד כדורים.

חברו דורון ג'מצ'י לא היה במיטבו, דבר שאילץ את צבי שרף להושיבו על ספסל המחליפים.

חן ליפין פתח את המשחק היטב אך בהמשך הוא נראה עייף. מחליפו עדי גורדון הצליח לבצע את המוטל עליו בדקות הסיום.

דורון שפע ומוטי דניאל שהחליפו לעתים קרובות את ברקוביץ וג'מצ'י התקשו להסתדר עם הגנתה הנוקשה של אורוגוואי. מוטי דניאל הצטיין במחצית השניה בשמירה מעולה על כוכב אורוגוואי לופז.

למזלה של ישראל שיחק כוכב אורוגוואי לופז את משחקו הגרוע ביותר בתקופה האחרונה. הוא הרבה להחטיא מכבבי קליעה נוחים ואף לאבד כדורים פשוטים.

ישראל פתחה את המשחק היטב והוליכה 0:5. אורוגוואי לא נבהלה ועלתה ליתרון 7:8, אבל שאננותה של אורוגוואי אפשרה לישראל להוליך ברוב דקות המחצית הראשונה ביתרון שנע בין 4 ל־9 נקודות.

לקראת סיום המחצית הוליכה ישראל 28:40, אך האורוגוואים במאמץ אחרון הצליחו לצמק בסיום את התוצאה ל־46:38.

את המחצית השניה פתחה אורוגוואי בסערה. תוך 5 דקות נמחק יתרונה של ישראל ואורוגוואי אף עלתה ליתרון 54:59.

ישראל לא נבהלה ובמשחק מבוקר הצליחה לנצל את איבודי הכדור של אורוגוואי כדי לעלות ליתרון 61:63.

בהמשך גדל יתרונה של ישראל בהדרגה.

בדקות הסיום ניצלו האורוגוואים רפיון ישראלי כדי לצמק את הפער 17 שניות לסיום (82:79). אך ההחטאה של לופז סתמה את הגולל על תקוותם לחולל מהפך.

שפטו: גרביץ' מיוגוסלאויה ווילנר מקנדה לעיני 3,500 צופים.

נקודות לישראל: לאסוף (25), ברקוביץ' (13), ליפין (13), מרסר (11), שפע (6), ג'מצ'י (6), דניאל (6), גורדון (4).

נקודות לאורוגוואי: פיירי (18), מקול (17), בנייז (16), לופז (10), פינארד (9), סיטו (7), פרדונו (2).

## טקס פולקלור במונדובסקט 86

טקס יפה בו שולב הפולקלור הספרדי המסורתי פתח אתמול את משחקי אליפות העולם בכדורסל.

נערות לבושות לבושים ספרדיים מסורתיים ובידיהן סלסלות הוליכו את המשלחות לעבר הפרקט. כל נבחרת צעדה אחרי דגלה. את הדגל הישראלי נשא ידיד המשלחות שמעון מזרחי. לידו צעדו המנהל עמיקם שפירא, הרופא ד"ר חיים רסס והצוות המאמנים צבי שרף והעוזר משה ויינקרנץ.

המשקיף הרשמי של פיב"א בבית הישראלי הוא מקודנו הבלגי ליאון ואנדל.

## הערב: ישראל אנגולה

הערב בשעה 8 (שעון ישראל) תקיים ישראל את משחקה השני באליפות נגד נבחרת אנגולה. תהיה זו התמודדות ראשונה בין שתי הנבחרות.

אנגולה נחשבת לנבחרת החלשה בבית שלנו. בנבחרת זו אין "ענקים" והשחקן הגבוה בשורותיה מגיע לגובה של 2.02 מ'.

המאמן הישראלי צבי שרף עובד יותר על הצד הפסיכולוגי ומדריך את השחקנים שלא יזלזלו ביריבתם, מהסיבה שבחשבון סופי יתכן שנצחון הערב יסייע לישראל להעפיל לשלב השני.

עדיין קשה לדעת כמה נצחונות יספיקו כדי להכלל בין ה־12 בשלב השני.

במשחק נוסף הערב יתמודדו (ב־10 שעון ישראל) נבחרות ברה"מ וקובה.

# קובה – התעלומה של הבית הישראלי

מאת שליחנו המיוחד בספרד

התעלומה הגדולה בבית הישראלי היא נבחרת קובה. בבית המלון הם מנסים להתרחק מכולם. המלווים לעומת זאת חביבים ומחייכים לכל עבר.

קובה היא מדינה סגורה ולכן לא זורמים פרסים רבים עליה. "הכדורסל באי הקובני אינו מפותח במיוחד", מסר אחד העתונאים המלווים את המשלחת, אבל אתמול הם הכינו לנו הפתעה גדולה כשהפגינו כדורסל מצויין נגד האוסטרלים.

כל שחקני הנבחרת הקובנית שם סטודנטים שאינם מקבלים שכר על משחקם. על הכדורסל הישראלי הם שמעו וליקטו פרטים, רק כשהגיעו לאל־פארל.

לקובנים אין קשיי תקשורת בעיר משום שכולם דוברים ספרדית.

הענק שחום העור של ישראל לאבן מארסר מעורר עניין במחנה הקובני. הם ניסו לדלות כאן פרטים על המתאזרחים בישראל.

מסתבר, כי הכדורעף הוא הספורט הלאומי בקובה ורוב בני הנוער עוסקים בו. מאז אולימפיאדת מינכן ב־1972, בה נטלה קובה את מדלית הארד, נמצא הכדורסל שלה בנסיגה וכאן בספרד היא תנסה לשקם את עצמה.

## האוסטרלים גירשו את שרף מאימונם אבל נתנו כרטיס כניסה לוינקרנץ

**יוסי הורנברג מספרד**

הנבחרות באל פארל שוכנו במלון אחד, כל אחת בקומה נפרדת ● הישראלים בקומה ל' ברה"מ תהיה האלופה ● ארל וילאמס נותן לקבוצת פארול המקומית כנראה נוכח הסיפורים מישראל ● בעיר הספרדית התקיימה תחרות קישוט תלבושת לאורה התעיד עליזה ושמחה ● ישראלים רבים באו לעודד הנבחרת ואורים אף השיגו כניסה חופשית בהעמידם פני עיתונאים וצלמים.

●●● שחקני כל הנבחרות המשחקות בעיר אל פארל התמקמו במלון אחד. כל נבחרת קיבלה קומה שלמה.

קשה להגיד שקיימים יחסים מיוחדים בין השחקנים. הישראלים והרוסים כבר מכירים ותיקים ואינם מתרגשים מן הפגישה. עד כה לא נוצרו מגעים בין שחקני אנגולה וקובה לבין שחקני ישראל●●●

●●● בטוטו שנערך במחנה הישראלי הוחלט בלי עוררין שנבחרת ברה"מ היא המועמדת מספר אחת לתואר העולמי. על יתר המקומות הראשונים יאבקו נבחרות ספרד וארצות הברית●●●

●●● העיר אל פארל נמצאת בצפון מערב ספרד על חוף האוקיאנוס האטלנטי. בעיר 85.000 תושבים שקיבלו בחמימות את אורחי "מונדובסקט 86". כל בקשה נענית במהירות. כאן לא מכירים את המילה אי־אפשר. הכל משתדלים ומנסים לעזור. ●●●

●●● כל יום שעובר מקנה למארחים יותר נסיון באירוח. אין ספק – ספרד היא מעצמת ספורט וזה מורגש. האולם בו תשחק נבחרת ישראל נקרא "פאבליון־דה־מלטה". אולם מרהיב ביופיו. התכולה כ־5000 מקומות. בעיר פארול יש קבוצה בליגה הלאומית והתושבים משתפשפים במשחק הזה. העיריה הוליכה על הלון הראווה המקושט ביותר והתחרות יצרה תפאורה מרהיבה של ססגוניות חגיגית●●●

●●● כמו תמיד, הגיעו לעיר ישראלים רבים לעודד את הנבחרת. הישראלים התקבצו ממקומות שונים ביבשת וגם מישראל והם מעניקים חום ותמיכה לשחקנים שלנו. כדי לחסוך בהוצאות הם מנסים להתחזות לעתונאים וצלמים ובעזרת קודרים דוברי ספרדית. הכל עובד וכמה ישראלים זכו לכניסה חופשית (מחיר הכרטיסים לאליפות מסתכמים ב־300 דולר). בין "המתפלחים" ניתן לזהות אנשים מאד מכובדים בישראל●●●

●●● ארל וילאמס שאמור היה לשחק בעונה הבאה בקבוצת פרול המקומית בליגה הלאומית, ניתק מגע עם המועדון. יתכן שהמנהלים שמעו הרבה סיפורים על וילאמס מהישראלים כאן והשתכנעו שלא להתקשר אתו●●●

●●● משלחת אוסטרליה נחשבת לשתצבית בבית שלנו. זהו הרושם המתקבל בלובי של המלון. הם מרגישים היטב בקלילות שלהם. תמיד אפשר למצוא אותם כבר עם כוסית ביד. אשר לכדורסל לא ידוע הרבה על רמתם●●●

●●● שחקני ישראל שהתאמנו אחרי אוסטרליה הקדימו לבוא וגורשו מיד החוצה. המאמן צביקה שרף, עבר לצד אחר וניסה להעיף עין על האימון אך האוסטרלים דאגו לשלוח שוטר מקומי שיוציא את המאמן הישראלי החוצה●●● ●●● כלי ברירה נשלף האיש המיוחד שלנו לאירועים כאלה – עוזר המאמן משה ויינקרנץ בעל פני הילד קיבל כרטיס שהעניק לו כניסה חופשית והוא עקב אחרי האוסטרלים●●●

●●● אצל הרוסים, למשל, אין בעיות. הם מתאמנים תמיד אחרינו ושחקני ישראל ממשיכים לשבת על הספסל ולהתבונן בהתפעלות על מבצעי סיבוב חבריה. אין מה לעשות, קבוצה גדולה. מי שחסר בנוף הרוסי הוא המאמן הותיק אלכסנדר גומלסקי שאיבד סופית את משרתו למאמן המצליח ולדימיר אבוקוב, שהיה בעבר מאמן נבחרת הנוער הרוסית●●●

# נאווארטילובה זכתה בפעם ה־7 בווימבלדון

**ניצחה במשחק הגמר את הצ'כית מנדליקובה 6:7, 3:6 ● השתוותה את שיאה של סוזן לנגלן – חמש זכיות רצופות**

מלכת הטניס, מרטינה נאווארטילובה, מקבלת בפעם השביעית את צלחת הכסף המסורתית בווימבלדון מידי קייטי גודפריי בת ה־90 שהיתה אלופת וימבלדון ב־1924 – 1926.

מרטינה נאווארטילובה אלופת וימבלדון בפעם השביעית. בתום מאבק עיקש, שנמשך שעה ו־12 דקות, גברה הטניסאית מספר אחת בעולם על הצ'כית חנה מנדליקובה 6:7, 3:6.

מרטינה, שהצליחה להפוך פיגור של 5:2 לנצחון במערכה הראשונה, הזילה אף דמעה של שמחה לאחר הזכיה, הוכיחה פעם נוספת, כי אין לה כיום מתחרות. קהל חובבי הטניס, שישב באיצטדיון, ידע להודות לה בתשואות על זכיה החמישית ברציפות בטורניר, הנחשב לאליפות העולם הבלתי רשמית.

חנה מנדליקובה, הצ'כית בת ה־24 (אגב, זו היתה הפעם הראשונה בה נפגשו במשחק הגמר שתי טניסאיות ילידות צ'כיה), שגברה בחצי־הגמר על האמריקאית כריס אוורט־לויד, המשיכה בתנופתה גם בפתיחת משחק הגמר. היא שלטה במשחק ושלחה כדורים מדוייקים לפינות המגרש מבלי שיריבתה הצליחה לעמוד בקצב שלה. עד מהרה רכשה מנדליקובה יתרון משכנע 2:5 במערכה הראשונה. רק "גיים" אחד היה חסר לה כדי להשלים נצחון במערכה זו.

אולם כאן באה ההתאוששות הגדולה של מרטינה, שהצליחה לזכות בשלושה משחקונים רצופים כדי להשוות ל־5:5, בזכות חבטות פתיחה מדהימות בעוצמתן.

בשובר השיוויון לא הצליחה מנדליקובה להוות יריבה שקולה לנאווארטילובה וזו הסתיים בנצחון מוחץ (1:7) של האלופה, שהעניק לה את הזכיה במערכה מזלה.

ה"גיים" הרביעי במערכה השניה היה המכריע. נאווארטילובה הצליחה לשבור בו את חבטות הפתיחה של יריבתה ולא התקשתה לסיים את המערכה בנצחון קל יחסית 3:6.

בזכיתה החמישית ברציפות בטורניר וימבלדון השוותה מרטינה נאווארטילובה את שיאה של הצרפתיה סוזאן לאנגלן, שנקבע בתחילת שנות ה־20 (1919 – 1923). סכום זכיותיה עלה בעקבות נצחונה אתמול ל־10,857,324 דולאר. אתמול נטלה פרס של 189,000 דולאר.

למנדליקובה היה זה הפסד שני בגמר וימבלדון. לראשונה העפילה לגמר ב־1981 והפסידה לכריס אוורט־לויד, במשחק בו זכתה בארבעה משחקונים בלבד.

אתמול, היתה זו מנדליקובה אחרת לגמרי. דומה לזו שזכתה בספטמבר האחרון בתואר האמריקאי. מבריקה יותר ונמרצת יותר, אבל כנראה לא מספיק כדי להתגבר על נאווארטילובה הכל־יכולה.

אגב, נאווארטילובה נוצחה בפעם האחרונה בווימבלדון בשנת 1981. מנצחתה אז היתה חנה מנדליקובה, שגברה עליה בשלב חצי־הגמר.

עד למשחק הגמר איבדה נאווארטילובה 25 משחקונים בלבד. רק ארבע פעמים הצליחו יריבותיה לשבור את חבטות הפתיחה שלה.

כזכור ערקה נאווארטילובה מארצה לארה"ב בשנת 1975. בסוף החודש היא תחזור למולדתה, כחברה בנבחרת ארה"ב למשחקי גביע הפדרציה – אליפות העולם לקבוצות.

### נשבר שיא הצופים בווימבלדון

שיא הצופים במשחקי וימבלדון ישבר ככל הנראה באליפות הנוכחית – כך נמסר אתמול מהוועדה המארגנת.

ב־11 הימים הראשונים של הטורניר חזו במשחקים 359,249 צופים, ב־3057 יותר מאשר אשתקד.

שיא הצופים לשבועיים של המשחקים (הטורניר יסתיים היום) נקבע ב־1985 397,983.

ביום שישי, במשחקי חצי־גמר הגברים, חזו 22,575 צופים, ב־738 יותר מאשר אשתקד.

# היום: בקר – לנדל בגמר וימבלדון

הגמר הקלאסי של וימבלדון יהיה היום אחה"צ. אלוף אשתקד, המערב־גרמני בוריס בקר, יתמודד עם הטניסאי הטוב בעולם, הצ'כי איוון לנדל.

עבור לנדל זהו גמר וימבלדון הראשון בקריירה שלו. בקר, למרות שהוא בן 18 בלבד, השתתף כבר במעמד זה, אשתקד, והפך למנצח הצעיר ביותר בתולדות וימבלדון.

ביום שישי זכה בקר בנצחונו ה־13 ברציפות בוימבלדון, כשגבר בחצי־הגמר על הצרפתי אנרי לקונט 2:6, 4:6, 7:6, 3:6.

בעקבות נצחונו הוכתר בקר ע"י חבריו הטניסאים כטניסאי הטוב בעולם על מגרשי הדשא.

איוואן לנדל, שלא הסתיר את כוונתו לצרף את תואר וימבלדון לשני תאריו הצרפתיים ולתואר האמריקאי שזכה עד כה. נאלץ ל"זיעה" לפני שגבר בחצי־הגמר השני על הענק היוגוסלאבי (1:98 מ') סלובודן ז'יבוינוביץ' 2:6, 7:6, 3:6, 7:6 4:6.

הקרב היום יהיה מאבק איתנים בין שני טניסאים מעולים. בששת משחקיו עד לגמר חבט בקר 91 "אסים". רק ארבע פעמים הצליחו חבריו לשבור את חבטות הפתיחה שלו. הוא איבד רק שתי מערכות עד למשחק הגמר.

גם ללנדל יש חבטות פתיחה מצויינות. למרות שהצליח "להכניס" רק 53 אסים עד כה. לנדל איבד עד כה ארבע מערכות בדרך לגמר. שתיים נגד האמריקאי טים מאיוט ברבע הגמר ושתיים שלשום נגד היוגוסלאבי המפתיע.

# שחייני שווייץ מובילים בסיכום היום הראשון בשמונה האומות

**שגב פורת שחה ב־400 חופשי לאליפות העולם ● שטיגמן הפתיע ב־100 חזה כשניצח את הבלגי דאגון ● נשות ישראל הפגינו יכולת דלה ● נשברו שלושה שיאי טורניר ו־2 שיאי נורווגיה**

מאת ניסן פרידמן

נבחרת שווייץ מובילה בכבתה בראשות הטבלה בסיכום היום הראשון של טורניר 8 האומות בשחיה. שלושה שיאי טורניר נשברו במימי הבריכה של אוניברסיטת תל־אביב, ושני שיאים חדשים חוגגת נורווגיה. למטבע הישראלי היה אתמול שני צדדים: הצד העצוב, הנשים, שדורגו אחרונות במרבית המשחים והציגו יכולת דלה; הצד המעודד, הגברים, שזכו בשתי מדליות זהב, 2 מכסף ו־2 מארד.

בסיכום דורגה ישראל רביעית, בגלל חולשת הנשים. מאושר מכל שחייני הנבחרת המארחת היה שגב פורת בן ה־18 מקיבוץ דפנה. הכשרון המבטיח הזה בעל העיניים הבורקות, ניצח במשחה 400 מטר חופשי, בזמן מצויין – 4:01.40 ד', ובנוסף למדלית הזהב זכה בפרס נאה, כרטיס השתתפות באליפות העולם. בחלקו של שחיין הגב, אייל שטיגמן, נפל הכבוד לזכות ב"זהב" הישראלי הראשון. תוך כדי שחיה חלקה ובטוחה הפתיע שטיגמן את המועמד הבטוח לנצחון, אסיין דאגון מבלגיה. שלשום היה זה שטיגמן שעודד מהיציע את הבחורים מנבחרת הכדורמים שנאבקו בבריכה מול וולס. הפעם היה זה תורם של סנונית וחבריו לעודד את השחיין, שנענה להם וקבע זמן טוב – 1:05.85 ד'.

כבר במשחה הראשון אתמול רכש זוהר וייס מדליה ראשונה עבור המדינה המארחת. הזינוק למשחה המהיר ביותר, 100 מטר חופשי, הבליט את השווייצי סטפן ואלרי. שניים אמנם ראשונו (בקבעו שיא טורניר חדש – 51.18 ש'), אך וייס הצליח להיצמד אליו ולזכות ב"כסף", בזמן של 53.45 ש'.

ערן גרומי, המצוי בכושר לא רע בקיץ הזה, השיג את מדלית הארד במשחה 200 מטר גב בזמן של 2:13.01 ד'. דוד קליין זכה במדלית הכסף במשחה 200 מטר פרפר בזמן של 2:08.13 ד', ונבחרת השליחים 100X4 מטר מעורב השלימה מדליה בכל משחה, כשדורגה שלישית בזמן של 3:59.33 ד'.

הנשים הנורווגיות שיפרו שני שיאים – אידן ראלבי שזכתה ב"זהב" ב־400 מטר חופשי (4:16.30 ד'), קבעה גם שיא טורניר חדש. נבחרת נשות נורווגיה זכתה ב"זהב" ב־100X4 מטר חופשי, בזמן של 4:23.30 ד'. שיא משחקים נאה.

רושם טוב במיוחד הותירה הבלגית, אינגריד למפרר, בעלת ארד אולימפי, שניצחה בקלי במשחה 100 מטר חזה, בזמן של 1:12.51 ד'. התוצאות: גברים – 100 חופשי: 1. סטפן ואלרי (שווייץ) 51.18, 2. זוהר וייס (ישראל) 53.45, 3. אקה סודגר (נורווגיה) 54.12. 200 גב: 1. פטריק פארלנד (שווייץ) 2:09.88, 2. וסטלי סודלס (נורווגיה) 2:12.17, 3. ערן גרומי (ישראל) 2:13.01. 100 חזה: 1. אייל שטיגמן (ישראל) 1:05.85, 2. אסיין דאגון (בלגיה) 1:06.42, 3. אולסן ואבריק (נורווגיה) 1:06.69. 200 פרפר: 1. דיידיר טאופיל (שווייץ) 2:07.95, 2. דוד קליין (ישראל) 2:08.13, 3. ג'וקה הימונן (פינלנד) 2:11.54. 400 חופשי: 1. שגב פורת (ישראל) 4:01.40, 2. אנתוני די (וולס) 4:02.30, 3. ג'ים־מארי ארנולד (בלגיה) 4:04.30. 100X4 מעורב: 1. שווייץ 3:55.22, 2. נורווגיה 3:58.96, 3. ישראל (גרומי, שטיגמן, שנל, וייס) 3:59.33.

נשים – 100 חופשי: 1. ספטי סייביל (שווייץ) 59.17, 2. נגסי אבלגן (בלגיה) 59.52, 3. מייקה הייראס (פינלנד) 59.76. 200 גב: 1. מאיק ריקטור (בלגיה) 2:22.48, 2. קתרין בומסטד (נורווגיה) 2:22.67, 3. אווה קסולה (פינלנד) 2:25.58. 100 חזה: 1. אינגריד למפרר (בלגיה) 1:12.51, 2. קלר סוקר (וולס) 1:14.04, 3. הלן ברונסטד (נורווגיה) 1:14.27. 200 פרפר: 1. קרול ברוק (שווייץ) 2:20.50, 2. שנטל דאק (בלגיה) 2:26.70, 3. ריסט כנס (נורווגיה) 2:26.80. 400 חופשי: 1. אידן ראלבי (נורווגיה) 4:16.30, 2. איזאבל ארנולד (בלגיה) 4:25.95, 3. נאדיה קרוגר (שווייץ) 4:28.98. 100X4 מעורב: 1. נורווגיה 4:23.30, 2. בלגיה 4:26.74, 3. שווייץ 4:32.98.

**טבלת היום הראשון**

| נבחרת | כללי | גברים | נשים |
|---|---|---|---|
| 1. שווייץ | 89 | 56 | 33 |
| 2. נורווגיה | 73 | 40 | 33 |
| 3. בלגיה | 70 | 31 | 39 |
| 4. ישראל | 65 | 50 | 15 |
| 5. פינלנד | 51 | 28 | 23 |
| 6. וולס | 51 | 29 | 22 |
| 7. אירלנד | 33 | 18 | 15 |

**טבלת המדליות**

| נבחרת | זהב | כסף | ארד |
|---|---|---|---|
| שווייץ | 6 | 0 | 2 |
| נורווגיה | 2 | 3 | 4 |
| בלגיה | 2 | 5 | 1 |
| ישראל | 2 | 2 | 2 |
| וולס | 0 | 2 | 0 |
| פינלנד | 0 | 0 | 5 |
| אירלנד | 0 | 0 | 0 |

### מדלית "8 האומות" לנשיא המדינה

מדלית ההוקרה של "מפעל 8 האומות" בשחיה ובכדורמים, תוענק בסוף השבוע לנשיא המדינה, חיים הרצוג, על ידי נשיא המטה, עמי שלף, ויו"ר המטה, צבי ראטרס, בטקס חגיגי שנערך במשכן נשיאי ישראל בירושלים. הנשיא אירח לפגישה חגיגית את ראשי המשלחות מחו"ל, והדבריו הוכיח בקיאות יתרה בנעשה בספורט המים בפרט ובשאר ענפי הספורט בכלל.

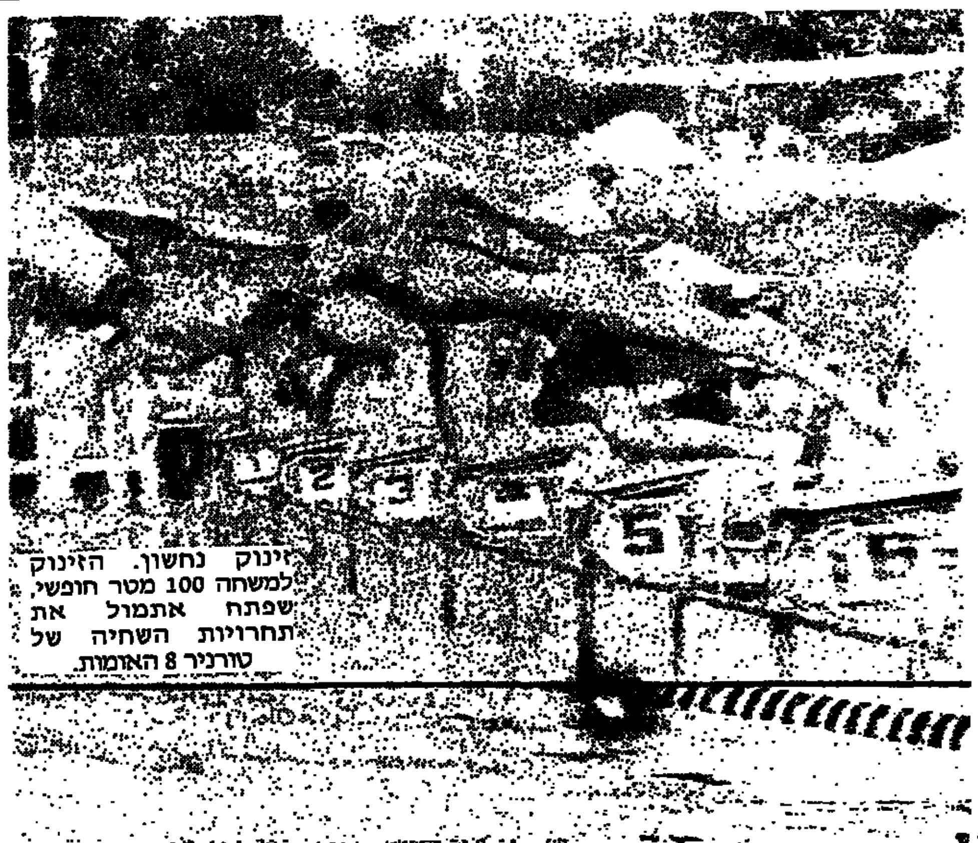

זינוק נחשון. הזינוק למשחה 100 מטר חופשי, שפתח אתמול את תחרויות השחיה של טורניר 8 האומות.

יש! זועק אייל שטיגמן באושר ומניף אגרוף קמוץ לאחר נצחונו המפתיע במשחה 100 מטר גב, שהנחיל לישראל מדלית זהב ראשונה בטורניר.

סנונית ראשונה. כוכב נבחרת הכדורמים של ישראל, טל סנונית, מול מגן סקוטי. הנצחון על סקוטלנד 7:8 העניק לישראל את האליפות.

# ישראל זכתה בטורניר הכדורמים ב־8 האומות

מאת ניסן פרידמן

נבחרת ישראל זכתה אמש במקום הראשון בטורניר הכדורמים של מפעל 8 האומות, לאחר שניצחה בכל חמשת משחקיה. כוכב הנבחרת, טל סנונית, שהבקיע 16 שערים, הוכתר ל"מלך השערים" של הטורניר.

משחק ההכתרה נערך אתמול בבוקר בבריכת האוניברסיטה בתל־אביב. שתי המועמדות הגדולות לזכיה, סקוטלנד הצעירה והשאפתנית נאבקה בישראל המארחת. כשנותרו 4 שניות לסיום, הורה הלוח האלקטרוני: תיקו 7:7. אולם אז פרץ עופר פרידמן, מהבולטים בטורניר, והבקיע שער בנצחון יקר, 7:8 לישראל. את השערים לישראל הבקיעה סנונית 4, פרידמן 2, קניץ ופלג 1 כ"א.

במשחק הנעילה אמש גברה ישראל על בלגיה 7:13. שערים לישראל: קניץ 4, סנונית 3, שמיר 2, ויהקן 1. שלשום הביסה ישראל את נורווגיה החלשה 7:20. לישראל הבקיעו: רהב ושמיר 4 כ"א, סנונית וקניץ 3 כ"א, פרידמן, לנג ובן־דרור 2 כ"א.

יתר התוצאות בסוף השבוע: סקוטלנד – וולס 7:7 במשחק על המקום השני; סקוטלנד – שווייץ 3:9; וולס – בלגיה 8:10; סקוטלנד – נורווגיה 10:14; בלגיה – שווייץ 4:14; וולס – שווייץ 7:10; בלגיה – נורווגיה 10:14.

**הטבלה הסופית**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1. | ישראל | 5 | 34:62 | 10 |
| 2. | סקוטלנד | 5 | 36:46 | 7 |
| 3. | וולס | 5 | 41:50 | 7 |
| 4. | בלגיה | 5 | 36:37 | 2 |
| 5. | שווייץ | 5 | 51:35 | 2 |
| 6. | נורווגיה | 5 | 79:43 | 0 |

המנצחים הראשונים. סטפן ואלרי משווייץ (מימין) בעל מדלית הזהב הראשונה בטורניר, וזוהר וייס, בעל המדליה הראשונה (כסף) של ישראל, מנצחי משחה 100 מטר חופשי

צילומים: אריה קנפר

# לברה"מ הסיכויים לזכות בתואר העולמי בכדורסל

מאת דוגלאס דומיניק, סופר "רויטרס" במדריד

כדורסלני ברה"מ הם המועמדים לזכות בתואר העולמי באליפות ה־10, שנפתחה אמש בספרד. יריבותיה העיקריות במאבק על התואר הן ארה"ב, יוגוסלאוויה והמארחת – ספרד.

ברה"מ רמזה על כוונותיה הרציניות לשמור על הכתר, בו זכתה באליפות הקודמת בקאלי, קולומביה, לפני ארבע שנים, כשנטלה את ראשות טורניר הזמנים שנערך לפני כחודש בבולגסיה. היא ניצחה במשחק הגמר את נבחרת ספרד 85:102, למרות העדרו של כוכבה ארווידס סאבוניס.

מאמן נבחרת ספרד, אנטוניו דיאז מיגואל, אמר אז: "ברה"מ היא המועמדת לזכיה במדלית זהב, גם ללא סאבוניס". עתה כשהתברר, כי הענק הצעיר חזר לכושרו והחלים כליל מפציעה ברגלו, השתפרו סיכויי הסובייטים.

בקאלי, ב־1982, "גנבו" הסובייטים את התואר מהאמריקאים בסל של השניה האחרונה. מאז לא נפגשו כדורסלנים משתי המדינות במסגרת רשמית. באולימפיאדת 1984 נמנע עימות בין שתי הנבחרות בגלל החרם שהטילו הרוסים על המשחקים.

ארה"ב אינה מייחסת חשיבות רבה לאליפות העולם. בעבר הציגו הנבחרות, שייצגו את האמריקאים במסגרת זו, חולשה שאינה מתאימה לכדורסלנים מ"מולדת הכדורסל". עד כה זכתה ארה"ב רק פעם בודדת בתואר העולמי (לעומת שלוש זכיות של הרוסים) בריו דה־ז'נירו 1954 – אליפות בה השתתפה אגב בפעם היחידה עד כה נבחרת ישראל. אולם אסור לשכוח שארה"ב היא האלופה האולימפית וסגנית אלופת העולם.

אגב, ארה"ב סובלת גם מהסכסוך שהתאחדות הכדורסל הבינלאומית (פיב"א) הצביעה נגד פתיחת האליפות לכדורסלנים מקצוענים, בקונגרס שנערך בשבוע שעבר בברצלונה.

האמריקאים לא הרשימו במשחקי המבחן, אך בוודאי ישתפרו בכל שהטורניר ילך ויכנס לשלביו המכריעים. כוכבם הוא שחקן הציר דייויד רובינסון, שדחה הצעה מהליגה המקצוענית עד לסיום לימודיו.

נבחרת מבטיחה אחרת היא יוגוסלאוויה, שמרבית כדורסלניה מוכרים לקהל הישראלי. בסגל היוגוסלאבי שישה, שנטלו חלק באליפות בקאלי, בה דורגה הנבחרת במקום השלישי. כוכב הנבחרת הוא כמובן דראזן פטרוביץ בן ה־21, שינסה להוליך את נבחרתו לזכיה שלישית בתולדותיה בתואר העולמי.

קדחת כדורסל אחוזה את ספרד מאז זכתה הנבחרת הספרדית במדלית הכסף האולימפית בלוס־אנג'לס. הענף הפך להיות השני בפופולאריותו במדינה זו אחרי הכדורגל.

אולם לספרד, רביעית בקאלי, יהיה יתרון הביתיות ויתכן שהם יוכלו לנצל זאת כדי להתקדם עד לשלב הסופי של המשחקים, דהיינו משחק הגמר.

שחקן המפתח של הנבחרת המקומית הוא הציר פרננדו מרטין מריאל־מאדריד, שיצטרף אחרי האליפות לשורות ה"טרייבלייזרס" מפורטלנד מליגת הא.ב.אי.

לראשונה בתולדות משחקי גביע העולם בכדורסל משתתפות בה 24 נבחרות, ששובצו בארבעה בתים. שלוש הראשונות בכל בית (המשחקים המוקדמים יערכו במאלגה, אלפארול, סאראגוסה וטאנריף) יעפילו לסיבוב השני, שמשחקיו יערכו בברצלונה ואוביידו. משחקי הגמר יערכו בין ה־17 וה־20 בחודש במאדריד.

בפתיחת תחרויות "רצון טוב" במוסקווה

# מאבק צמוד בשחייה בין ארה"ב וברה"מ

המאבק בין שחייני ארה"ב וברה"מ עמד במוקד התחרויות בבריכה במסגרת תחרויות "רצון טוב", הנערכות במוסקווה. כל אחת מהנבחרות נטלה עד כה שתי מדליות זהב.

המשחקים נפתחו רשמית אמש באיצטדיון "לנין", ואיפשרו לשחייני שתי המדינות להתמודד ביניהם לראשונה לאחר זמן רב. כזכור נמנע משחייני שתי המדינות להתחרות בכפיפה אחת בשתי האולימפיאדות האחרונות, במוסקווה (1980) ובלוס־אנג'לס (1984) בגלל החרם שהטילו מנהיגי שתי המדינות.

ארה"ב היא הנציגה המערבית היחידה בבריכה במוסקווה. היא שיגרה את הנבחרת השניה שלה והשאירה את כוכביה בבית. אלה ממשיכים בהכנותיהם לאליפות העולם שתהיה בחודש הבא במאדריד.

כוכב התחרויות אתמול היה הרוסי איגור פוליאנסקי, שפיגר רק במעט אחרי שיאו העולמי ב־200 מ' גב. הוא קבע זמן של 1:58.73 ד' (שיאו העולמי טוב ב־59 עשיריות השניה). בקארצו מרגי־ואבולוטובב פיגר אחריו בשניה וחצי. דימטרי וולקוב ניצח ב־100 מ' חזה 1:03.69 ד'.

את מדליות הזהב לאמריקאים השיגו ג'ון ויצ'ל ב־200 מ' חופשי (1:50.17 ד') וכריס אנגיל ב־100 מ' פרפר (54.23 ש').

בין הנשים הצטיינו המזרח־גרמניות, שגבלו שתי מדליות זהב ע"י בירטה וויגאנג ב־100 מ' פרפר (1:00.36 ד') וקריסטין קילבאס ב־200 מ' חופשי (2:01.91 ד').

הרומניה אנסה פאטראסקיו ניצחה ב־200 מ' גב (2:11.69 ד'), לפני שתי אמריקאיות. הבולגריה טאניה בוגומילובה ניצחה ב־100 מ' חזה (1:10.21 ד').

באורדה טומרובה (בת ה־37) ניצחה במרוץ המרתון לנשים, כשעברה מרחק של 42.195 ק"מ בתוך 2:33.35 ד'.

● בכדורסל לנשים סיגרו האמריקאיות נבחרת חזקה, שגברה אתמול על יוגוסלאוויה 53:72, בזכות 19 נקודות של שריל מילר, שהיתה שותפה לזכית הנבחרת במדלית הזהב האולימפית לפני שנתיים.

ברה"מ מוליכה בטבלת המדליות עם שמונה מדליות זהב, תשע כסף ושמונה ארד לפני ארה"ב (6־7־11), רומניה (2־1־0), מזרח־גרמניה (2־1־0) ובולגריה (1־1־0).

# הרמה במקסיקו הוקרבה על מזבח הכדאיות הכספית

**השפעת החום, דלילות החמצן ושעות המשחקים הלא נוחות – היו הגורמים שפגמו ברמה והיו ידועים מראש למארגנים ● חברות הטלוויזיה ששילמו הון עתק למארגנים הכתיבו את שעות המשחקים ● נבחרות שהגיעו לשיאן שילמו בהמשך את המחיר כאשר לא "עמדו על הרגליים"**

מאת יעקב ברדש

אחרי שדייגו ארמנדו מאראדונה הניף את הגביע בסיום משחק הגמר בין נבחרתו ארגנטינה למערב־גרמניה, ירד המסך על משחקי מקסיקו 1986. מכאן ואילך יתחילו הנבחרות, בכל שאר הגורמים השותפים להצגה הגדולה ביותר בתבל, להפיק את הלקחים כדי שבעוד ארבע שנים, באיטליה, נוכל לראות כדורגל טוב יותר.

## מקסיקו אינה מתאימה

המסקנה הראשונה המתבקשת מאליה היא: מקסיקו אינה המדינה המתאימה לארח את המונדיאל, על אחת כמה וכמה כאשר ההתאחדות הבינלאומית (פיפ"א) מתעקשת לשתף בגמר 24 ולא 16 נבחרות. בספרד, ב־1982, הגדלה לראשונה המסגרת וחרף הביקורת הנוקבת כל־כך, ספק אם באיטליה תצומצם המסגרת כל עוד עומד בראש פיפ"א הברזילאי ג'ואו הוואלנג'.

אלה שקבעו את מקסיקו כמקום שבו ייערכו משחקי המונדיאל לא לקחו בחשבון את השפעת החום והחמצן הדליל על יכולת השחקנים. ב־1970, כאשר אירחה מקסיקו את המונדיאל, כבר אז נתגלו ההשפעות השליליות על השחקנים. אולם לאחר שקולומביה פרשה מאירוח המשחקים התעקש ג'ואו הוואלנג' לקיים בכל מחיר את המשחקים במדינה דרום־אמריקאית. מאחר שלא נמצאה מועמדת אחרת, נפלה ההחלטה על מקסיקו, למרות שקנדה וארה"ב העלו את מועמדותן.

ראשי פיפ"א, אלה שצריך להיות להם ענין יותר מכל מישהו אחר בהצלחת משחקי הגביע העולמי, תקעו סכין בגב הכדורגלנים לא זו בלבד שהעדיפו את מקסיקו על פני מדינות אחרות, הרי שבעצם הסכמתם לקיים את המשחקים בשני מועדים: 12 בצהריים ו־4 אחה"צ, החליטו להעדיף רווחים כלכליים הנובעים מההסכם שחתמו על מכירת זכויות השידור של המשחקים על פני בריאות השחקנים.

יתר על כן: מארגני המשחקים, מתוך מטרה ברורה להכשיל נבחרות אירופאיות כמו גרמניה ובעיקר אנגליה, דאגו שמשחקיהן המוקדמים ייערכו במקומות לוהטים כמו מונטריי (בחום של 35 מעלות), כאשר יריבותיהן, כמו מרוקו למשל, רגילות לשחק בתנאים כאלה.

## הכסף קבע שעת המשחק

אפשר היה לקיים חלק מהמשחקים בשעות הערב, כאשר החום והלחות כבר היו פחות או יותר נורמליים. אולם הכספים הרבים שקיבלה פיפ"א "שיכנעו" את התאחדות הכדורגל הבינלאומית לקיים את המשחקים בשעות הרצויות לחברות הטלוויזיה, בגלל הפרש השעות שבין אירופה למקסיקו. גם ל־11 הספונסרים (באסא, קאנון, קאמל, צינזאנו, קוקה־קולה, פוג'י־פילם, אופל, ג'י.בי.סי. ג'ילט, פיליפס וסייקו) היה מה לאמר בענין. בכך הוקרבה בריאותם של השחקנים על מזבח רווחים כלכליים. וכאשר התנאים אינם מאפשרים למצות את כל היכולת, אין להתפלא איפוא שמשחקי מקסיקו 86', גם בגלל העובדה שעל הנבחרות נגזר לשחק יותר בגלל הרחבת המסגרת ל־24 נבחרות, לא איפשרו מראש תצוגת כדורגל שתלהיב את ההמונים בכל המשחקים.

## סיבוב א' – הילוך ראשון

במשחקי המשימה העיקרית של הנבחרות, בעיקר בסבוב הראשון, היתה להשיג נצחון, אפילו מינמאלי, כאשר השחקנים נמצאים בהילוך הראשון. בהמשך, כאשר הנבחרות כבר לא יכלו להרשות לעצמן "לוקסוס" כזה, בא לעולם המשחקים הגדולים של מקסיקו 86': צרפת – בראזיל, בלגיה – ברה"מ וספרד – דנמרק. המנצחות במשחקים אלה הטילו למערכה את כל כוכביהם וכוחותיהם. היו אלה משחקים מסוג "להיות או לחדול" היו נבחרות השוות, פחות או יותר, ביכולתן. אלה שניצחו בהתמודדויות האלה שילמו את המחיר בהמשך. אף לא אחת מהן היתה מסוגלת "לעמוד על הרגליים" ולמרות שהיו פייבוריטיות הודחו על־ידי נבחרות שעל הנייר היו נחותות מהן.

## הגרלה טובה לארגנטינה

יוצאת דופן היא נבחרת ארגנטינה. ההגרלה האירה לה פנים רק במשחקה האחרון, במעמד הגמר, הגיעה לשיאה. ארגנטינה נתקלה במערב־גרמניה שהגיעה לשיאה במשחק הצי־הגמר נגד צרפת ואשר עוררה רחמים במרבית דקות המשחק. חלוקת הכוחות של ארגנטינה היתה ממש יוצאת מהכלל ואין ספק כי גם להגרלה הנוחה יש חלק נכבד בזכייתה בתואר.

שורות אלה לא באו לתרץ את האכזבה החלקית ממשחקי הגביע העולמי. הן באו להסביר כי במקום כמו מקסיקו אי־אפשר – הגם אסור – לשחק בצורה חופשית. מי שמכין את המגבלות של המקום הזה ידע מראש כי המשחקים הגדולים יתקיימו רק כאשר לא יהיה מנוס. לכן מי שצפה שכל ערב יראה על מסך הטלוויזיה תצוגה מבריקה ומושלמת פשוט נתלה על אילן גבוה. הכדורגל כבר הפך מזמן לענף המעסיק פסיכולוגיים ומדענים הבאים לעזור ולשפר את הרמה. במקסיקו היה להם תפקיד חשוב ביותר בוויסות הכוחות ולולא הם יתכן שגם לא היינו זוכים לחזות באותם משחקים מרתקים הנוטעים בקרבנו את התקווה שבאיטליה, בתנאים יותר נורמליים, נחזה באליפות טובה יותר.

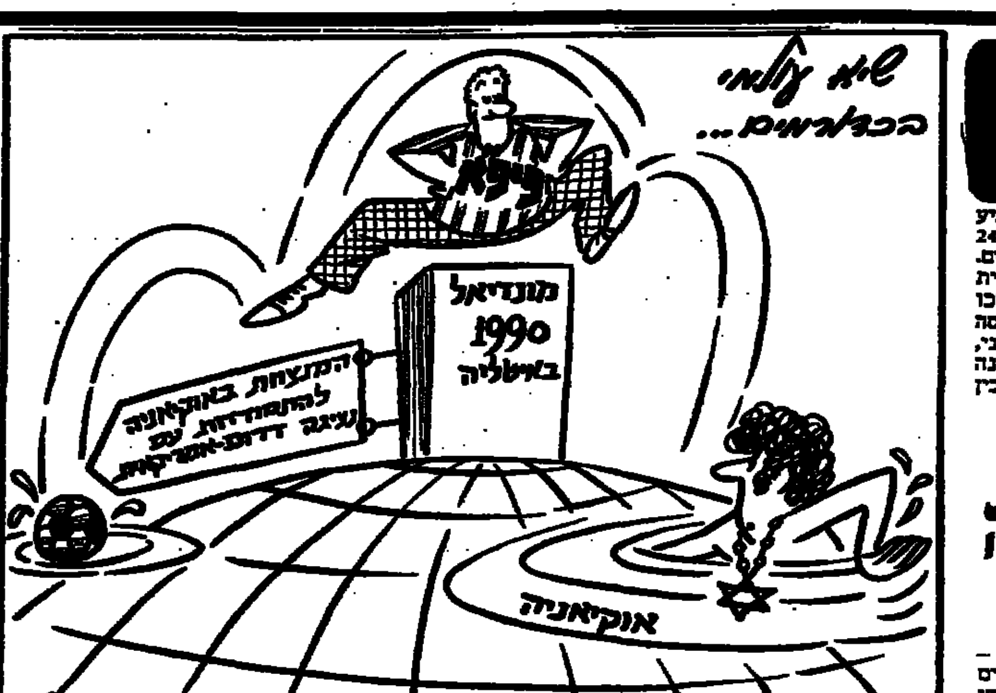

לנדל התאמץ ביום שישי מאד כדי לגבור על היוגוסלאוי הענק זיבוייינוביץ. היום הוא יצטרך להתאמץ אף יותר. מרטינה נוורטילובה, אלופה בפעם השביעית.

אלוף וימבלדון בוריס בקר בפעולה. בקר מקווה לחזור היום על ההצגה מאשתקד שהעניקה לו את התואר המכובד.

הטניסאית מספר אחת בעולם התעלתה אתמול על עצמה והפכה פיגור לנצחון על הצ'כית חנה מנדליקובה 3:6, 6:7

שער האליפות: חורחה בורוצ'אגה (משמאל) מכניע את שומאכר מול עיניו של בריגל

# עודד מכנס במו"מ עם הפועל כפ"ס

מאת אשר גולדשלגר

קבוצת הכדורגל של הפועל כפר־סבא מנהלת מו"מ עם חלוץ מכבי פ"ת עודד מכנס במטרה לרכשו לעונה הקרובה.

ה"סקורר" מפ"ת, היה מיועד לשחק בכפר־סבא בעונה שעברה. קבוצת השרון כבר חיזקה עצמה בשוער אלי שמיר, שחזר למועדון לאחר שתי עונות השאלה בשמשון ומכבי שעריים. שמיר ייצא, עם הקבוצה למחנה אימון ברומניה בתחילת חודש אוגוסט.

מאידך ישוב הקשר משה מסיקה לקבוצת האם שלו, מכבי נתניה. חברו משה בארון, שהגיע יחד עימו מנתניה, יישאר לצמיתות בהפועל כפר־סבא.

אלי יאני, שחזר להפועל כ"ס לאחר 2 עונות גלות בהפועל ת"א, הגיע את תקופתו לשוב גם העונה להפועל ת"א. מכל מקום אני איני מתכוון לשחק בעונה הקרובה בהפועל כ"ס.

ירדן כהן־וניסים כהן, שחקני בית"ר ת"א, שהושאלו אשתקד לקבוצות בית"ר ירושלים ובני יהודה, חזרו לקבוצתם בית"ר ת"א.

הכדורגלן ניסן כהן, שהושאל לבני יהודה, טרם זומן לאימוני בית"ר עד אשר יתברר מעמדו בבית המשפט.

# אפסו הסיכויים להצלת הפועל ר"ג

מאת משה כהן

רק נס יציל את קבוצת הכדורסל של הפועל ר"ג מפרוק. אמר אמש מזכיר מועצת פועלי נס ציונה מני ויצמן.

הצעתו לאחוד קבוצות הפועל ר"ג ונס ציונה ירדה מהפרק כיוון שאין מי שיכסה את חובות העבר של ר"ג המסתכמים ב־400,000 דולר.

# בית המשפט ידון מחר בשחרורו של אור גורן

מאת אשר גולדשלגר

בית המשפט המחוזי בת"א ידון מחר בתביעתו של כדורסלן מכבי ר"ג אור גורן לשחררו מקבוצתו ללא תנאי. גורן טוען, כי מכבי ר"ג לא עמדה בחוזה שחתמה עמו ועל כן הוא זכאי לשחרור.

בסוף השבוע דחה בית המשפט המחוזי את בקשת הכדורסלן יאיר בן עטר לקבל שחרור ממכבי ר"ג לכל קבוצה שיחפוץ.

כזכור דחה בית המשפט המחוזי גם את בקשת הכדורסלן אביר בינו להשתחרר מקבוצתו מכבי ר"ג.

## התעמלות

● רבקה רז (הפועל חולון) זכתה אתמול באליפות ישראל בהתעמלות אמנותית דרגה ב' בצברה 33.40 נקודות. שניה דורגה רות הורשטמידט עם 33.15 נקודות.

באליפות הקבוצתית זכתה הפועל חיפה עם 94.30 נקודות.

## טניס

● אליפות הטניס המסורתית "הכל נשאר במשפחה" החלה בסוף השבוע במרכז הטניס בת"ים בהשתתפות 300 טניסאים. בולטים אלופי עבר כיאיר ורטהיימר, אריה אבידן וגבי רובינצקי. 9 קטגוריות באליפות כאבות ובנים, נשים ובעלים, אחים ואחיות. התחרות בחסות "כלבו שלום" תימשך השבוע.

## אופניים

טל נשרי (ר"ג) ניצח אתמול במירוץ האופניים המסורתי לזכר דן גילת שנפל במלחמת יום הכיפורים. במסלולי סיבובים ומישורים בכפר שמריהו סיימו במקום השני אריה רוזנסל מגלגלי העץ האייל גרנות מהר הכרמל.

## גארי ליניקר התחתן בלסטר

"מלך השערים" של ה"מונדיאל", גארי ליניקר, שישחק בעונה הקרובה במדי ברצלונה הספרדית, התחתן אתמול בלסטר עם חברתו מילדות, מישל קוקין.

ליניקר יגיע לברצלונה לאחר שיסיים את ירח הדבש שלו בארה"ב.

## זאפאטה הגן על תוארו

הילאריו זאפאטה מפאנמה גבר אתמול בבאנילה על דודי בוי פנאלוסה מהפיליפינים והגן על תוארו העולמי באיגרוף במשקל זבוב.

# 14 קבוצות – ראשית הדרך לשיפור הרמה

*המונדיאל כבר מאחורינו. כמובן שעוד ימים רבים ימשיכו לדבר על היד של מאראדונה שהבקיעה את השער האנגלי, ימשיכו להתפעל על נבחרות כמו דנמרק, ברזיל, בלגיה וצרפת ועל משחק הגמר האמיתי בין נבחרות ברזיל וצרפת שהתקיים ברבע הגמר.*

*כל מדינה תעשה את חשבון הנפש שלה לקראת ארבע השנים הקרובות שבסופן יתקיים שוב המונדיאל – הפעם באיטליה. רבים מן הכוכבים של מקסיקו 86 יחבשו את הספסל ביציעים ואולי אולי נראה עוד פעם את מאראדונה ואת מלך השערים גרי ליניקר. הרוב המכריע יהיו שמות חדשים ומי יודע אולי יקומו עוד מאראדונות ממקומות בלתי צפויים.*

*בין עושות חשבון הנפש צריכה להיות גם ישראל. לנו די בחשבון סביבנו. העולם הערבי הקרוב אלינו באיזור שיגר למונדיאל שלוש נבחרות: אלג'יריה, תוניסיה ועיראק, השתיים הראשונות הגיעו למונה בהצגת כדורגל נפרץ הנפש, הלוואי עלינו.*

# פסק זמן

*לנו היו המשחקים המוקדמים בבית האוקיאני שזה אחר גדול ובמשחק הרעים שקיימנו ברמת־גן נגד נבחרת ארגנטינה – הוכיחה התוצאה הסופית (2:2) בדיוק נמרץ את הבדלי הרמה שבין הכדורגל הישראלי לבין כדורגל המשחק בעולם.*

*ביסוס הקריטים ביותר טוען שוב עוים להתחרשות הויכוח בין בעלי התאחדות לכדורגל על הצורך הדחוף להקטין את מספר הקבוצות בליגה הלאומית. זה חייב להיות הצעד הראשון והחיוני אם רוצה ישראל לשפר את רמת הכדורגל שלה לעומת היום. אין שום אפשרות להרים את קרנו של המשחק בעיני הציבור והבחרות מקצועית אם ההתאחדות תמשיך לגלגל את הכדור בין 16 קבוצות. המציאות, שהיא האפשרלית הריאלית ביותר, הוכיחה במשך העונות האחרונות, שמבחינה כלכלית אין באפשרותן של 16 קבוצות לקיים רמת כדורגל נאותה, כי הקבוצות עניות, אין להן תקציבים לגדל נוער והן מעדיפות לרכוש, אחת אצל רעותה, את עודפי השחקנים, שאינם עשוים לשפר רמתם אלא נותנים עימם ממבכן ומשבירים את נעליהם למי שמרבה במחיר.*

*אולם אם יצומצם מספר הקבוצות – תחילה ל־14 ועונה אחת לאחר מכן ל־12 יותרו במאגר הגדול הרבה מאד שחקנים בשוק המרכזים באמת יכנסו להם מקום בסגלים של הקבוצות הכי להיות טוב לא יספיק להסתובב בבורסת השחקנים עם שם בלבד. צריך יהיה לעבוד קשה בכדי ללבוש את מדי הקבוצה הראשונה.*

*הנהלות הקבוצות לא ייסבעו בלחץ כמוטר או בהנושא מספר ברירות שחקנים. המאגר יהיה מלא במחליפים כבר אשר ובעד שני אפשר יהיה לקיים סגלים רחבים של שחקני נוער תוצרת עצמית ולהכשירם בלי מורא מפני הקבוצות האחרות.*

*בראש ובראשונה תרויח מן השינוי הזה הנבחרת הלאומית. הרבה יותר שחקנים בשלים ומקצוענים במלוא מובן המילה יתחילו לאיים את הסגל הלאומי. על כל מקום בין 16 הראשונים בסגל יתאבקו 2 – 3 כדורגלנים. יהיה כבוד ללבוש את החולצה הלאומית והמאמן הלאומי לא יצטרך לקיים שיחות שיכנוע עם כוכבים אלה או אחרים.*

*הרוב בהנהלת ההתאחדות החליט עוד אשתקד כי החל מהעונה הבאה יהיו 14 קבוצות בליגה הלאומית. ההנהלה החדשה אישרה את ההחלטה ועתה נשמעים חילוקי דעות בין עסקני המרכזים. אם המצב יהיה אצ בכדורגל הישראלי – אסור לוותר בנקודה הזאת גם אם יהיה משבר. טוב משבר על דבר מקצועי צודק מאשר כדורגל ממבכן המוביל כפי שמצוי אצלנו כיום.*

*אהרן להב*

# שרף: נצחון חשוב להמשך

**יוסי רוזנברג מספרד**

בחדר ההלבשה הישראלי היתה אמש שמחה וצהלה. המאמן, צבי שרף, וכוכב המשחק נגד אורוגואי, האריה לאסוף, קיימו מסיבת עיתונאים מאולתרת.

שרף אמר: "הנצחון חשוב מאד. חששנו מהיריב, אך הסוף שווה את הכל. במחצית השניה היה קשה וזה מוכיח שאין דבר סופי בכדורסל. אורוגואי לחצה אותנו ללא תגובת השופטים. הנצחון חשוב להמשך הדרך".

לאסוף אמר בהתרגשות: "אינני חושב שזה היה משחק קשה במיוחד. חששנו ממשחק לא ספורטיבי של אורוגואי, אך התגברנו. לדעתי, מוטי דניאל היה מצויין בשמירתו על כוכב אורוגואי, לופז".

## אתלטיקה קלה

אודית קולודני (הפועל כפ"ס) קבעה בסוף השבוע את ההישג השני בכל הזמנים בריצת 300 מטר, 40.36 ש'. ההישג הטוב ביותר שייך עדיין לאסתר רוט.

בריצת 400 מטר משוכות קבע אילן גולדרוסר את הזמן השלישי כטיבו בארץ, 53.28 ש', שהוא גם שיא אישי.

בריצת 600 מטר ניצח שמעון פרנסקי בהישג השנה – 1:21.63 ד'.

בריצת 1000 מטר לנשים היה קרב משפחתי. ראשונה זהבה שמואלי 2:51.67 ד', לפני אחותה מול שלום 2:52.60 ד'.

בריצת 1500 מטר ניצח דב קרמר בזמן של 3:48.55 ד'.

# ההבדל בטניס־שולחן בין־לאומי – המשמעת

מאת ניסן פרידמן

"הדבר החשוב ביותר שלמדנו מטניסאי השולחן האורחים הוא נושא המשמעת", אמר מזכיר איגוד טניס השולחן, יוסף ישועה, בתום האליפות הבין־לאומית לנוער שנערכה בשבוע החולף באולם "אוסישקין" בתל־אביב.

"לנוער הישראלי היתה הזדמנות ללמוד מזוי משמעת אימון ומשמעת משחק. גם אם נער ישראלי כשותה ברמתו לנער שוודי, גרמני או הונגרי, הרי בגלל משמעת לקויה הוא מאבד עשתונות ודריכה בתנאי לחץ. האורחים לא היו הטובים ביותר באירופה, אך הפגינו יכולת נאה, היו סובלניים למאמניהם, רמת המוטיבציה והריכוז שלהם לא נעה בקיצוניות כמו אצל הישראלים, ובהתלם היה הרבה מה ללמוד מהם".

ביומה השלישי של האליפות ראיתי במו עיני למה התכוון ישועה. נער ישראלי הגיע במרוצה אל המאמן צבי רטהויז ושאל בבהלה: "למה ניפו אותי מהתחרויות?" ענה לו רטהויז: "בגלל שאמרו לבוא בשלוש ובאת בארבע". ענה הנער בתמימות צברית: "הבנתי שאם אמרו שלוש, אז עד שיתחילו ועד שיגיע תורי, יש מספיק זמן, ובשביל מה לי להכות?"

ומה תרמה האליפות מלבד נושא המשמעת?

"לצערי הרמה לא הלהיבה בגלל מזג האוויר הלוהט, אך לא היתה ברירה בבחירת הזמן. זה היה התאריך הפנוי בלוח הזמנים של הקבוצות הזרות. מבחינת הנוער שלנו, זו היתה תחרות לסיכום עונה, כדי שנדע איפה מקומנו ביחס לממוצע באירופה. עצם קיומה זה הישג. המדיניות בהתאחדות לספורט היא פיתוח וטיפוח הנוער. אנו עובדים בצוותא עם היחידה לספורט הישגי בינלאומי, והיתה לנוער שנה עמוסה שכללה חמש תחרויות בחו"ל. כאן בישראל ניתנה ההזדמנות ל־60 כשרונות צעירים שלא נכללים בנבחרת, לעבור טבילת אש בין־לאומית, ללמוד, לצבור נסיון ולהודיע אם התקשר".

● בסיכום האליפות זכתה הונגריה שצברה 4 מדליות זהב ו־2 כסף, לפני גרמני – 3,3, וישראל 1 מזהב ו־2 מכסף.

## סיוף

שמעון פריוס (מכבי פ"ת) זכה אמש באליפות הסייף במקצוע הדקר כשגבר בגמר על משה חייט (הפועל יבנה) 6:10.

במקצוע החרב זכה ג'ורג' רבן (מכבי חיפה) לאחר שניצח בקרב המכריע על בן אגנזה, עזר טל, 3:5.

● אליפות ראשונה מסוגה לבנים ובנות מצוה נערכה בבקעיים. בין הבנים זכה גד בוקי (בכ"ס) שגבר בגמר 2:5 על דב הבה (ב"ש).

# כץ והלפרין ימשיכו לאמן נבחרת ישראל בכדורעף

מאת אשר גולדשלגר

מאיר כץ והלפרין ימשיכו עונה נוספת בתפקידים כמאמני נבחרות הכדורעף של ישראל. על כך המליצה הועדה המקצועית של אגוד הכדורעף. המלצה זו טעונה אשור הנהלת אגוד הכדורעף.

חברי הועדה המקצועית טענו כי, יש להעניק אשראי לצוות המאמנים שהוכיח את עבודתו בעונה שחלפה מה עוד שהשניים מקובלים על מרבית שחקני הנבחרת הלאומית.

הועדה המקצועית לא דנה במינוי מאמן לנבחרת הנשים במקומו של אבי הולצמן וקבעה ישיבה נוספת לדון במינוי מאמן לנבחרת הנשים. גם מאמן לנבחרת הנוער בכדורעף טרם נקבע.

אורי חבר שסייע בעונה האחרונה לקבוצת הפועל בת־ים לזכות בדאבל יאמן וישחק בעונה הקרובה בקבוצת הפועל עין המפרץ. חבר שיחק בעבר בהפועל שער העמקים ואח"כ ניסה את כוחו בחו"ל. אבישי קרפובסקי הותיק מהפועל המעפיל יחל העונה בקריירה של מאמן הקבוצה. קרפובסקי ישמש בעת הצורך כשחקן מחליף. הוא יחליף כמאמן את אחיו לביא קרפובסקי.

אליעזר כגן הבינ"ל של הפועל המעפיל, ששיחק בעונה שחלפה באיטליה, שב הביתה לקבוצתו והוא מתאמן מזה שבוע יחד עם חבריו לקראת העונה הקרובה.

בקרב המומחים בארה"ב גוברת הדעה, כי...

# תיתכן גם „צ'רנוביל אמריקאית"

המומחים לאנרגיה גרעינית בארצות המערב הגיבו בתחילה על התאונה בכור בצ'רנוביל בהודעות המרגיעות ש„אצלנו זה לא יכול לקרות". היום שוב אינם בטוחים כל־כך בקביעה פסקנית זו.

האופטימיזם הראשוני נבע בעיקר משתי הנחות, שהתבדו בינתיים. לפי ההנחה האחת, לא היה הכור בצ'רנוביל מוקף מעטפת מגן כדוגמת זו הקיימת בכל הכורים ה„מערביים" ואשר מנעה, למשל אסון כבד יותר, כאשר אירעה ב־1979 התאונה בכור האמריקאי של „אי שלושת המיילין": באותו כור אירעה תחילתו של תהליך המסת ליבת הכור, אלא שהודות למעטפת הבטון המזוין שהקיפה את הליבה השתחררו כמויות קטנות בלבד של קרינה לאטמוספירה. כיוון שבצ'רנוביל (וכן בכורים הסובייטיים האחרים) אין, כביכול מעטפת כזאת – אירע מה שאירע.

היום רווחת גירסה אחרת בארה"ב. לפי מידע שאספה סוכנות הביון המרכזית ועל־פי דיווחיהם של מומחים אמריקאים שביקרו בצ'רנוביל והתברר, שהכור הסובייטי היה מוקף על־ידי מעטפת מגן ממש כמו הכורים המערביים. יתרה מזאת: נראה שעמידותה לא נפלה במאומה מזו של מעטפות המגן בכורים האמריקאיים.

המומחים בארה"ב גם נהגו בתחילה לזקוף את התאונה לטיבו של המאט („מודרטור") בכור של צ'רנוביל. תפקידו של המאט הוא, בעצם, לא להאט את תגובת השרשרת הגרעינית, אלא דווקא להחיש אותה: אילולי הוא, היו כמעט כל הנייטרונים הנוצרים בתהליך הביקוע הגרעיני נמלטים החוצה. המאט בולם חלק מהם ועל־ידי כך הוא גורם להם לבקע אטומים נוספים של הדלק הגרעיני.

המאט של צ'רנוביל ושל כל שאר הכורים בברה"מ עשוי גרפיט, וזה המצב גם במספר כורים בבריטניה ובצרפת, ואילו בכמעט כל הכורים במערב (להוציא קצת כורים בבריטניה ובצרפת, שגם הם משתמשים בגרפיט – המאט הוא או מים רגילים (כך גם בכור של נחל־שורק) או מים כבדים (כך גם בכור של דימונה). רווחה הסברה, שבמאט זה של גרפיט התקיים תהליך מסויים, שסופו שהביא לתאונה. אולם בעקבות מידע נוסף שנאסף התברר בוודאות כמעט, שלא זו הסיבה לתאונה.

מה בכל־זאת קרה בצ'רנוביל? לפי כל הנראה לעין, שובשה שם אספקת מי הקירור לליבת הכור, אולי בשל דליפה במערכת הקירור או מפאת תקלה באחת הטורבינות. כיוון שכך התחממה ליבת הכור, מי הקירור בתוך מוטות הדלק הגרעיני התאדו ונהפכו לקיטור, הקיטור יצר אינטראקציה כימית עם המתכת צירקוניום העוטפת את מוטות הדלק – ועקב כך השתחרר מימן נקי. תוך זמן מסוים הצטברה כמות גדולה של מימן וזה התחבר עם חמצן נקי תוך כדי יצירת התפוצצויות אדירות.

יצוין שדבר דומה אירע ב־1979 בכור ב„אי שלושת המיילין" ליד הריסבורג, אלא ששם לא היתה התפוצצות כדוגמת זו שהיתה בצ'רנוביל, משום ששם נמצא רק מעט חמצן חופשי. אבל איש איננו יכול לערוב בבטחון, שהמזל שעמד לאמריקאים בתאונה בהריסבורג יעמוד להם לנצח.

רוב המומחים בארה"ב סבורים היום, בעקבות המידע המפורט יותר שהגיע אליהם לאחר התאונה הסובייטית, כי הטכנולוגיה המערבית בבניית כורים, שהיא אולי מפותחת יותר, אינה מהווה תעודת ביטוח מוחלטת, וכי תיתכן גם תיתכן „צ'רנוביל אמריקאית".

כור „אי שלושת המיילין" ליד הריסבורג: יותר מזל מאשר שכל!

## לקט של תקלות בכורים מערביים

**12 בדצמבר 1952**

הוצאה של ארבעה מוטות בקרה בכור כוח גרעיני ניסויי בצ'ק ריוור, ליד אוטווה, קנדה, הביאה להתכה חלקית של ליבת דלק האורניום של הכור ואלפי מטרים מעוקבים של מים רדיואקטיביים הצטברו בתוכו. לא נרשמו פגיעות בנפש. היקף תאונה זו, שהיתה התקלה הגרעינית הראשונה שנרשמה, הוא מבוטל בהשוואה לתאונה בצ'רנוביל.

**7 באוקטובר 1957**

במפעל לייצור פלוטוניום "וינדסקייל פייל" מס' 1 מצפון לליברפול, אנגליה, השתמשו בגרפיט כדי להאט נייטרונים הנפלטים בתהליכים גרעיניים (בדומה למתקן בצ'רנוביל). עובדים במתקן גילו שריפה בכור וניסו לכבותה באמצעות פחמן דו־חמצני, אך בלא הצלחה. עד שהצליחו לבסוף לכבות את השריפה באמצעות מים, זיהמו חומרים רדיואקטיביים איזור ששטחו 500 קמ"ר, ובמשך יותר מחודש נאסר שיווק חלב מהאיזור המזוהם. לפי הערכות ממשלתיות, אפשר לשייך כ־ 33 מקרי סרטן שנתגלו מאז לתוצאות אותה תאונה.

**3 בינואר 1961**

טעות של עובד בהוצאת מוט בקרה מליבת כור ניסויי צבאי ליד איידהו פולס בארה"ב, גרמה להתפוצצות קיטור. שלושה בני אדם נהרגו, אחד מהם נדקר למוות על־ידי מוט בקרה. היתה זו התאונה הראשונה במתקן גרעיני בארה"ב שבה נספו בני אדם.

**22 במארס 1975**

עובד שהשתמש בנר בוער כדי לחפש דליפות אוויר בכור בראונס פרי, ליד דקטור באלבמה, ארה"ב, הצית אש שחיבלה בכבלים חשמליים של מערכות בטיחות וגרמה לירידה ברמת מי הקרור של הכור לדרגה מסוכנת. לא היתה דליפה של חומרים רדיואקטיביים לאטמוספירה.

**28 במארס 1979**

התאונה החמורה ביותר בארה"ב. אחד משני הכורים באי שלושת המילין ליד האריסבורג, פנסילבניה, איבד את נוזל הקירור שלו בעקבות תקלה טכנית וטעות אנוש. איבוד נוזל הקירור גרם התחממות יתר והתכה חלקית של ליבת הכור. חומר רדיואקטיבי דלף לאוויר, אך נמנע אסון כבד שהיה צפוי במקרה כזה. למרות שלא ידוע על מקרה מוות כתוצאה מתאונה זו, הסכנה לתושבי האיזור עדיין אינה ברורה.

**8 במארס 1981**

במשך מספר שעות דלפו מים שהכילו חומרים רדיואקטיביים ממיכל בתחנת כוח גרעינית בטסורוגה, יפאן. העובדים שעסקו בניקוי הדליפה נחשפו לקרינה. התאונה פורסמה ברבים רק לאחר שישה שבועות, שעה שהרדיואקטיביות הגיעה לאזורים הסמוכים לתחנה.

**4 בינואר 1986**

חומר מאָכּל נוצר בהתפוצצות מיכל של חומר גרעיני במפעל לעיבוד אורניום בכור שבאוקלהומה, ארה"ב. בעקבות מילוי יתר של המיכל והתחממותו. עובד אחד נהרג וכמאה אושפזו בבתי חולים. כמות מסוימת של רדיואקטיביות נפלטה לאוויר.

בעזרת המכשיר החדש עוקבים ביתר קלות אחר מצבו של המנותח

# מכשיר בקרה חדשני ב„רוטשילד"

מאת אריאלה ראובני

מכשיר בקרה חדשני, ראשון מסוגו בארץ, הוכנס באחרונה לשימוש ביחידת להתעוררות וטיפול נמרץ כללי בבית־החולים „רוטשילד" בחיפה.

את המכשיר מחברים בחמש אלקטרודות לחמש נקודות בראשו של החולה, ולפי רישום גלי המוח (אא"ג) המתקבל באמצעותו יכולים הרופאים לעמוד על תפקוד מערכת העצבים המרכזית בעת הניתוח ולאחריו. המכשיר גם מסוגל לרשום נתונים נוספים, כגון לחץ דם, דופק, מידת המצן הדם ואחוז הפחמן הדו־חמצני במערכת הנשימה.

עד כה התקבלו נתונים אלה, החיוניים לקביעת סוג הטיפול הדרוש בעת הניתוח או ביחידה לטיפול נמרץ, ממספר מכשירים, והדבר זה הכביד על עבודתם של הרופא המרדים והרופאים בחדר ההתעוררות וביחידה לטיפול נמרץ כללי. יתרונותיו של המכשיר החדש הם בריכוז המידע על עומק ההרדמה הכללית, על תקלות אפשריות בחמצון הדם או אי אספקת דם למוח ועל תפקוד מערכת העצבים מחמש נקודות. הנתונים מופיעים ברזולוגית על המרקע.

המכשיר החדש, מתוצרת חברת SRD במושב שורשים – מושב שיתופי צעיר באיזור תפן, שמשקו מבוסס על תעשיות עתירות ידע – הוא פרי תכנון משותף של ד"ר א. פרלמן משורשים ושל הצוות הרפואי של היחידה לטיפול נמרץ כללי בראשותו של ד"ר ג. בודמן בביה"ח „רוטשילד". הוא נמסר לביה"ח על בסיס של השאלה, לעריכת ניסויים קליניים ראשונים.

# מחקר בסיביר: גשם חומצי מבוקר משביח את היבולים

הגשם החומצי נחשב במערב כקללת העידן התעשייתי. תרכובות החנקן והגפרית שהוא מכיל, פרי פליטתן של ארובות בתי־חרושת ותחנות כוח ושל מכוניות, הן מפגע אקלוגי וכלכלי ממדרגה ראשונה. הן עושות שמות ביערות ופוגעות גם בגידולים חקלאיים, מלבד מה שהן מזיקות לבריאות האדם.

אבל בסיביר הרחוקה סבורים, כי לגשם החומצי יש גם מעלות מסוימות – והכוונה לגשם חומצי מסוג מסויים, הנוצר בידי הטבע, לא כתופעת לוואי של התעשייה ושל התחבורה המוטורית. הכפריים במערב סיביר נוכחו לדעת, שיבוליהם שולים יפה יותר, אם מעל לשדותיהם מתחוללת סופת רעמים באביב או בתחילת הקיץ.

אנשי מכון המחקר לגיאולוגיה, לגיאופיסיקה ולחומרי גלם מינרליים שבעיר נובוסיבירסק ביקשו לרדת להבנת התופעה הזאת. הם גילו, שהשפעותיהן של סופות אלה דומות לאלה של דשנים חנקניים הניתנים לצמחים. ההסבר שבפיהם: ההתפרקויות החשמליות שמתחוללות באטמוספירה בעת הסופות מולידות יונים של חנקן, אלה נמסים בטיפות הגשם ונוצרת חומצה חנקנית חלשה, בריכוז של 0.4 עד 16 מיליגרם לליטר מים. חומצה זו, בהגיעה עם הגשם לאדמה, יוצרת תגובות כימיות עם המינרלים שבקרקע ומשחררת זרחן, אשלגן ועוד חומרים, המשביחים את יבולי הגידולים החקלאיים.

המדענים במכון המחקר בנובוסיבירסק אינם יכולים, כמובן, לחולל סערות מלאכותיות, אבל הם ניסו לבדוק, בניסוי מבוקר, כיצד מי השקיה המכילים חומצה חנקנית בריכוז נמוך, כדוגמת זה הנוצר בסערות, משפיעים על היבולים.

הם השקו במים מועשרים אלה שיחי עגבניות ומצאו, כי הללו הניבו יבולים יפים, בעוד שיחים אחרים, שהושקו במים רגילים, קמלו ומתו.

בעקבות ניסוי זה מאמינים עתה חוקרי המכון, כי יוכלו להגדיל את היבולים של גידולים חקלאיים מסויימים עד כדי 150%, על־ידי השקיה בתמיסה חנקנית בריכוז נמוך, כתהליך לדשנים כימיים.

ובסין נפטרים מתנקן חד־חמצני

בינתיים נמסר מסין, כי מדענים שם מצאו שיטה להכחיד מן האוויר שני גזים מזהמים, פחמן חד־חמצני (CO) וחנקן חד־חמצני (NO).

זה זמן רב ידוע, כי כאשר מתקיימת תגובה כימית בין שני גזים אלה, נוצרים שני חומרים אחרים, בלתי־מזהמים, המצויים באטמוספירה שלנו: פחמן דו־חמצני (דו־תחמוצת הפחמן) וחנקן. אולם תגובה זו איננה מתרחשת אלא בנוכחותו של קטליזטור מתכתי מוצק. הקטליזטורים הנהוגים עד כה „נסתמים" עד־מהרה על־ידי הפחמן החד־חמצני, ונדרשות כמויות גדולות של אנרגיה כדי „לרענן" אותם ולעשותם כשירים להמשך הפעילות שלהם.

המדענים הסינים מצאו קטליזטור אחר, קרבוניל הרודיום, שהוא תרכובת של היסוד המתכתי רודיום ושל פחמן חד־חמצני. היות שקטליזטור זה נמס בתרכובות אורגניות, הרי כל הרודיום שבו משתתף בתגובה, בעוד בקטליזטורים הקודמים, המוצקים, נקשרו הגזים המזוהמים רק לפני השטח.

המערכת החדשה פעילה ביותר: תוך שעה אחת נוצרת כמות של חנקן, הגדולה פי 50 מכמות הקטליזטור, ופירוש הדבר: היכולת לסלק מן האוויר כמויות גדולות של מזהמים תוך זמן קצר יחסית.

# השדה המגנטי החזק ביותר

עוצמת השדות המגנטיים של כדור־הארץ ושל השמש היא גאוס אחד בקירוב (יחידה זו קרויה ע"ש המתמטיקאי הגרמני גאוס, מסוף המאה ה־18 וראשית המאה ה־19, אשר עסק גם בחקר המגנטיות). יש כוכבים בעלי עוצמה מגנטית גדולה בהרבה – של כמה אלפי גאוס. אבל שדות מגנטיים בעלי עוצמה אדירה באמת, של מיליון גאוס ויותר, נמדדו רק אצל אותם כוכבים הקרויים „ננסים לבנים". לאחרונה נמדדה עוצמה של 700 מיליון גאוס אצל ננס לבן, המרוחק מאיתנו כ־100 מיליון שנות אור; זהו השיא, לפי־שעה.

הבעיה היא, שהאסטרונומים אינם מסוגלים למדוד שדות בעלי עוצמה כזאת. גם מדידת עוצמת השדה המגנטי של הננס הלבן לא היתה פשוטה. אותו כוכב נתגלה עוד ב־1979, אלא שבאותה עת לא ידעו המדענים כיצד לנתח את הספקטרום שלו. דבר זה התאפשר רק אחרי עיונים תיאורטיים חדשים בדבר השפעתם של שדות מגנטיים רבי עוצמה על אטומים של מימן. הודות לתיאוריות אלה יכלו שמידט ועמיתיו לקבוע, כי עוצמת השדה המגנטי של אותו ננס לבן הוא 700 מיליון גאוס.

כדי להבין, מדוע ננסים לבנים יוצרים שדות מגנטיים גדולים כל־כך, מנסים החוקרים ליצור שדות חזקים, מלאכותיים, על־פני האדמה. את השיא הארצי השיג גרי שמידט ממצפה הכוכבים ע"ש סטיוארט של אוניברסיטת אריזונה, ארה"ב. הוא הפיק שדה מגנטי של כמיליון גאוס, בכוחצו בת־יאחת חוט שהזרום בו זרם חשמלי בעל עוצמה גדולה. באופן זה כיווץ גם את השדה המגנטי של חוט זה וממילא גדלה עוצמתו (שהיא ביחס הפוך לשטח החתך של החוט המוליך את הזרם החשמלי, שיוצר את השדה המגנטי).

משהו דומה לכך, טוען שמידט וטוענים חוקרים אחרים, קורה ככל הנראה גם בננסים הלבנים. כוכבים אלה, הם, כידוע, אחד השלבים בהתפתחותם של כוכבים. לאחר שכוכב „רגיל" נהפך למה שקרוי „ענק אדום", מתקיים זה האחרון זמן קצר יחסית. כאשר אוזל בו הדלק הגרעיני, קורס הגרעין שלו פנימה והוא משליך מעליו את שכבותיו החיצוניות – וכך נוצר ננס לבן. התכווצות הגרעין יוצרת ריכוז רחוס ביותר של חומר ומביאה להתפרקות האטומים לגרעינים ולאלקטרונים חופשיים. קווי השדה המגנטית הולכים ונדחסים גם הם וכך גוברת עוצמת השדה המגנטי. שטח הפנים של הכוכב קטן פי 10,000 בקירוב, ובמקביל מתגברת עוצמת השדה המגנטי ועולה בסדר גודל דומה.

כיוון שצפיפותם של כוכבי נייטרונים גדולה עוד הרבה יותר מזו של הננסים הלבנים – קוטרם הוא בסדר־גודל של 10 ק"מ – סביר להניח, שגם עוצמת השדות המגנטיים שלהם גדולה הרבה יותר. שמידט אומר אותה במיליון מיליון גאוס – פי אלף ויותר מזו שנמדדה בננס הלבן שהוזכרו קודם.

## אסטרונומיה לעם

מאת מאיר בראלי

הוצאת הקיבוץ המאוחד טעתה כשחשבה, שספרה של טובה קרדצ'ין הוא ספר לילדים, ונתנה לו שם בהתאם: „כוכבים ירוקים או מרוזות ארוכות ורגליים". למעשה הוא מתאים הן לנערים והן למבוגרים, שיש להם עניין באסטרונומיה ואין להם הכשרה ללימוד מעמיק יותר בנושא.

זהו אמנם גם ספר ל„נוער שוחר מדע", כייעוד „לאלה שהמדע המסקרן אותם הוא אסטרונומיה", אבל לא פחות מזה זהו ספר לאדם מבוגר, שהיה רוצה להתמצא קצת במסתורי החלל ואין לו אפשרות ללמוד אותם כראוי.

הספר קצר, בן 53 עמודים, והוא בנוי פרקים־פרקים, קצרים מאד. כל פרק דן באחד מנושאי החלל.

המחברת מבהירה היטב שרבים מסודות החלל אינם נהירים עדיין דיים, והיא אומרת במקומות שונים: זאת אין אנו יודעים. כן הסרות בספר תשובות על שאלות רבות, הן מפאת קוצר היריעה שלו והן מפני שחלק מהתשובות מסובכות מדי ולא קל להביאן באורח פופולרי.

בסיכומו של דבר, הספר מומלץ לאנשים שמידת העניין שלהם בנושאים אלה מניעה אותם לקרוא את המדורים המדעיים בעתונים.

# האם יוכלו נשות יפאן ללדת בנים או בנות לפי הזמנה?

יפאן נסערת עתה בעקבות הודעתו של ריואיצ'י איזוקה, מנהל צוות חוקרים באוניברסיטת קייו שבטוקיו, כי סייע להורים לבחור את המין של צאצאיהם, על־פי שיטה חדשה שפותחה באוניברסיטה.

זה זמן רב ידוע, שהכרומוזומים מסוג y בזרעו של הגבר, האחראים להיוולדם של זכרים, נבדלים מן הכרומוזומים מסוג X, האחראים להיוולדן של נקבות, לא רק במטען הגנטי שלהם, אלא גם במטען החשמלי שלהם ובמשקלם, אבל הצוות של איזוקה הוא הראשון שמצא דרך יעילה לנצל הבדלים אלה ויישם אותה הלכה למעשה. תחילה ניסה את מזלו בשיטת האלקטרופורזה, שבה מוכנסים תאי הזרע לשדה חשמלי. כאשר הודיע לפני שלוש שנים על הצלחותיה בשיטה זו, עורר סערה רבתי, והוא נאלץ לזנוח את הרעיון, אך במקום זאת עבר להפרדה בשיטת הצנטריפוגה: תאי זרע מוכנסים לתוך נוזל צמיגי, וכאשר הצנטריפוגה סובבת במהירות רבה מאד, עד ליצירת כוח כבידה גדול פי 250 מכוח הכבידה הרגיל, מתרכזים הכרומוזומים מסוג X, הכבדים מעט יותר, בקצות צינורות הצנטריפוגה ואפשר להפרידם מן הכרומוזומים מסוג y. מובן שגם שיטה זו וגם השיטה האחרת יישימות רק במעבדה, כלומר: יש ליטול זרע מן הגבר, להפריד במעבדה בין שני הסוגים של תאי הזרע, ואחר־כך להזריק את תאי הזרע מן הסוג הרצוי לאשה, כמו בהזרעה מלאכותית.

איזוקה טוען, שהצליח להגיע לשיעור הצלחה של 95%, כאשר האשה מעוניינת בהיוולדה של בת. חבר אחר בצוות אמר, כי כאשר האשה מבקשת ללדת בן, שיעור ההצלחה גבוה קצת פחות – לערך 85%, שאף הוא שיעור גבוה למדי. איזוקה הוסיף, שבשנה האחרונה השתמש הצוות בשיטה החדשה אצל שש אמהות כדי לגרום להן ללדת תינוקות ממין נקבה. כל הטיפולים האלה נבעו משיקולים רפואיים: הרצון למנוע העברתן של מחלות תורשתיות כגון המופיליה, הפוקדות רק זכרים (אם כי הן מועברות על־ידי נשים).

אילו נסתיימה הפרשה בכך, ייתכן שהציבור ביפאן היה מקבל בברכה הודעתו זו של איזוקה. הסערה קמה משום שהוא נמנע, כנראה, מלדווח לשלטונות האוניברסיטה על כוונתו ליישם את הטכניקה החדשה בשרה, ואולי חמור מזאת: עוד בנובמבר אשתקד ערך הצוות סדנה לקבוצה של גינקולוגים, וחלק מהם החלו ליישם את השיטה החדשה במרפאותיהם הפרטיות, ולא רק כאשר היה לכך צידוק מטעמים רפואיים. אחד הגינקולוגים האלה הוא שידז סוג'ימה מטוקיו. הוא כבר הספיק לעשות לא פחות מ־120 הזרעות כאלה והן הסתיימו ב־24 הריונות. רק קצת יותר ממחציתם, 13 הריונות, היו של נשים שמשפחותיהן לקו במחלות תורשתיות הקשורות במין; שאר 11 האמהות באו למרפאתו של סוג'ימה, משום שהעדיפו, בפשטות, בנות על בנים.

המשרד לבריאות ולרווחה של ממשלת טוקיו נאלץ להודות, כי עד כה כל בית־החולים ביפאן נוהג בעניין זה כראות עיניו, וכן התברר שאוניברסיטת קייו כלל לא היתה בתמונה. הוועדה לאתיקה רפואית של האוניברסיטה התכנסה לראשונה לדיון בנושא זה רק לאחר הודעתו של איזוקה. היא החליטה להשעות את החלטתה למשך חודש ימים, בהמתינה לקבלת מידע נוסף, אך בינתיים המליצה שהשימוש בשיטה החדשה ייעשה לפי־שעה רק לשם מניעת העברתן של מחלות תורשתיות.

הפרשה זכה לכותרות ראשיות בעתוני יפאן.

ויש השואלים, כיצד עלולה שיטתו של איזוקה להשפיע על האיזון הדמוגרפי בארצם, בין זכרים לנקבות. רבים טוענים נגד איזוקה, ששיקולים מוסריים אינם עומדים בראש סולם העדיפויות שלו, ויש המרחיקים לכת ומטילים אשמה קולקטיבית כזאת על כל הגינקולוגים בארצם. באחד העתונים נכתב כדלהלן: „האינטרס העיקרי של הגינקולוגים ביפאן הוא להרוויח כסף, וכאשר מזדמנת להם טכניקה חדשה, הם מיישמים אותה מבלי לחשוב כלל על ההיבטים האתיים".

הפרדה בין תאי הזרע לפי המין הרצוי

## „אמנציפציה" של נשות גרמניה בהתקפי לב

מספרים מדאיגים על תפוצתם הגוברת של התקפי לב בקרב נשים נמסרו לאחרונה בגרמניה המערבית. נמצא, ששליש מן הלוקים בהתקפי לב ברפובליקה הפדראלית הם נשים.

כידוע, אוטם שריר הלב נחשב בעבר ל„מחלה גברית". גם היום הגברים „מובילים" עדיין, אבל המחלה הולכת ונפוצה במרוצת השנים גם בקרב נשים, בשיעור הולך וגדל. מונים כמה וכמה הסברים לתופעה זו: הדחק („סטרס") הנפשי, שהוא היום גם מנת חלקן של נשים רבות, שאינן מסתפקות עוד בתפקיד של עקרות בית ויוצאות לעבוד מחוץ לבתיהן; העישון, ההולך ונפוץ גם אצל הנשים; והשימוש בגלולה למניעת הריון. נמצא שהעישון מגביר אצל נשים צעירות את הסכנה של קבלת התקפי לב פי 10 עד 13, ואם אותן נשים מעשנות גם נוטלות גלולה, הסכנה גוברת פי 25. יצוין ש־30% מנשות הרפובליקה הפדראלית נוטלות את הגלולה, לעומת 15% בלבד מנשות ארה"ב.

# ברה"מ מוליכה בתחום המחוללים העל־מוליכים

הכור בצ'רנוביל ושאר הכורים הגרעיניים בברה"מ מספקים רק כ־11% מכלל תצרוכת החשמל העצקית של מדינה זו. רוב תחנות הכוח בברה"מ, כמו גם בארצות המערב (וישראל בכללן), הן מן הסוג הישן – תחנות המוסקות בדלק פוסילי: פחם או מזוט. אבל עתה משתדלים להנהיג שינויים מהפכניים גם בתחנות מסוג זה. מאמצים אלה מתבטאים בקירור המחוללים (הגנרטורים), ההופכים את התנועה המכאנית של סיבוב הטורבינה לזרם חשמלי. ברה"מ היא כיום המובילה בתחום זה.

כידוע, מתכות וסגסוגות מסוימות מאבדות את ההתנגדות החשמלית שלהן, כאשר מקררים אותן לטמפרטורה הקרובה ל„אפס המוחלט" (מינוס 273.16 מעלות צלזיוס), והן נהפכות לעל־מוליכות. פירוש הדבר – האפשרות להקטין את ממדי המחולל. המחוללים המקובלים הגדולים ביותר כיום הם בעלי הספק של 2,000 מגוואט. מחולל בעל הספק גדול יותר צריך להיות בעל ממדי ענק, שאינם מעשיים מבחינה טכנולוגית. הגבלה כזאת אינה קיימת לגבי מחוללים על־מוליכים.

המחקר בכורים מסוג זה החל בשנות ה־60. לבנייתם משתמשים בסגסוגות חדשות, בעיקר של טיטאניום ושל ניובים. סגסוגות אלה נהפכות לעל־מוליכות, כאשר הן נתונות בהליום נוזלי, והן שומרות על תכונה זו בהימצאן בשדה המגנטי של המחולל.

אחת החלוצות בתחום זה היתה ארה"ב. חברת „ג'נרל אלקטריק" בנתה וניסתה מחולל על־מוליך בעל הספק של 20 מגוואט, וחברת „וסטינגהאוז" החלה לעבוד על בניית מחולל כזה בן 300 מגוואט. אולם תכניות אלה הופסקו בגלל הירידה בביקוש לחשמל. ביפאן בנו מחולל בן 60 מגוואט ועתה בונים מחולל בן 300 מגוואט. חברת „קרפטוורק אוניון" בגרמניה המערבית מתכוונת לבנות עד 1990 מחולל על־מוליך בעל הספק של 800 מג"ו.

המובילים בתחום זה הם הסובייטים. בשבועות אלה הם החלו לערוך הרצה נסיונית לכור על־מוליך בן 300 מגוואט במכון „אלקטרוסילה" בלנינגראד. הרוטור של מחולל זה, שחוטיו עשויים מסגסוגת של טיטאניום וניובים, צף בתוך הליום נוזלי המקורר לטמפרטורה של 4.5 מעלות קלווין (לערך מינוס 269 מעלות צלזיוס), הוא קל פי חמישה מן הרוטור במחולל רגיל בעל הספק דומה, והמחולל כולו קל פי 2.5. גם הסטאטור – החלק הקבוע של המחולל – בנוי במתכונת חדשה. הוא גורם לכך, שהחשמל המופק במחולל יהיה במתח של 110,000 וולט – פי חמישה מאשר בתחנת כוח בעלת מחולל מקובל. פירוש הדבר, שאין צורך בשנאים (טרנספורמטורים) כדי להעלות את המתח החשמלי, לשם הולכת הזרם למרחקים מבלי לאבד חלק ניכר מן האנרגיה החשמלית.

זוהי רק תחילתה של הדרך. מכון „אלקטרוסילה" מבקש עתה לבנות מחולל על־מוליך בעל הספק של 1,200 מגוואט. מנהל המכון, ריגור גלבוב, מרחיק לכת ומביע את דעתו, שבמאה ה־21 יהיו טורבוגנרטורים על־מוליכים בעלי הספק של 5,000 מגוואט עניין שבשגרה. כן הוא סבור, כי במחוללים אלה של העתיד לא ייעשה הקירור על־ידי הליום, שהוא יקר יחסית, אלא באמצעים אחרים, וכי ימצאו דרך להשיג את התכונה המועילה של העל־מוליכות בטמפרטורות גבוהות בהרבה, כלומר: אפשר יהיה לחסוך בהוצאות הקירור.

## תערוכת „גדול וקטן" בירושלים

חדר זה הוא אחד המוצגים בתערוכה „גדול וקטן במדע", המוצגת עתה בקמפוס של האוניברסיטה העברית בגבעת רם שבירושלים. בגלל צורתו המעוותת של החדר נראית הילדה מימין גדולה פי כמה מן הילד שמשמאל. התערוכה מציגה עוד: כיצד גדל יצור חי מביצית קטנה לתינוק ומתינוק למבוגר; מדוע הכסא, השולחן, המזלג ומברשת השיניים עשויים בגודל מסויים; כיצד מרגיש ילד בעולם הבנוי לפי מידותיהם של המבוגרים; ועוד ועוד.

# חדוות הפסטיבל

**אמש הגיע לסיומו פסטיבל הסרטים בירושלים. יגאל משיח היה שם**

פסטיבל אינו סכום סרטיו. מחשבה זו עלתה על דעתי פעם אחר פעם בחום הצהריים, על מרפסתו הציורית של הסינמטק מול חומות ירושלים. אין מרפסת קפה תל־אביבית אחת שיש בה מיופי גלויית התיירים ההסטורית הזו ואין גם יום קיץ תל־אביבי אחד, שבו אפשר לשבת על קפה אחרי הקולנוע, או בדרך אליו, מבלי לרצות להסיר את החולצה ולברוח מהעור ומהעיר. החום הירושלמי מתאים לחמימותו של הסינמטק שהקימה ליה ואן ליר בהרבה אהבה קולנועית. המקום נולד לפסטיבלים. אחרי שבוע הצליחה אווירת הבית להמיס גם אותי, איש מושבע של צפייה סיטונאית בקולנוע ושל קהל החכמים הדמוגוגי, שבפסטיבלים אין מנוס ממנו.

היתה אוירת חג שקטה. אולי בגלל ההזדמנות לראות הרבה מיני קולנוע שלא יירכש אצלנו להקרנה מסחרית, ואולי בגלל ייחודו של המקום, החיק הקולנועי בין החאן לסינמטק.

עולם הקולנוע הישראלי קטן ולא מפרגן, אבל הפעם, להבדיל ממאורעות קולנוע אחרים, עודד הסינמטק בכוח האינטימיות והאור הירושלמי את הצחוקים וההתחבקויות במקום את הכעסים וצרות העין. זו מעלתו הגדולה של הפסטיבל. הרגשת האינטימיות שמשרה הבית, קרבתו של האולם הקטן לאולם הגדול, של הקפטריה אל הגוף. את האינטימיות הזאת יש לשמר ואסור חלילה להתפתות ולנפח את הארוע ולהוסיף לו אולמות הקרנה בבתי קולנוע אחרים בצדה השני של העיר, להאריך אותו מדי או חלילה למזג אותו עם מוסדות אחרים ולהוציאו מהעיר. קשה לעזוב הכל ולצאת לירושלים, אבל יש משהו מלבב ומעודד דווקא בפסטיבל אינטימי, קטן. פתאום נראה לך כי הסרטים נבחרו לשם צפייה ולא לשם הרשמה וההישג התחרותי והארוע הפך למיפגש, במקום להקרנה סיטונאית על־פי לוח זמנים דחוס. כבר ראיתי פסטיבלים עם רשימת סרטים מרשימה יותר, שקילקלו הרבה מחוויות הקולנוע בפיזור הצפייה והרגשת השוק.

★

ובאשר לסרטים עצמם. הבחירה היתה תרבותית, אולי תרבותית מדי. חסר לי מעט סיכון ושגעון. ההרגשה היתה של הליכה על בטוח, של בחירה מתוך רשימת הפרסים וההישגים של פסטיבלים אחרים וכרגיל מתוך המוניטין הבינלאומי. היו לפיכך הרבה שמות גדולים ואין ספק – פסטיבלים צריכים עמוד־שדרה, סדרת שמות מוכרים לקהל שוחרי השמות, אבל מה עושים עם סרטים של הגדולים שאינם מצדיקים את גדולתם?

סרטו של זאנוסי „שנת השמש השקטה" היה יומרני והיפרסיבי ללא צורך. „משטרה", סרטו של מוריס פיאלה היה סתמי מאוד: קולנוע לעוס. סרט התיעוד של ברגמן על „פאני ואלכסנדר" היה ארוך מכפי צרכיו. ו„האמבטי" של וים ונדרס היה קולנוע יפה לעין אבל אי אפשר היה לעקוב אחר העלילה. אני יודע, בפסטיבלים כמו בפסטיבלים, כך קורה בעולם כולו, אבל פסטיבל אינטימי זה בירושלים היה צריך למצוא לו חוט־שדרה מהודק יותר ולא לבחור מכל הבא ליד: כמה שמות גדולים ועמם הסלט הרגיל, כמה סרטים יפאניים, אחד סיני ואחד יווני, אחד פיליפיני, כמה גרמנים ותורכי אחד עבור הצבע האטנוגרפי.

צריך לשבח את הבריחה מסרטים מסחריים שבין כך יוקרנו בארץ, ואת ההזדמנות שניתנה לקהל להתבונן בקולנוע אחר, אם כי במסגרת נסיון זה נלכדנו גם בכמה סרטים מטופשים מאוד: „עת למות", מערבון קולומביאני שאין לי הסבר לנוכחותו בפסטיבל, אלא אם היתה כאן כוונה להדגים לנו על דרך השלילה את השפעתו המגוונת של הקולנוע האמריקאי; „שני בהירות" סרט דרום אפריקאי פרימיטיבי במובן הנחשל של המלה נכנס גם הוא אל הרשימה לשם התדמית הנאורה, אבל הזכיר לי עד רגע היציאה מהאולם משהו נכה רוח של החוברה הגאוגרפית.

אם פסטיבל זה לא מייצג את „מצבו של האדם" (כפי שכתבה חברתי רחל גורדין) הוא מייצג בפירוש את טעמם הקולנועי של ליה ואן ליר, אילן דה פריז ואבינעם חרפק, אשר על הבחירה האמנותית של הסרטים. אהבתי את כל המחוות לקולנוע הקלאסי – „המלכה קלי", „הירוק במזרח", „חייו ומותו של קולונל בלימפ" ו„רוח רפאים עליזה", אבל חסרו לי כמה סרטים להיסחף עמם. חסרה לי גם הרגשת כיוון אמנותי והשקפת עולם. במקומם מצאתי הדרת כבוד יתרה לשמות מכובדים ולרצינות לשמה. זו אולי הסיבה שנשכחה הקומדיה, שהבחירות ברובן היו של קולנוע אחיד, קולנוע מלנכולי וזהיר של פסטיבלים, שאינם עדיין בטוחים ביכולתם להעיז. מתוך עשרים הסרטים שהצלחתי לדחוס בחמישה ימים (הישג אפסי לעומת זה של כמה מחבריי), מצא חן בעיני במיוחד „טנגוס", סרט צרפתי־ארגנטינאי (ארוך מעט) על גולים ארגנטינאים בפאריס. „טנגוס" רוקם את ריקוד הטנגו למחאה ומצייר לנו בשירה ובמחול תמונה צובטת של כאבי הגולים בפאריס. את הסרט מספרת צעירה מארגנטינה יותר על פי זכרונות יד שניה מאשר על פי זכרונותיה האישיים, ובמהלכו אפיזודה אחר אפיזודה נרקמת תמונת גלות לירית, מלאה אין אונים וגעגועים. מחאה רפסודית נפלאה.

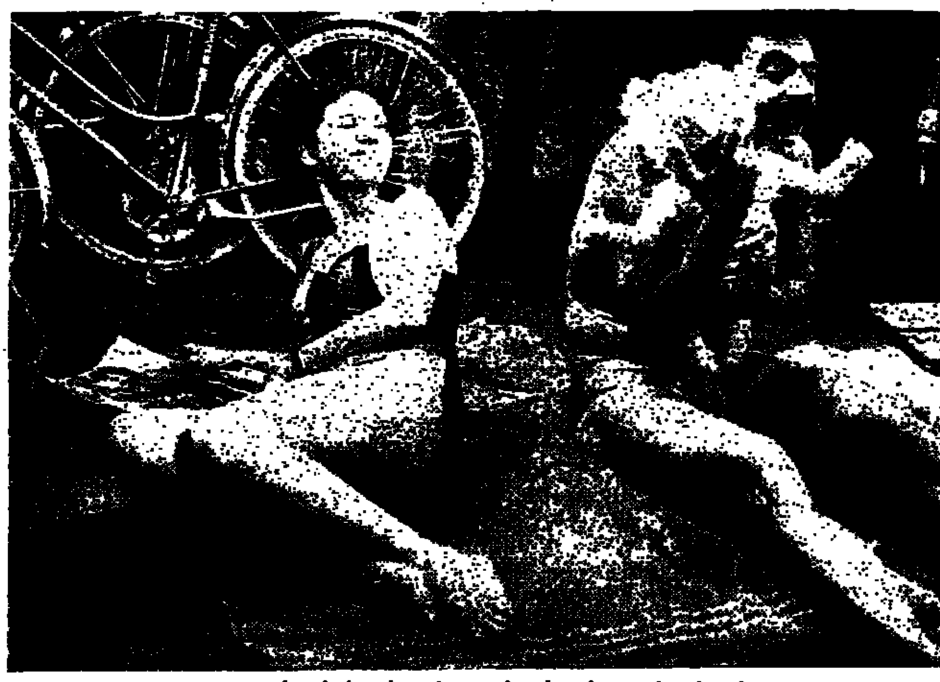

# כסף כסף תרדוף

## תיאטרון

מאת מירי פז

„הקן", מחזה מאת פרנץ קסוור קרויץ בבימוי אהרון אלמוג, תיאטרון „הקאמרי"

המחזאי הגרמני פרנץ קסוור קרויץ, מן הפוריים במחזאי גרמניה כיום, ומן המתורגמים ביותר בעולם, הוא עכשיו גם המחזאי הזר הפופולארי על בימותינו. מוזרות הן דרכי התהילה: קרויץ אינו מחזאי גדול, אך הוא מטפל בנושאים „גדולים": שחיקת הפרט בחברה אלימה, הנשלטת בידי בעלי הון דורסניים. בעלי ההון הם החולשים על החשיבה, על ערכי התנהגות והרגלים באמצעות שטיפת מוח מסודרת. האדם בחברה כזאת הוא „קוף מאולף", מאולף לצריכה אובססיבית, למירוץ חסר מעצורים אחרי הממון ובשל כך לציות עיוור ולנאמנויות מפוקפקות למעבידיו. קרויץ מטפל בנושאים אלה בריאליזם ישיר ובוטה, מוחזר על „מסננים" אמנותיים ותיחכומים תיאטרליים. הבמה היא העתק ישיר של הרחוב או חדר המגורים המשפחתי. הדיאלוג האותנטי בזירות אלה הוא שפת התיאטרון של קרויץ. בגרמנית הוא כתב בניב באווארי גם. יש בסיגנון הזה אפקטיביות של פלקאט: ישיר, מהיר, מזמין תגובה והזדהות מידיים. יש בו אף למצער מחוויית התיאטרון.

הצגת „הקן" בתיאטרון הקאמרי היא אחת מאותן דוגמאות שבהן ההצגה טובה מן המחזה. השחקנים רבקה נוימן ויצחק חזקיה, בניצוחו של הבמאי אהרון אלמוג, מצליחים לצקת חיים ואפילו הומור בטכסט הדל של קרויץ. הם עושים זאת בביצוע אינטליגנטי המשכנע באיפוקו. ליצחק חזקיה זה מבחן ראשון בתפקיד הראשי שבו הצדיק את האמון שנתנו בו מי שהפקידוהו בידיו.

מרתה (רבקה נוימן) וקורט (יצחק חזקיה) הם זוג אופייני לעיר בדרגות הגרמנית־הבאווארית (מולדתו של קרויץ). הם מרפדים את הקן החמים שלהם בכל אבזרי הפלא של חלונות הראווה, ירחוני הבית, והכרזות המפתות, מתוך פרסומות הטלויזיה שבסיסמאותיהן „מרופדת" גם שפתם הדלה. קשרי המשפחה ושיחות הנפש שלהם נסבים בעיקר על קניות, מחירים והשוואתם. הרעיה מגלה בהם ידענות מופלגת, המתחרה רק בכושר השיכנוע הרדמטי שלה את בעלה לרכוש עוד ועוד פריטים מפני ש„בחנות, לא־כל־כך יקר, בעצם די זול, וגם במבצע". עריכת רישום מדוקדק של רשימת קניות ומחירים היא בילוי זמן בערב משפחתי ענוג על הספה החדשה, לנוכח המקלט החדש, עם הסידרה האוורירית החדשה. לנוימן יש כמה קטעים שנונים ומצחיקים בתפקיד הרעיה הזוהרת והצנועה, המנווטת את הבעל־המפרנס־המהסס לפי ראות עיניה. היא עושה זאת במיומנות נהדרת, בכושר תימרון דק, מחושב, זהיר ומהיר. היא גם מצחיקה באחד הרגעים האינטימיים כשבעלה שואל אותה אם חסר לה דבר מה, והיא משיבה סתמית: אישה לא צריכה להתערב או להתעניין כיצד בעלה עושה את הכסף, העיקר שיעשה. במשפט זה טמונה האירוניה המקאברית שבמחזה וגם המילכוד שבעלילתו.

קורט הוא עובד מצטיין בעיקר משום שאינו מקשה שאלות, אינו מתערב, מחשה ועושה את המוטל עליו לשביעות רצונו המלאה של מעבידו המעיד עליו כי „הלוואי שכל העובדים היו כמותו". על מחירה של השתיקה הנשגבת ואי־ההתערבות המצוינת אנו לומדים בהמשך. במצוות מעבידו של קורט, נהג משאית במקצועו, להיפטר מחומר גלמי שאין הוא יודע את טיבו. במצוות מעבידו עליו לשפוך חומר זה במקום שאין רואים ואין עדים למעשה. קורט אינו שואל שאלות ואינו טורד את מחשבותיו בחשדות לטיב החומר. הוא מבצע את ההוראה ושופך את הנוזל בתוך נטוש אחד שהוא, במקרה, החוף שבו רוחצים אשתו וילדו. מרתה נחרדת מהתנהגותו המהירה של הילד ומבהילה אותו אל בית החולים. הסכנה הנשקפת לחיי ילדם של קורט ומרתה היא תוצאת מגע עם פסולת תעשיה מסוכנת. הידיעה שקורט הוא זה ששפך את פסולת התעשייה המסכנת חיי־אדם, ממיטה משבר על חיי המשפחה השלווים. מרתה זועקת לעברו של קורט „אתה קוף מאולף הבוס שלך רוצח". לקורט זהו רגע מבחן. הוא מתייסר באשמתו ומנסה להעניש את עצמו. אחר כך הוא מתפכח ומחליט להסגיר את עצמו ואת מעבידו למשטרה. הוא יודע שמשמעות המעשה הזה היא סוף לפרנסה – הבוס מאיים שהוא ידאג לכך שקורט לא יוכל להשיג עבודה בשום מקום – סוף לתפנוקים הקטנים, לצרכנות האובססיבית. קורט האדם משכנע יותר מרעייתו: לגבי דידה כשהילד מחלים, העסקים יכולים להימשך כרגיל. היא כבר מפוייסת עם הבעל ופרנסה הרי תמיד צריך. אנו נרמזים שקורט מבין את השיטה הפסולה. בקטעים אלה חזקיה הוא במיטבו. קורט שלו פגוע, מוכה, מובס ואף על פי כן הוא יוצא במאבק אבוד מראש נגד השיטה. נותרה לו רק מלחמה אחת שאינה אבודה: מלחמה על צלם האנוש שבו.

קרויץ, שאינו מסתיר את נטיותיו הקומוניסטיות, נותן לאידאולוגיה שלו להלול במחזותיו. הכל מכוון אצלו נגד עריצות הממון שאין גרועה ואין הרת־אסון ממנה. אכן עריצות נוראה, מעוגנת בחופש־לכאורה, במשטרים דמוקרטיים במדינות הקריות נאורות. השאלה אינה איזהו הטוב בשני העולמות, אלא איזהו הרע במיעוטו.

שתי בכורות ב„קאמרי". „אני לא רפפורט" קומדיה מאת הרב גארדנר, שזכתה באחרונה בפרס „טוני" בניו־יורק ומועלית עתה בלונדון בכיכובו של פול סקופילד. דן אלמגור תירגם, הלל קילוס יביים את אבנר חזקיהו, אלברט כהן אהובה יובל, איציק סיידוף, יונתן צ'רצ'י, יעקב כהן וענת מנדלסון ב„במה 2" של ה„קאמרי".

ג'יימס סונדרס עיבד את יצירת המופת של היינריך פון קלייסט, „מיכאל קולהאס" למחזה שיביים ב„קאמרי" אילן רונן בביצוע יוסי כרמון, אילן דר, סנדרה שדה, אורי לוי, ראובן שפר, יהודה מור, קרול מרקובקי, רמי ברוך, יוסי קנץ, יהויכין פרידלנדר, שמואל פאטאסון, יוני פרויד, מאיר דיין ודוד שמול. את הנוסח העברי כתבה רבקה משולח. יהודית גרינשפן עיצבה את המסכות.

## תקליטים

מאת אמיר רותם

### מוריסון עדיין איתנו

„מיטב הדלתות". הפקה: פול א. רוטשילד/ברוס בוטניק והדלתות. 1־345 960, הפצה: הד ארצי.

„אנו חיים, אנו מתים/ המוות לא מסיים זאת/ מסענו נמשך אלי סיוט/ היתלו בחיים, פרח התאווה שלנו", כותב ג'ים מוריסון ב„תפילה אמריקאית". היום הוא יודע טוב יותר מאיתנו. אז הוא קרא גם את התפקיד שלנו במחזה הזה.

מוריסון של ההופעות המהפכנות המין החפוז שאחריהן, במוטל מטופש לצד הדרך, מוריסון של השירה ושל הגוף הדועך, הותיר, לאחר מותו הנמהר, לפני 15 שנים בדיוק (3/7/71), מורשת נכבדת, פרי ארבע שנים תובעניות בהן טס לאורך תקציר של חייו.

עבור מאמיניו, גם אלה המוכנים לקבל את הסברה שתחת האבן האפורה ב־פרה לאשז אכן נרקבה גופתו של ג'יימס דאגלס, הוא חי עימנו כל הזמן. מסתבר שגם עבור חברת התקליטים.

### עדיין בלתי מנוצח

לו ריד, "Mistrial". הפקה: לו ריד ופרננדו סונדרס. AFL1־7190, הפצה „איסטרוניקס"

השחור עולה מעל מנהטן. המאפיונרים בנשף מרדים בחוסר זהירות על המדרכות החלקלקות כשקול גדול נשמע. נדמה שהוא עולה מתוכי הביוב המהבילים: „אמרו זאת לליבכם/ אנא אל תחששו/ אני הוא זה שאוהב אותך/ בכל דרך אפשרית/ אמרו זאת לליבכם/ אנא אל תחששו/ האוהבים של ניו יורק סיטי/ אמרו זאת לליבכם". הוותיקים מזהים מיד את קולו הכמעט נשבר של לו ריד סבא, האיש שהמציא את מעיל העור ומשקפי השמש, את הצד האפל של החיים העירוניים.

שנות השמונים דיללו מעט את האדרנלין בעורקיו של ריד ועל אף שהוא אחד האנשים הבודדים בעולם שלא נראה מגוחך במעיל עור שחור וגיטרה חשמלית ביד בשנות ה־40 לחייו, הוא נפנה להביט פנימה ולהרהר („הייתי מרוגז/ אמרתי דברים שלא הייתי צריך לומר/ אך אנא אל תפני את אלי את גבך/ אל תפני את גבך"). רצועה נפלאה אחרת בתקליט היא „העטיפה המקורית" (משחק מילים בין wrapper ל־ rapper) שהוא „ראפ" פוליטי מהודק („לבן נגד לבן/ שחור נגד יהודי/ נדמה שאנחנו ב־1942/ התינוק יושב אל מול mtv/ בוהה בפנטזיות אלימות/

בעור אבא גומע בירה/ עם הספורט האהוב עליו/ רק כדי למצוא שהגיבורים שלו/ מלאים ב'קוק'").

ריד, האיש שמאחורי כל כך הרבה דברים טובים שקרו ברוק בעשרים השנים האחרונות, גם בלי השתתפותו, עומד על שתי רגליים גם כעת. בלתי מנוצח ורגיש מאי פעם. לא מהפכה, פשוט הדבר הטוב ביותר שהוא יודע לעשות – ואין הרבה שיודעים לעשות את זה כמוהו.

### כסאח שנות הארבעים

ה„מודי בלוז", „הצד השני של החיים". 1־179 829, הפצה „פונוקול"

מה גורם לחמישה גברים בגיל העמידה לנסות לשבור את השוק של „דוראן דוראן"? התשובה, ככל הנראה, מעוגנת בהסטוריה. זה החל לפני 22 שנים (שניים מההרכב הזה יכולים להעיד על כך עדות אישית) בבירמינגהאם, נמשך במפגש הסטורי עם התזמורת הסימפונית של לונדון ובלהיט בלתי נשכח „לילות משי לבן". הו, כמה אהבנו את הסלואו הארוך הזה. ג'סטין הייווארד היה אז בשיאו, בלוריתו עבותה יותר, קול הפלצטו שלו, נשבר לעיתים, הוא שהעניק את האמינות לבומבסטיות חסרת הפשרות ההיא.

מה נותר מכל זה? הרכב בן 20 שנה בתוספת רעננה של פטריק מוראז, המקיים קשרים עם הלהקה רק שמונה שנים, המנסה, בעזרת מפיק ותיק לא פחות (רקע של רוב תקליטי דיוויד בואי, איגי פופ, היזל אוקונר, פול מקארתני ומי לא) להשיב למרקידי הדור הצעיר מלחמה שערה. הכשלון מחפיר.

ההרמוניות הסטנדרטיות לא משתנות וההפתעה עוצרת הנשימה המתחדשת ביותר היא שאין כאן ולו הפתעה אחת. אפשר גם לזהות מקצב בלוז וגיטרה שהיתה נחשבת בשנות ה־40 ל„כסאח" אמיתי.

זה בטח לא בגלל הכסף. אז למה?

# רוח צפונית

**הפסטיבלים נודדים צפונה. מחרתיים ייפתח פסטיבל טבריה ובמוצ"ש – פתיחת פסטיבל הפולקלור הבין לאומי בחיפה**

## טבריה

על רקע הכנרת הנסוגה, מעל „במת הטיילת", שהוקמה במיוחד לכבוד הארוע, ייפתח ביום ג' הקרוב פסטיבל טבריה החמישי שינסה להפגיש את עברה של טבריה עם אמנות ההווה בישראל.

ציר הפסטיבל חולף באזורי התיירות החדשים של טבריה – הטיילת, המדרחוב ואזור בתי המלון וממשיך לאזור ההסטורי המוקף חומות מהמאה ה־16. מארגני הפסטיבלים עיצבו את שני האזורים למסלול פסטיבלי בו ממוקמים עשרות במות אירועים, מוקדי פולקלור ומוקדים של יצירה אמנותית. בתחילת המסלול הפסטיבלי, במדרחוב, יוצב „שער הכניסה" לפסטיבל, ומשם תצא תהלוכת דמויות הסטוריות מעברה של העיר כמו ברניקי, הורדוס, טיבריוס, דהר אלעומר, דונה גראציה יוסף הנשיא ועוד. במרכז המדרחוב תוצב „במת קפה", עליה יופיעו לסירוגין חבורות זמר ואמני ג'אז. בקצה המדרחוב יופיעו על „במת הטיילת" שרון ליפשיץ, דני בסן, מי היימן, מאיר בנאי, יהודית רביץ, יגאל בשן ולהקת „במו צוענֵי" ועוד.

לאורך הטיילת תשייט סירה שתשמש „במה על המים", עליה יתקיימו מופעי בידור.

מקצה הטיילת יעבור הפסטיבל לאזור ההסטורי – המצודה והעמות, אזור הגלריות והגנים הסקוטיים.

בגנים הסקוטיים ייערכו קונצרטים קאמריים ומופעי מחול וכמו כן יוקרנו סרטים קצרים של במאים צעירים. למרגלות חומות המבצר והמצודה נבנו טריבונות והקהל יוכל לצפות שם באירועי רחוב ותהלוכות וכן יוקרנו סרטי אמנות בווידאו של אמנים ישראליים חדים. ברחבת הדשא שמחוץ למבצר תוצב במה עליה יופיעו להקות פולקלור מסרילנקה, סקוטלנד, להקה אוקראינית ולהקה ארמנית יחד עם להקות פולקלור ישראליות.

ב„חצר הגרדומים" (הסרייה) יוקם בית קפה ובו יופיעו דני סנדרסון, מוטי גלעדי ועוד.

אורוות הסולטן, הצמודות למבצר, יהפכו למקום תערוכה של אמנות הוידאו. האוצר, אורי ליפשיץ.

על במת חמי טבריה הצעירה יופיעו מתי כספי, הדודאים והפרברים, וכן ייערך מופע מבוים של שירי כנרת ושירי א"י. מופע הנעילה של הפסטיבל, ב־14 ביולי, יארח את להקות הפולקלור שישתתפו בפסטיבל בחיפה, בליווי תזמורת הצי השישי.

מי שלא יוכל להגיע לטבריה יוכל להנות משידורים ישירים של ניידת השידור של גלי צה"ל שתלווה את אירועי הפסטיבל מדי ערב.

**שמעון וייס**

## חיפה

בפסטיבל לפולקלור הבין־לאומי השישי בישראל, שייפתח בשבת הקרובה בחיפה ויסתיים בעבור שבוע, ישתתפו 12 להקות מחול, מקהלות ותזמורות מאירופה המערבית והמזרחית ומארה"ב ו־48 להקות מחול וזמר מישראל. עם הלהקות האורחות נמנות להקות מאנגליה, ארה"ב, יוגוסלביה, לוקסמבורג, מקסיקו, ספרד, פולין, פורטוגל, צרפת וכן תזמורת הצי השישי האמריקאי. שתיים מן הלהקות שיגיעו ממזרח אירופה, מעוררות סקרנות מיוחדת: להקת הסטודנטים מיוגוסלביה, שזו לה הופעת בכורה בישראל, מונה 23 רקדנים ושבעה נגנים ולהקת סטודנטים מאוניברסיטת לובלין בפולין, המונה 24 רקדנים, שני זמרים ושמונה מוסיקאים, גם הם בהופעה ראשונה בארץ.

כמו כן תגיע לפסטיבל להקת המחול האמריקאית מאוניברסיטת בריגהאם יאנג יוטה המגישה מיגוון מחולות מתקופות שונות, החל מתקופת המלכה אליזבט דרך מחולות הוואיים ומחולות מהמערב הפרוע וכלה במחולות פופולריים ומודרניים כמו הצ'רלסטון והדיסקו. את אמריקה תייצג גם להקת פולקלור ממקסיקו המונה 42 רקדנים שתשרטט באמצעות מחול ומוסיקה את דמותה של מקסיקו, שורשיה ומורשתה. גם אנשי הצי השישי שישהו בארץ בעת הפסטיבל יופיעו בנעימות מוסיקליות אמריקאיות טיפוסיות.

את ספרד תייצג להקת רקדנים מ„רוס הרמנו" המונה 12 רקדנים, שני זמרים ושישה נגנים שיבצעו בעיקר מוסיקה מאנדלוסיה וסיביליה.

מצרפת תגיע להקה באסקית שתבצע לצליליהם של נגנים וכלי נגינה עתיקים מוסיקה באסקית עממית.

הלהקה הפורטוגזית הגיע מעיר קטנה ליד אופרטו המפורסמת בזכות יינותיה המשובחים ותבצע שורה של מחולות לקול צלילי הקבקינו – כלי מיתר קטן, גיטרות, משולשי מתכת, תופים, ואקורדיון.

הפסטיבל ייפתח במוצאי שבת בהיכל הספורט בחיפה במעמד ראש הממשלה והנשיא העולמי של אירגון הפסטיבלים הבין־לאומיים לפולקלור. ביום א' אחר הצהריים ייערך ברחוב הרצל בחיפה מצעד מחולות ענק, בהשתתפות 3,000 רקדנים ומחוללים. במשך השבוע ייערכו מופעים של הפסטיבל גם בתל־אביב (בפארק הירקון), בירושלים (בבריכת השולטן), בקיסריה, בטבריה (בחמי טבריה הצעירה), בקיבוץ יגור ובקרית חיים. הפסטיבל יינעל באודיטוריום של חיפה במוצאי שבת, 19 ביולי במופע סמגני.

**אריאלה ראובני**

# שנת המוסיקה הקנדית

מאת ישראל דליות

שנת 1986 הוכרזה רשמית כשנה הבין־לאומית למוסיקה קנדית, שבמסגרתה נערכים, בארצות רבות, קונצרטים ומופעים הכוללים יצירות מאת מלחינים קנדיים. במקרים רבים בביצוע מוסיקאים קנדיים. למבצע המיוחד התארגנו גופים מוסיקליים בקנדה: איגוד המוסיקאים, איגוד התזמורות, שרותי שידור (ובראשם חברת השידור הקנדית סי.בי.סי.), אגודת מבקרי המוסיקה, אוניברסיטאות ומוסדות לחינוך מוסיקלי. כולם משתפים פעולה כדי להעניק לשוחרי מוסיקה בעולם הזדמנות לשמוע מוסיקה בת זמננו שהולחנה בקנדה ולהכיר את ייחודה וסגנונתה של מוסיק זו. מדי שנה זוכה מדינה אחרת, או גוש של מדינות, שהמוסיקה שלהן תופץ בשטחיות בעולם. ב־1984 היתה זו „שנת המוסיקה הצ'כית", בשנה שעברה „שנת המוסיקה האירופאית" (מ־24 מדינות שונות באירופה).

היוזם המחליט על האירועים, הוא המרכז הבין לאומי למידע מוסיקלי שלשכת הקשר שלו בישראל היא המרכז הישראלי למוסיקה.

נמסר לנו שתווים של יצירות קנדיות נשלחו לכל המעוניינים ברחבי תבל ונגנים וזמרים תושבי קנדה יוצאים למרחקים להשתתף בקונצרטים. הקונצרט הראשון, לפתיחת האירועים בארץ, התקיים בתחילת פברואר השנה (בבית אריאלה בת"א) בהשתתפות נגנים בכלי קשת, נבל, חליל ופסנתר. הושמעו שלוש יצירות קנדיות חדשות מאת מאורי שפר, פול מבריג ומאורי ארסקין (וכן יצירות מאת הישראלים יוסף דורפמן, יעקב גלבוע ודניאל גלאי).

בארץ מוכרים היטב שמותיהם של מבצעים קנדיים גדולים: הפסנתרן המקורי גלן גולד (שמת לפני כשנתיים), הזמרים מורין פורסטר, ג'ון ויקרס ולואי מארשאל והצ'לנית שרה נלסובה. כמו כן ידועות ההקלטות המסחריות של התזמורות הסימפוניות המובחרות של טורונטו (בניצוח אנדריו דייוויס) ושל מונטריאול (בניצוח שארל דיטואה). שמותיהם של מלחינים קנדיים מוכרים פחות. יצירותיהם מושמעות בקונצרטים וברדיו לעתים רחוקות.

מבין המלחינים החשובים שקמו לקנדה בשנים שלאחר מלחמת העולם השניה אפשר להזכיר את הארי סומרס, פרנסואה מורל, ג'ילס טרמבליי, מאורי שפר ואנצבורייג. חיי המוסיקה בקנדה תוססים ומגוונים בכל התחומים: היצירה, הביצוע ההוראה והמחקר. להקות ברמתן הגבוהה. בכל הערים העיקריות פועלות תזמורות סימפוניות.

שני מנצחים מישראל משמשים כמנהלים מוסיקליים של שתיים מהן. גבריאל צ'מורה – המנצח הראשי של תזמורת אוטאווה ורודולף ברשי של התזמורת הסימפונית של ונקובר.

מוסיקאים מפורסמים כמו הכנרת אידה הנדל והמנצח המוהרה הותיק בויד ניל בחרו להשתקע בקנדה.

„קול ישראל" משדר השנה מדי פעם תכנית של של מוסיקה קנדית. יש לקוות שיאורגנו קונצרטים נוספים של מוסיקה קנדית, בארץ, בטרם תחלוף השנה.

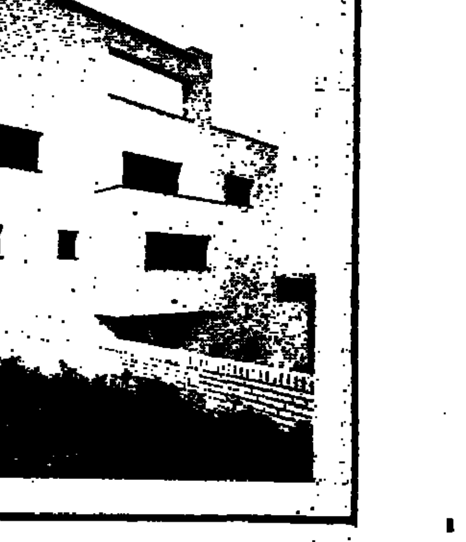

**אדולף לוס**, מחלוצי התנועה המודרנית באדריכלות, תיכנן מבנים בוינה, בפראג, בפאריס ובישראל. בתערוכה חדשה שתיפתח בביתן הלנה רובינשטיין של מוזיאון תל־אביב ב־15 בחודש, יוצגו דגמים שעיצב ותיכנן, ביניהם גם כאלה שלא עוצבו כמו דגם מגדל שיקגו טריביון וקברו של היסטוריון האמנות דבוזיק.

לוס נולד ב־1870 בברנו וחי בפאריס ובוינה. הוא היה מקורב ליוצרים כאוסקר קוקושקה, ארנולד שנברג, טריסטאן צארה ולודביג ויטגנשטיין, שתרומתם לשינוי פני התרבות היתה מכרעת. כבר בעבודותיו הראשונות, פנה עורף לדקורטיביות המסוגננת של הארט־נובו ששלטה בכיפה באותם ימים. במגמה זו הקדים את כהני ה„באוהאוס" הגדולים ולטר גרופיוס, מיס ואן־דר־רוהה ולה־קורבוזיה.

בתערוכה במוזיאון תל־אביב יוצגו גם רישומים ופריטי ריהוט שעיצב לוס בסוף ה־100 שעברה. התערוכה הוצגה מטעם המועצה לתרבות ולאמנות באנגליה במוזיאון לאמנות מודרנית באוקספורד ובמכון לאמנות בת־זמננו בלונדון. אוצרי התערוכה הם יהודה ספרן ווילפריד וואנג.